

Forest Stewardship Council®

SUOMEN FSC-METSÄNHOIDON STANDARDI

Hyväksyttäväksi lähetetty luonnos

Title	The FSC National Forest Stewardship Standard of Finland
Document reference code:	FSC-STD-FIN-01-2021
Status:	Draft for PSU Evaluation
Geographical Scope:	National
Forest Scope	All forest
Approval body	Policy and Standards Committee
Submission date	29. January 2021
Approval date: [PSU to fill this after approval]	◀ Please insert date (Click here to enter a date.) Please insert date ▶
Effective date: [PSU to fill this after approval]	Please insert date (Click here to enter a date.)
Validity Period: [PSU to fill this after approval]	
Country Contact:	FSC Finland Kuortaneenkatu 1 00520 Helsinki, Finland info@fi.fsc.org
FSC Policy and Standards Unit Contact	FSC International Center - Policy and Standards Unit - Charles-de-Gaulle-Str. 5 53113 Bonn, Germany ☎ +49-(0)228-36766-0 ☎ +49-(0)228-36766-30 @ policy.standards@fsc.org
<p>© 2021 Forest Stewardship Council, A.C. All rights reserved.</p> <p>No part of this work covered by the publisher's copyright may be reproduced or copied in any form or by any means (graphic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, recording taping, or information retrieval systems) without the written permission of the publisher.</p> <p>The Forest Stewardship Council® (FSC) is an independent, not for profit, non-government organization established to support environmentally appropriate, socially beneficial, and economically viable management of the world's forests.</p> <p>FSC's vision is that the world's forests meet the social, ecological, and economic rights and needs of the present generation without compromising those of future generations.</p>	

SISÄLLYS

JOHDANTO	4
1 STANDARDIN TAUSTA	4
2 STANDARDIN KÄYTTÖ JA SISÄLTÖ	5
3 SUOMEN METSÄTALOUDEN YLEISKUVAUS	8
SUOMEN FSC-METSÄNHOIDON STANDARDI	15
PERIAATE 1: LAKIEN NOUDATTAMINEN	15
PERIAATE 2: TYÖNTEKIJÖIDEN OIKEUDET JA TYÖEHDOT	17
PERIAATE 3: ALKUPERÄISKANSOJEN OIKEUDET	21
PERIAATE 4: YHTEISÖSUHTEET	28
PERIAATE 5: METSÄSTÄ SAATAVAT HYÖDYT	32
PERIAATE 6: YMPÄRISTÖARVOT JA -VAIKUTUKSET	34
PERIAATE 7: METSÄTALOUSTOIMINNAN SUUNNITTELU	54
PERIAATE 8: SEURANTA JA ARVIOINTI	57
PERIAATE 9: KORKEAT SUOJELUARVOT	59
PERIAATE 10: METSÄTALOUSTOIMIEN TOTEUTTAMINEN	62
LIITE 1: Aluerajaukset	68
LIITE 2: Suomen uhanalaiset eläin- ja kasvilajit sekä luontotyytit	69
LIITE 3: Runsaslahopuustoisten metsien määritelmät	70
LIITE 4: Yleissuunnitelman yhteenveto ja julkisesti saatavilla olevat tiedot	73
LIITE 5: Korkean suojeluarvon alueet (<i>High Conservation Values, HCV</i>)	74
LIITE 6: Kuvaus Periaatteen 3 mukaisesta neuvotteluprosessista	76
LIITE 7: Silmälläpidettävien lajien rajaamisen perusteet	77
LIITE 8: Vähimmäisluettelo sovellettavista laeista, määräyksistä ja kansallisesti ratifioiduista kansainvälisistä sopimuksista ja yleissopimuksista	78
TERMIEN MÄÄRITELMÄT	83

JOHDANTO

1 STANDARDIN TAUSTA

1.1 FSC eli Forest Stewardship Council

Forest Stewardship Council A.C. (FSC) perustettiin vuonna 1993 YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin (Earth Summit Rio de Janeirossa 1992) jatkona edistämään ympäristön kannalta vastuullista, sosiaalisesti hyödyllistä ja taloudellisesti kannattavaa maailman metsien hoitoa.

Ympäristön kannalta vastuullinen metsänhoito varmistaa, että puutavaran, muiden luonnontuotteiden ja ekosysteemipalveluiden tuotanto ylläpitää metsän biologista monimuotoisuutta, tuottavuutta ja ekologisia prosesseja. Sosiaalisesti hyödyllinen metsänhoito auttaa sekä paikallisia ihmisiä että koko yhteiskuntaa nauttimaan pitkän aikavälin hyödyistä ja tarjoaa paikallisille ihmisille vahvoja kannustimia metsävarojen ylläpitämiseen ja pitkäjänteisen metsäsuunnittelun noudattamiseen. Taloudellisesti kannattava metsänhoito tarkoittaa, että metsätaloustoimet suunnitellaan ja toteutetaan riittävällä kannattavuudella, ilman että taloudellista voittoa tuotetaan metsävarojen, ekosysteemin tai vaikutuspiiriin kuuluvien yhteisöjen kustannuksella. Jännitettä riittävän taloudellisen tuoton tuottamisen ja vastuullisen metsätalouden periaatteiden välillä voidaan vähentää pyrkimyksillä markkinoida kaikkia metsien tarjoamia tuotteita ja -palveluita niiden parhaan arvon perusteella (FSC By-Laws, ratifioitu syyskuussa 1994; viimeinen tarkistus kesäkuussa 2011).

FSC on kansainvälinen organisaatio, joka tarjoaa järjestelmän vapaaehtoiselle akkreditoinnille ja riippumattomalle kolmannen osapuolen sertifiointille. Järjestelmä antaa sertifikaattien haltijoille mahdollisuuden markkinoida tuotteitaan ja palveluitaan ympäristön kannalta vastuullisen, sosiaalisesti hyödyllisen ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon tuloksena. FSC asettaa standardit myös FSC:n metsänhoidon standardien kehittämiseksi ja hyväksymiseksi, mitkä perustuvat FSC:n periaatteisiin ja kriteereihin. Lisäksi FSC asettaa akkreditoinnin standardit sertifiointiorganisaatioille, jotka todentavat FSC:n standardien noudattamisen. Näihin standardeihin perustuen FSC tarjoaa sertifiointijärjestelmän organisaatioille, jotka haluavat markkinoida tuotteitaan FSC-sertifioituina.

1.2 FSC Suomi

FSC Suomi eli Vastuullisen metsänhoidon yhdistys ry on riippumaton, voittoa tavoittelematon järjestö, joka edistää FSC-sertifiointia Suomessa. FSC Suomi toimii yhteistyössä kansainvälisen FSC:n kanssa, sen periaatteiden ja sääntöjen mukaisesti. Vastuullisen metsänhoidon yhdistys vastaa mm. Suomen FSC-sertifiointin kriteerien laadinnasta ja päivityksestä.

Yhdistys koostuu jäsenistöstä, joka jakautuu sosiaali-, ympäristö- sekä talouskamareihin. Kaikki jäsenet kuuluvat kamariin, joka parhaiten edustaa heidän etujaan. Kaikilla kolmella kamarilla on tasavertainen päätöksentekovoima ja ne pyrkivät konsensusperusteisiin päätöksiin. Äänestäessään kaikilla kamareilla on yhtä suuri ääniosuus riippumatta jäsenten määrästä. Lisäksi FSC Suomen toimistolla työskentelee jäsenistön ulkopuolisia työntekijöitä, jotka avustavat yhdistystä standardityössä sekä edistävät FSC-sertifiointia Suomessa.

1.3 Suomen FSC-standardin kehitys

Tämä on Suomen kansallisen metsänhoidon FSC-standardin toinen versio, joka korvaa aiemman, vuonna 2011 hyväksytyyn version. Standardin laatimisesta on vastannut standardityöryhmä, joka koostuu kolmeen kamariin jakautuneista FSC Suomen jäsenistä. Jäsenet edustavat taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristön kestävyysnäkökulmia. Lisäksi standardityössä on ollut mukana standardityöryhmän kutsumia asiantuntijoita sekä sidosryhmiä, jotka ovat osallistuneet standardityöhön kommentoimalla standardiluonnoksia.

Standardin päivitystyö alkoi vuonna 2016. Standardityöryhmä kävi neuvotteluja standardin vaatimuksien ja sisällön päivittämisestä. Standardiluonnokset ovat olleet myös kaksi kertaa julkisessa kuulemisessa, ensin kesällä 2019 ja toisen kerran kesällä 2020, missä kaikki sidosryhmät saivat mahdollisuuden esittää näkemyksiänsä standardin sisällöistä. Kaikki julkisessa kuulemisessa saadut kommentit on käsitelty standardin päivitysprosessin aikana. Suomen kansallinen FSC-metsänhoidon standardi hyväksyttiin kansainvälisen FSC toimesta xx.xx.202x ja FSC Suomen hallituksen toimesta xx.xx.202x.

2 STANDARDIN KÄYTTÖ JA SISÄLTÖ

2.1 Standardin rakenne

Suomen FSC-metsänhoidon standardi koostuu seuraavista osista:

JOHDANTO: Johdannossa on kuvattu standardin ja sertifiointin kehikko. Sisältöä on noudatettava asiaankuuluvien osien standardia sovellettaessa.

PERIAATTEET: FSC:n kymmenen periaatetta määrittelevät ympäristön kannalta hyvän, sosiaalisesti hyödyllisen ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon keskeiset elementit, ja ne ovat samat kaikkialla maailmassa.

KRITEERIT: FSC:n kriteerit määrittelevät kunkin periaatteen vaatimukset. FSC-kriteerit ovat kansainvälisiä.

INDIKAATTORIT: Indikaattorit on kehitetty kansainvälisten yleisindikaattorien pohjalta Suomen olosuhteisiin. Organisaation on noudatettava indikaattoreita täyttääkseen FSC:n vaatimukset. Indikaattorien noudattaminen johtaa FSC-kriteerien täyttämiseen, mikä puolestaan johtaa FSC-periaatteiden noudattamiseen.

HUOMAUTUKSET: Huomautukset täydentävät ja tarkentavat indikaattoreissa asetettujen vaatimusten tulkintaa.

LIITTEET: Liitteet täydentävät indikaattoreiden vaatimuksia. Niihin viitataan indikaattoreissa soveltuvin osin.

TERMIT JA MÄÄRITELMÄT: Standardissa käytettyjen termien ja määritelmien määrittely.

2.2 Standardin viitekehys

Tämä standardi asettaa vaatimukset, joiden perusteella FSC:n akkreditoimien sertifiointiorganisaatioiden on arvioitava metsänhoitokäytäntöjä standardin soveltamisalalla (katso 2.3)

FSC:n periaatteet ja kriteerit asettavat kansainvälisesti tunnustetut puitteet vastuulliselle metsänhoidolle. Kaikkien FSC:n metsänhoidon standardien on oltava FSC:n periaatteiden ja kriteerien mukaisia. FSC:n periaatteet ja kriteerit edellyttävät kansallisiin olosuhteisiin mukautettujen indikaattoreiden lisäämistä. Suomen kansallisessa metsänhoidon standardissa indikaattorit on mukautettu Suomen olosuhteisiin. FSC:n periaatteet ja kriteerit yhdessä kansallisten indikaattoreiden kanssa muodostavat Suomen FSC-metsänhoidon standardin.

Kansallisen mukautuksen lähtökohtana on käytetty FSC:n kansainvälisiä yleisindikaattoreita (*International Generic Indicators, IGI*) koskevaa standardia (FSC-STD-60-004). Kansainväliset yleisindikaattorit ovat standardin kehittäjälle tarkoitettuja indikaattoreita koskevia ehdotuksia ja ohjeita, joissa on kuvattu yksityiskohtaiset vaatimukset kunkin kriteerin täyttämiseksi. Suomen kansallisessa standardityössä on huomioitu kansainväliset yleisindikaattorit sekä standardin laatimisprosessia ja sisältöä koskevat normatiiviset dokumentit (FSC-PRO-60-006, FSC-STD-60-002 ja FSC-STD-60-006).

2.3 Standardin soveltamisala

Tämä standardi koskee FSC-sertifioitua metsänhoitoa Suomessa ja sitä voidaan soveltaa kaikkiin FSC-sertifiointia hakeviin metsiä käyttäviin organisaatioihin. Standardin vaatimukset on kehittänyt FSC Suomi ja ne perustuvat FSC:n periaatteisiin ja kriteereihin.

Suomen kansallinen FSC-metsänhoitostandardi ohjaa metsätalouden harjoittamista FSC-sertifioiduissa metsissä Suomessa. Sertifioiduilla metsänomistajilla on joko oma sertifikaatti tai heidät on sertifioitu ryhmän kautta. Metsänomistaja voi kansainvälisen FSC:n sääntöjen (FSC-POL-20-002) mukaisesti sertifioida halutessaan vain osan hallinnassaan olevasta metsäalueesta. Metsätalousyksikön koko alue sisältyy sertifioituun alueeseen, vaikka monet tämän standardin vaatimuksista koskevat vain metsämaata (puuston vuotuinen tilavuuskasvu vähintään 1 m³/ha). Koko metsäpinta-ala lasketaan sertifikaattiin, mukaan lukien kosteikot ja pienvesistöt. Myös muun tyyppiset maa-alueet, joita ei pidetä metsinä, kuten metsäiset laidunmaat, voidaan sisällyttää sertifiointiin.

Standardi sisältää vaatimuksia, jotka voivat vaihdella organisaation sertifioidun pinta-alan koon mukaan. Suurin osa tämän standardin vaatimuksista koskee kaikkia sertifioituja organisaatioita. Jotkut vaatimukset koskevat vain tietyn kokoluokan metsänomistajia. Tämä on osoitettu seuraavaan luokitteluun perustuvalla kirjaintunnisteella sovellettavissa vaatimuksissa. Standardissa sovelletaan seuraavia neljää sertifioidun pinta-alan mukaista kokoluokkaa:

XS = < 20 ha

S = 20–500 ha (Etelä-Suomi), 20–1 000 ha (Pohjois-Suomi)

M = 500–10 000 ha (Etelä-Suomi), 1 000–10 000 ha (Pohjois-Suomi)

L = > 10 000 ha

Standardissa on lisäksi vaatimuksia, jotka koskevat pelkästään valtion maiden metsätalouden harjoittajaa, kuntia ja seurakuntia Nämä kirjaukset on esitetty seuraavalla tavalla:

Valtio = valtion maiden metsätalouden harjoittaja

Kunnat = kuntien omistamat metsät

Seurakunnat = seurakuntien omistamat metsät

Muutoin standardissa sovelletaan edellä mainittuihin organisaatioihin sitä, mitä yllä on sertifioidun pinta-alan kokoluokista säädetty.

2.4 Laajuus, intensiteetti ja riski

FSC:n periaatteet ja kriteerit tunnistavat, että niiden noudattamisen saavuttamistavat voivat vaihdella riippuen metsätaloustoimien laajuudesta ja intensiteetistä sekä negatiivisten vaikutusten riskistä, joka liittyy joko organisaatioon, metsätaloustalouksikkoon tai metsätaloustoimiin. Periaatteiden ja kriteerien noudattamiseksi vaadittavat toimenpiteet voivat vaihdella metsätaloustalouksikkoiden välillä riippuen toiminnan laajuudesta, intensiteetistä ja riskistä. Tässä standardissa laajuutta, intensiteettiä ja riskiä on sovellettu pääasiassa asettamalla erilaisia vaatimuksia organisaatioille niiden sertifioiman pinta-alan laajuuden perusteella.

2.5 Vastuu vaatimustenmukaisuudesta

Vastuu Suomen kansallisen FSC-metsänhoidon standardin noudattamisen varmistamisesta kuuluu henkilölle/henkilöille tai yhteisöille, jotka ovat sertifikaatin haltijoita. Standardissa näihin viitataan nimellä "organisaatio". Organisaatio vastaa metsätaloustalouksikkoon liittyvistä päätöksistä, toimintaperiaatteista ja metsätaloustoimista. Organisaation tehtävänä on myös osoittaa, että muut henkilöt tai yhteisöt, joille organisaatio on antanut luvan tai toimeksiannon toimia metsätaloustalouksikossa tai sen hyväksi, noudattavat FSC:n periaatteiden ja kriteerien vaatimuksia. Organisaation on ryhdyttävä korjaaviin toimiin, jos tällaiset henkilöt tai yhteisöt eivät toimi tämän standardin vaatimusten mukaisesti.

Ne metsänomistajat, joilla on oma FSC-sertifikaatti, vastaavat standardin vaatimusten täyttämistä. Metsänomistajille, jotka on sertifioitu ryhmäsertifikaatin kautta, vastuunjako ryhmän ja metsänomistajan välillä on säännelty ryhmien kansainvälisessä FSC-standardissa (FSC-STD-30-005).

2.6 Kieli

Standardin englanninkielinen versio on virallinen versio standardista, sillä se on kansainvälisen FSC:n hyväksymä versio. Jos standardin suomenkielisen ja englanninkielisen version välillä on eroja, sovelletaan englanninkielistä versiota.

2.7 Tulkinnat ja selvennykset

Standardin tulkintaa koskevat kysymykset voi lähettää FSC Suomelle. Kaikki standardin tulkintaa koskevat kysymykset käsitellään FSC Suomen hyväksymän menettelytavan mukaisesti. Mikäli FSC Suomi arvioi tulkintaohjeen olevan tarpeen, tekee FSC Suomi tulkinnan, joka julkaistaan kansainvälisen FSC:n hyväksynnän jälkeen.

3 SUOMEN METSÄTALouden YLEISKUVAUS

3.1 Metsävarat

Suomi on suhteellisesti Euroopan metsäisin maa. Suomen maapinta-alasta 86 prosenttia (26 milj. ha) on metsätalousmaata, joka jaetaan puuntuotoskykynsä perusteella metsämaahan (20,3 milj. ha), kitumaahan (2,5 milj. ha) ja joutomaahan (3,2 milj. ha). Metsämaa ja kitumaa ovat puuta kasvavaa maata, kun taas joutomaa on puutonta tai lähes puutonta. Lisäksi metsätalousmaahan kuuluu myös muuta metsätalousmaata, kuten metsäteitä. Metsätalouden osuus maa-alasta ei ole juurikaan muuttunut viime vuosikymmeninä. Noin kaksi kolmasosaa metsätalousmaasta on kivennäismaita ja loppu kolmasosa turvemaita.

Metsätaloutta harjoitetaan lähinnä metsämaalla, josta 91 prosenttia on käytettävissä puuntuotantoon. Kitumaasta suurin osa on kokonaan puuntuotannon ulkopuolella. Suomen metsien puuston kokonaistilavuus on metsä- ja kitumailla 2 475 miljoonaa kuutiometriä. Tilavuudesta on mäntyä 50 prosenttia, kuusta 30 prosenttia ja koivua 17 prosenttia ja muita lehtipuita loput kolme prosenttia. Puustosta 90 prosenttia sijaitsee puuntuotantoon käytettävissä olevalla maalla.

Puuston vuotuinen kasvu on 108 miljoonaa kuutiometriä. Puuston vuotuinen kokonaispoistuma on ollut viime vuosina n. 85 miljoonaa kuutiometriä, josta hakkuiden osuus on n. 70 miljoonaa kuutiometriä. Metsät siis kasvavat tällä hetkellä enemmän kuin niitä hakataan ja elävää puuta kuolee. Luonnonvarakeskus on arvioinut, että metsien suurin ylläpidettävissä oleva hakkuukertymä on kymmenvuotiskaudella 2016–2025 keskimäärin 80,5 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta vuodessa. Tällä hetkellä hakkuut ovat siitä noin 90 prosenttia.

3.2 Metsänomistus

Suomen metsät ovat muiden läntisen Euroopan maiden tavoin suurelta osin yksityisten henkilöiden ja perheiden omistuksessa. Metsätalousmaasta 52 prosenttia on yksityishenkilöiden omistuksessa. Valtio omistaa 35 prosenttia ja yhtiöt seitsemän prosenttia. Kunnat, seurakunnat ja yhteisöt omistavat loput kuusi prosenttia. Puustosta on 64 prosenttia yksityismetsänomistajien metsissä, viidesosa valtion mailla, yhtiöiden metsissä on yhdeksän prosenttia ja muiden omistajaryhmien kuusi prosenttia.

Yksityisten omistamat metsätilat ovat yleensä pieniä. Tiloja, joiden metsäpinta-ala on yli kaksi hehtaaria, on 347 000. Kaikkien yksityisten omistamien metsälöiden keskikoko on 27,8 ha. Metsänomistajien lukumäärä on suurempi kuin metsälöiden määrä, sillä usein esimerkiksi puoliset omistavat tilan yhdessä. Metsää omistavien henkilöiden määrän arvioidaan olevan noin 685 000.

3.3 Metsien suojeleminen ja monimuotoisuus

Suomessa on suojeltua metsä- ja kitumaata kaikkiaan 2,9 miljoonaa hehtaaria. Tämä koostuu lakisääteisesti suojelluista alueista, joita on 2,4 miljoonaa hehtaaria sekä talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteista, pinta-alaltaan 0,5 miljoonaa hehtaaria. Lakisääteisesti suojeltuihin alueisiin kuuluvat kansallis- ja luonnonpuistot, yksityiset suojelualueet, luonnonsuojeluohjelmien alueet sekä erämaa-alueet, joilla

metsätaloutta ei harjoiteta lainkaan. Näiden alueiden osuus kaikesta metsä- ja kitumaan pinta-alasta on 10 prosenttia.

Valtaosa suojellusta metsä- ja kitumaan pinta-alasta sijaitsee Pohjois-Suomessa. Etelä-Suomessa suojelupinta-alaa on lisätty viime vuosina vapaaehtoisuuteen perustuvassa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSOssa. Valtion maita on siirretty suojeluun ja suojelutoimia toteutettu valtion ja yksityisten mailla. METSON tavoitteena on perustaa uusia suojelualueita sekä turvata yksityismaiden monimuotoisuuskohteita ympäristötukisopimuksilla ja talousmetsien luonnonhoidolla.

Metsien monimuotoisuus otetaan huomioon myös talousmetsissä. Talousmetsien luonnonhoito perustuu lainsäädännön ohella metsäsertifiointiin, vapaaehtoisuuteen ja suosituksiin. Metsälain erityisen arvokkaat elinympäristöt, luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit sekä muut arvokkaat luontokohteet rajataan käsittelyn ulkopuolelle. Monimuotoisuus huomioidaan myös hakkuissa ja muussa metsänkäsitelyssä esimerkiksi säästämällä ja lisäämällä lehti-, laho- ja säästöpuita.

Suomessa on runsaasti järviä, jokia, pienvesistöjä ja suometsiä, minkä vuoksi metsätaloudessa on tärkeää kiinnittää huomiota vesiensuojeluun. Suurimmat vesistövaikutukset aiheutuvat kunnostusojituksista, uudistushakkuista sekä niihin liittyvistä maanmuokkauksista ja lannoituksista. Metsätalouden toimenpiteet tulee suunnitella siten, etteivät ne heikennä pienvesistöjen tilaa tai pohjavesien laatua.

Suomen viides lajien uhanalaisuusarviointi valmistui vuonna 2019. Sen tarkastelemasta noin 22 400 lajista määritettiin uhanalaisiksi 11,9 prosenttia, yhteensä 2 667 lajia. Uhanalaisista lajeista lähes kolmasosa, 833 lajia, elää ensisijaisesti metsissä. Metsäisten elinympäristöjen muutokset ja avoimien alueiden sulkeutuminen ovat suurimmat uhanalaisuuden syyt. Lajien lisäksi myös erilaisten luontotyyppien uhanalaisuutta on arvioitu. Vuonna 2018 julkaistun Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarviointin mukaan arvioiduista 34:stä metsien luontotyypistä kolme neljäsosaa ja suotyypeistä hieman yli puolet arvioitiin uhanalaisiksi.

3.4 Metsien monikäyttö ja jokamiehenoikeudet

Suomen metsissä kuka tahansa voi liikkua, marjastaa ja sienestää vapaasti. Tähän toimintaan ei tarvitse lupaa edes yksityismailla. Virkistyskäyttö perustuu lailla säädelyihin ja perinteisiin jokamiehenoikeuksiin. Edellytyksenä kuitenkin on, ettei jokamiehenoikeuksia käytettäessä aiheuteta haittaa tai vahinkoa maankäytölle, luonnolle tai muille jokamiehenoikeuden käyttäjille. Metsästykseseen, polttopuun keruuseen, tulen tekemiseen ja moottoriajoneuvolla liikkumiseen tarvitaan kuitenkin aina maanomistajan lupa.

Suomalaisille metsille on tyypillistä niiden monikäyttö. Samassa metsässä voidaan marjastaa, metsästä, retkeillä, kasvattaa ainespuuta ja tukea luonnon monimuotoisuutta. Metsät ovatkin tärkeitä virkistysympäristöjä ja suuri osa metsien virkistyskäytöstä tapahtuu talousmetsissä. Vaikka metsätiet rakennetaan pääosin metsätalouden tarpeisiin, ne palvelevat erittäin paljon myös muita luonnossa liikkujia. Metsiin perustuvan luontomatkoilun ja virkistyskäytön suosion kasvu tuo puuntuotannon rinnalle uusia metsiin liittyviä tarpeita ja tavoitteita. Tällöin erilaisten

tavoitteiden yhteensovittamisen, osallistavan päätöksenteon ja sidosryhmien välisen yhteistyön tarve kasvaa.

3.5 Suomessa elävä alkuperäiskansa

Saamelaiset ovat YK:n, EU:n ja Suomen tunnustama alkuperäiskansa. Suomen saamelaiset jakautuvat kieliperusteisesti inarin-, koltan- ja pohjoissaamen kieliryhmiin. Saamelaisilla on perustuslaissa ja muualla lainsäädännössä määritellyt maankäyttöoikeudet ja omaa kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto kotiseutualueellaan Pohjois-Suomessa (Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa sekä Sodankylän kunnan pohjoisosassa Lapin paliskunnan alueella). Poronhoito ja porotalous kuuluvat paitsi saamelaiskulttuuriin, myös muuhun pohjoissuomalaiseen elinkeinoelämään. Saamelaiset kokevat usein metsätalouden uhkaavan heidän perinteisiä elinkeinojaan, kuten poronhoitoa. Valtion metsistä vastaavan Metsähallituksen on lain mukaan otettava toimissaan erityisesti huomioon saamelaiset ja neuvoteltava heidän kanssaan metsätaloustoimista saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiskäräjät, Kolttien kyläkokous ja paliskunnat edustavat saamelaisia paikallisessa ja poliittisessa päätöksenteossa. Useat saamelaisjärjestöt ovat esittäneet hallintaoikeuksien vahvistamista valtion maihin, mutta nämä prosessit ovat kesken.

Saamelaisten kotiseutualueen pinta-alasta 90 % on valtion maita. Näiden valtion maiden pinta-alasta 72 % on Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnoimia suojelija-erämaa-alueita ja 13 % Kiinteistökehityksen hallinnoimia luontaistalousalueita. Näillä alueilla ei harjoiteta lainkaan metsätaloutta. FSC:n periaate 3 koskee valtion mailla valtion metsätalouden harjoittajan, Metsähallitus Metsätalous Oy:n, käyttöoikeussopimuksen piiriin kuuluvia maita eli 15 prosenttia saamelaisten kotiseutualueen valtion maista. Metsätalouden piirissä on 8 % pinta-alasta. Lisäksi toiminnan ulkopuoliseen metsätalousalueeseen kuuluu 7 % pinta-alasta. Metsähallitus on valtion liikelaitos. Metsätaloutta harjoitetaan liikelaitoksen 100 % omistaman Metsähallitus Metsätalous Oy:n kautta.

Saamelaisten kotiseutualueen pinta-alasta 10 % on yksityismaita. Näillä alueilla metsätalouden harjoittajia ovat yhteismetsät ja yksityiset metsänomistajat, joihin molempiin kuuluu sekä saamelaisia että suomalaisia omistajia.

3.6 Metsä- ja porotalouden vuorovaikutus

Poronhoitoalueesta noin 65 prosenttia on metsätaloustoiminnan piirissä olevaa metsämaata. Metsätalouden suunnittelussa ja toteutuksessa tulisi poronhoitoalueella huomioida myös porotalouden laidunympäristöön liittyvät tarpeet, sillä metsänhakkuut vaikuttavat porolaitumiin monella tapaa. Erityisesti valtion talousmetsissä poronhoidon tarpeet tulee huomioida metsien käytön suunnittelussa. Metsätalouden ja poronhoidolle tärkeiden laidunmetsien tarpeiden yhteensovittaminen ei kuitenkaan ole aina helppoa.

3.7 Metsät ja ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen arvioidaan muuttavan Suomen metsiä. Lämpenevä ilmasto todennäköisesti lisää puiden kasvua, mutta samanaikaisesti myös erilaisten metsien

tilaa heikentävien riskien, kuten kuivuuden, tulvien ja erilaisten metsätuhojen todennäköisyys kasvaa. Suomessa ilmastonmuutos ei uhkaa metsien olemassaoloa, mutta sen ennustetaan vaikuttavan voimakkaasti metsäekosysteemiin. Mitä monimuotoisempia metsät ovat, sitä paremmin ne kykenevät sopeutumaan muuttuvaan ilmastoon. Siksi myös hyvän metsänhoidon merkitys ja metsänhoitotapojen sopeuttaminen muuttuvaan ilmastoon korostuvat tulevaisuudessa.

Metsillä on merkittävä rooli myös ilmastonmuutoksen hillinnässä. Metsät sitovat ja varastoivat hiilidioksidia ilmakehästä, ja toimivat siten merkittävänä hiilinieluna. Suomen metsät sitovat vuosittain hiilidioksidia määrän, joka vastaa noin puolta Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Metsien kykyyn ilmastonmuutoksen torjunnassa voidaan vaikuttaa metsien hoitotoimenpiteillä siten, että metsien käsittelyllä pyritään kasvattamaan hiilivarastoja ja -nieluja sekä välttämään hiilen vapautumista maaperästä ilmakehään. Puupohjaisilla tuotteilla myös korvataan uusiutumattomista lähteistä saatavia raaka-aineita ja pitkäikäiset puutuotteet toimivat hiilivarastoina.

3.8 Metsäsektorin talous- ja työllisyysvaikutukset

Suomessa on pitkät puun käytön perinteet papereiden ja pakkausten valmistuksessa, rakennusmateriaaleissa sekä energiantuotannossa. Suomeen on kehittynyt ainutlaatuista metsätalouden ja -teollisuuden osaamista, joka on keskeinen hyvinvoinnin lähde. Kokoonsa nähden Suomi onkin metsistä riippuvaisin ja eniten metsäsektorin toimintaan tukeutuva valtio maailmassa.

Metsäteollisuus on Suomen suurin puun käyttäjä. Vuonna 2018 Suomessa käytettiin raakapuuta yhteensä yli 80 miljoonaa kuutiometriä, josta noin 74 miljoonaa kuutiometriä käytettiin metsäteollisuudessa. Metsäteollisuuden käyttämästä raakapuusta suurin osa on kotimaista. Suomalainen metsäteollisuus on suuntautunut voimakkaasti vientiin ja ala tuokin yli 20 prosenttia Suomen tavaraviennin tuloista.

Metsäteollisuuden tuotannon arvo on vuosittain jopa 20 miljardia euroa. Ala on merkittävä työllistäjä erityisesti alueellisesti, ja koko arvoketjussa ala työllistää yli 130 000 ihmistä. Alan verokertymä on vuodesta riippuen ollut jopa 4 miljardia euroa, johon sisältyy myös tärkeimmiltä hankintatoimialoilta ja metsätaloudesta karttuvista kantorahatuloista maksettavat verot.

Metsätalous- ja teollisuus työllistävät kaikkiaan 62 000 henkilöä. Metsäteollisuuden työllisten määrä on 42 000 henkilöä, joista puutuoteteollisuudessa työskentelee 21 000 ja massa- ja paperiteollisuudessa 20 000 henkilöä. Metsätalouden työllisten määrä puolestaan on 21 000 henkilöä, josta noin 12 000 on palkansaajia ja loput 9 000 on yrittäjiä. Tämän lisäksi metsänomistajat ja heidän perheenjäsenensä tekevät merkittävän osan etenkin metsänhoitotoista.

Metsätalouden tulee olla taloudellisesti kannattavaa, jotta metsänhoitoon investoidaan ja jotta puumarkkinat toimivat aktiivisesti. Metsätalous on sadoille tuhansille suomalaisille metsänomistajille merkittävä tulonlähde tai omaisuuserä. Vuonna 2019 yksityismetsänomistajien bruttokantorahatulot nousivat yli 2 miljardiin euroon. Samaan aikaan metsänomistajat investoivat metsiensä hoitoon 300

miljoonaa euroa. Metsänhoidon investoinnit turvaavat metsätalouden taloudellisen kestävyuden ja metsien hyödyntämismahdollisuudet myös tuleville sukupolville.

3.9 Metsien käytön suunnittelu

Suomen kansalliset metsäpolitiikan tavoitteet on määritelty kansallisissa metsäohjelmissa, joita on tehty 1950-luvulta lähtien. Uusin Kansallinen metsästrategia 2025 kuvaa metsäalan tärkeimmät strategiset tavoitteet, joihin julkinen valta keskittyy osana alan yhteistä kehittämistä. Maa- ja metsätalousministeriö koordinoi metsästrategian toimeenpanoa ja sen seurantaan. Toimeenpanoa edistävät myös metsäneuvosto, sen alainen työvaliokunta sekä erilaiset ohjausryhmät ja muut työryhmät.

Alueellinen metsäsuunnittelu kattaa yksittäisiä tiloja laajempia alueita. Alueelliset metsäohjelmat ovat maakunnallisen metsäsektorin kehittämissuunnitelmia ja työohjelmia. Ne laaditaan yhteistyössä maakunnallisten metsäneuvostojen ja sidosryhmien kanssa. Myös valtion ja teollisuusyritysten metsät ovat vastaavatyypin suunnittelun piirissä. Valtion metsissä tehdään laajassa alueellisessa sidosryhmäyhteistyössä alueellisia luonnonvarasuunnitelmia, joissa määritellään valtion metsien käyttöä ja muun muassa hakkuiden määrä.

Tilakohtaisen metsäsuunnitelman lähtökohtana ovat metsänomistajan omat tavoitteet ja pitkäjänteinen metsätalouden harjoittaminen. Tilakohtainen metsäsuunnitelma on tehty noin 70 prosentille Suomen yksityisistä metsätiloista. Suunnitelma tehdään yleensä kymmenen vuoden ajalle. Metsäsuunnitelmat sisältävät kuviokohtaisen tiedon pinta-alasta, puuston määrästä, rakenteesta ja kasvusta sekä arvokkaiden luontokohteiden sijainnista ja ominaisuuksista. Suunnitelmissa määritellään toimenpide-ehdotukset sekä metsätaloudelle että luonnonhoidolle.

Suomen metsäkeskus ylläpitää Metsään.fi-palvelua, joka on ensisijaisesti metsänomistajille tarkoitettu sähköinen metsäpalvelu. Metsään.fi-palvelu tarjoaa saataville Metsäkeskuksen ylläpitämää ajantasaista metsävaratietoa, joka jakaantuu metsänomistajille tai heidän valtuuttamilleen näkyvään tietoon ja kaikkien saatavissa olevaan avoimeen tietoon. Palvelu tarjoaa laajasti tietoa metsänomistajan päätöksenteon tueksi mm. metsänhoito-ohjeiden muodossa.

3.10 Lainsäädäntö

Metsälain tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset, joiden pohjalta metsänomistaja tekee omien tavoitteidensa mukaiset yksityiskohtaiset metsänkäsittelypäätökset. Metsälain säätämät vähimmäisvaatimukset kohdistuvat muun muassa puun korjuuseen, metsän uudistamiseen ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.

Metsälain lisäksi metsien käyttöä säätelevät myös valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä sekä esimerkiksi lait metsätuhojen torjunnasta ja kestävä metsätalouden rahoituksesta. Lisäksi lainsäädäntöä on mm. metsänviljelyaineiston kaupasta, puutavaran mittauksesta, yhteismetsistä ja metsätalouden organisaatioista.

Metsätalouden harjoittamiseen vaikuttaa myös ympäristölainsäädäntö, kuten esimerkiksi luonnonsuojelulaki, jolla säädetään erityyppisistä luonnonsuojelualueista, lajisuojelusta sekä suojelluista luontotyypeistä, maisema-alueista ja pesäpuista. Maankäyttö- ja rakennuslaissa puolestaan säädetään muun muassa kaavoituksesta, jolla voi olla vaikutuksia metsien käyttöön. Asema- ja yleiskaavoja laadittaessa sovitetaan yhteen metsien eri käyttömuotoja alue- ja kuntatasolla. Lainsäädäntö edellyttää maanomistajien ja muiden osallisten kuulemis- ja osallistumismahdollisuutta kaavojen valmisteluprosessissa.

Metsätalouden harjoittamiseen vaikuttaa niin ikään saamelaisia koskevat maininnat Suomen lainsäädännössä sekä kansainvälisissä sopimuksissa. Perustuslain 17.3 §:n mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Perustuslain 121.4 §:n mukaan saamelaisilla on saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään. YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (KP-sopimus) 27 artiklan mukaan niissä valtioissa, joissa on kansallisia, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluvilta henkilöiltä ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään.

Työsuhteiden solmimista sekä työsuojelua ja -turvallisuutta ohjataan lainsäädännöllisesti kattavasti. Metsätaloutta koskee lisäksi erityislainsäädäntö, joka liittyy muun muassa puunkorjuutyön turvallisuuteen. Lähes kaikki metsäalalla työskentelevät ovat järjestöjen sopimien työehtosopimusten piirissä. Työehtosopimukset on solmittu työlainsäädännön antamien rajojen puitteissa.

Kansainväliset sitoumukset on viety käytäntöön lainsäädännössä ja muissa ohjeistoissa.

Lainsäädännön lisäksi metsien käyttöä ohjaavat myös erilaiset ohjeet ja oppaat. Tapion metsänhoidon suositukset kokoaa yhteen tutkimustietoon ja käytäntöön perustuvat keinot ja vaihtoehdot metsien kestävään hoitoon. Metsänhoidon suositukset ovat laajasti käytössä metsänomistajien ja alan ammattilaisten keskuudessa. Myös muut toimijat ovat julkaisseet erilaisia oppaita mm. metsänhoitoon, luonnonhoitoon, ennallistamiseen ja vesiensuojeluun.

3.11 Metsien seuranta ja arviointi

Luonnonvarakeskus toteuttaa kansallista valtakunnan metsien inventointia siten, että koko maa käydään läpi 10 vuoden välein. Valtakunnan metsien inventointia (VMI) on tehty 1920-luvulta alkaen. Monimuotoisuuteen vaikuttavia mitattavia rakennepiirteitä on sisällytetty mukaan uusimpiin inventointeihin. Luonnonvarakeskus tilastoi keskitetysti kaupalliset hakkuut ja metsänhoitotoimet.

Suomen metsäkeskus arvioi jatkuvasti hakkuita ja muiden metsätaloustoimien toteutusta ja laatua. Arvioitavia seikkoja ovat mm. säästöpuiden määrä, lahoppuun määrä, vesistöjen suojavyöhykkeet, arvokkaiden elinympäristöjen suojeleminen ja mahdolliset jäävälle puustolle ja maaperälle aiheutuneet vahingot.

ELY-keskukset ja Metsähallituksen Luontopalvelut valvovat metsien suojelun toteutumista alueellisella tasolla. Luonnonvarakeskus ja Suomen ympäristökeskus (SYKE) vastaavat metsien suojelun seurannasta valtakunnallisella tasolla. Yhtiöt ja Metsähallitus seuraavat ja arvioivat sisäisesti metsien hoidon ja muiden metsätaloustoimien laatua omilla alueillaan. Inventointi- ja seurantatietoa käytetään jatkuvasti metsätaloussuunnitelmien ja metsätietojärjestelmien päivittämiseen ja kehittämiseen.

LUONNOS

SUOMEN FSC-METSÄNHOIDON STANDARDI

PERIAATE 1: LAKIEN NOUDATTAMINEN

Organisaation* tulee noudattaa kaikkia sen toimialueella sovellettavia lakeja*, asetuksia ja kansallisesti ratifioituja* kansainvälisiä sopimuksia ja yleissopimuksia.

- 1.1 **Organisaation* tulee olla laissa määritelty oikeussubjekti, jolla on selkeä, dokumentoitu ja kiistaton laillinen rekisteröinti*, ja jolla on oikeudellisesti toimivaltaisen* viranomaisen kirjallinen valtuutus tietyille toimille.**
 - 1.1.1 Organisaatio* todistaa omistusoikeuden tai käyttöoikeuden alueeseen, jolle se hakee sertifikaattia.
- 1.2 **Organisaation tulee osoittaa, että metsätalousyksikön* laillinen* asema, mukaan lukien sen rajat sekä hallinta- ja käyttöoikeudet, on määritelty selkeästi.**
 - 1.2.1 Organisaatio* osoittaa sertifioitavan alueen määräalat ja/tai kiinteistöt.
- 1.3 **Organisaatiolla* tulee olla sen tai metsätalousyksikön* laillisen* aseman kanssa yhteensopivat lailliset* oikeudet toimia metsätalousyksikössä*, ja sen tulee noudattaa näihin liittyvien sovellettavien kansallisten ja paikallisten lakien*, säännösten ja hallinnollisten vaatimusten oikeudellisia velvoitteita. Laillisten* oikeuksien tulee mahdollistaa tuotteiden keruu ja/tai ekosysteempipalveluiden* tarjonta metsätalousyksiköstä*. Organisaation* tulee maksaa näihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvät lakisääteiset maksut.**
 - 1.3.1 Kaikissa metsätalousyksikön* alueella tehtävissä toimenpiteissä on noudatettava:
 - 1) sovellettavia lakeja, säännöksiä ja hallinnollisia vaatimuksia,
 - 2) laillisia* oikeuksia ja tapaoikeutta*; ja
 - 3) viranomaismääräyksiä*.
 - 1.3.2 Organisaatio* maksaa kaikki sille kuuluvat verot ja maksut, jotka liittyvät metsänhoitoon ja metsien käyttöön.
- 1.4 **Organisaation* tulee kehittää ja toteuttaa toimenpiteitä ja/tai sen tulee toimia yhteistyössä viranomaisten kanssa suojellakseen järjestelmällisesti metsätalousyksikköä* luvattomalta tai laittomalta resurssien käytöltä ja asutukselta sekä muilta laittomilta toimilta.**
 - 1.4.1 Ulkopuolisen tekemän luvattoman tai laittoman toimen tullessa organisaation* tietoon, organisaatio* ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, kuten ilmoittaa asiasta asianomaisille viranomaisille.
- 1.5 **Organisaation* tulee noudattaa toimintaansa sovellettavia kansallisia lakeja*, paikallisia lakeja*, ratifioituja* kansainvälisiä yleissopimuksia ja viranomaismääräyksiä*, jotka liittyvät metsätuotteiden kuljetukseen ja**

myymiseen metsätalousyksikössä* ja -yksiköstä, ja/tai niiden ensimmäiseen myyntitapahtumaan saakka.

1.5.1 Organisaatio* noudattaa puutavaran kuljetusta ja kauppaa koskevia lakeja ja asetuksia.

1.6 Organisaation* tulee tunnistaa, ehkäistä ja ratkaista lainsäädäntöön tai tapaoikeuteen* liittyviä kiistoja, jotka ovat sovittelavissa tuomioistuimien ulkopuolella viivyttämättä* osallistamalla* vaikutuspiiriin kuuluvia sidosryhmiä*.

1.6.1 M-L Organisaatio* dokumentoi metsätaloustoimiin liittyvät ristiriitatilanteet ja niiden käsittelyn sekä ensisijaisesti pyrkii saavuttamaan neuvotteluratkaisun kiistan osapuolten kanssa ja jos sitä ei saavuteta, ratkaisee maanhallinta- ja käyttöoikeuskiistat oikeusprosessin kautta.

1.6.2 XS-S Organisaatio* pyrkii saavuttamaan neuvotteluratkaisun kiistan osapuolten kanssa, ja jos sitä ei saavuteta, ratkaista maanhallinta- ja käyttöoikeuskiistat oikeusprosessin kautta.

1.6.3 Suomen lainsäädännön mukaisiin hallinta- ja käyttöoikeuksiin liittyvissä kiistoissa organisaation on pidättäydyttävä näihin oikeuksiin vaikuttavista toimenpiteistä, kunnes kiista on ratkaistu.

1.6.4 Toimenpiteiden lainmukaisuutta koskevissa kiistoissa toimenpiteet on keskeytettävä lainmukaisuuden selvittämisen ajaksi.

1.6.5 Organisaatio* ei rajoita jokamiehen oikeuden* käyttämistä.

1.7 Organisaation* tulee julkistaa sitoumus siitä, ettei se tarjoa tai vastaanota rahalahjuksia tai muita korruption muotoja, ja sen on noudatettava olemassa olevaa korruptionvastaista lainsäädäntöä. Korruptionvastaisen lainsäädännön puuttuessa organisaation* tulee toteuttaa muita korruptionvastaisia toimenpiteitä, jotka on suhteutettu metsätaloustoimien laajuuteen*, intensiteettiin* ja korruption riskiin*.

1.7.1 Organisaatio* noudattaa Suomessa voimassa olevaa lainsäädäntöä koskien lahjusten antamista ja saamista.

1.7.2 L Organisaatio* sitoutuu julkisesti korruption vastaiseen toimintaan.

1.8 Organisaation* tulee osoittaa pitkäaikainen* sitoumuksensa FSC:n periaatteiden* ja kriteerien* noudattamiseen metsätalousyksikössä* sekä näihin liittyviin FSC:n käytänteisiin ja standardeihin. Ilmaus tästä sitoumuksesta tulee liittää vapaasti ja julkisesti saatavilla olevaan* asiakirjaan.

1.8.1 Organisaatio* allekirjoittaa sitoumuksen, jolla se sitoutuu noudattamaan pitkäaikaisesti* FSC:n periaatteita ja kriteereitä* sekä niihin liittyviä ohjeistuksia.

1.8.2 Sitoumus on julkisesti saatavilla* maksutta.

PERIAATE 2: TYÖNTEKIJÖIDEN* OIKEUDET JA TYÖEHDOT

Organisaation* tulee ylläpitää tai edistää työntekijöiden* sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia.

Organisaatio on vastuussa siitä, että standardin vaatimukset työntekijöiden oikeuksista, työolosuhteista ja työehdoista täyttyvät, riippumatta organisaation* metsänomistuksen koosta tai työntekijän* työsopimuksen muodosta. Vaatimusten noudattamista on edellytettävä urakointisopimuksissa, joissa noudattamatta jättämisen seuraukset on myös kuvattu.*

TVL = tilaajavastuulain rajan ylittävät hankinnat

IO = organisaatio, jonka palveluksessa on säännöllisesti vähintään 30 henkeä

2.1 Organisaation* tulee ylläpitää työelämän periaatteita ja oikeuksia Kansainvälisen työjärjestö ILO:n (*International Labour Organization*) työelämän periaatteita ja oikeuksia koskevan julistuksen (1998) mukaisesti. Julistus perustuu kahdeksaan ILO:n keskeisimpään yleissopimukseen* (*ILO Fundamental conventions*).

- 2.1.1 Organisaation* tulee noudattaa työsuhteissaan kansallista työlainsäädäntöä ja muita työnantajia ja työntekijöitä sitovia säännöksiä ja viranomaismääräyksiä sekä voimassa olevia työehtosopimuksia.
- 2.1.2 Työnantaja* seuraa työaika- ja vuosilomia ja maksaa työstä lakien ja työehtosopimusten mukaan.
- HUOM. Työnantajan on kirjattava tehdyt työtunnit ja niistä suoritettavat korvaukset työntekijöittäin (työaikalaki 872/2019 32 §). Työaikalain 2 §:ssä on mainittu ne ryhmät, joihin lakia ei sovelleta. Työehtosopimuksella tai paikallisella sopimuksella voidaan sopia poikkeuksia työaikaan liittyviin määräyksiin työaikalain 34-36 §:n sallimissa rajoissa.
- Työaikalain 38 §:n mukaan kirjallisen sopimuksen lisä- ja ylityö- sekä sunnuntaityön korvauksen maksamisesta voivat tehdä ainoastaan
- 1) henkilöt, joiden pääasiallinen tehtävä on johtaa ja valvoa muiden työntekijöiden työtä (esim. työnjohtajat, joiden toimenkuvan pääpaino ei ole asiantuntijatyössä), tai
 - 2) henkilöt, jotka ovat tehneet joustotyösopimuksen.
- 2.1.3 Työsopimukset laaditaan kirjallisesti ja työnantaja* arkistoi ne.
- 2.1.4 Organisaatio dokumentoi työsopimusten, työehtosopimusten ja edellä mainitun lainsäädännön rikkomuksista annetut tuomioistuinten päätökset sekä viranomaisten lausunnot tai tapahtuneita rikkomuksia koskevat osapuolten väliset sopimukset.
- 2.1.5 L Urakan tai työnteon alkaessa työnantajan tai tilaajan on varmistuttava, että sopimuskumppanini on informoinut ulkomaalaista työn toteuttajaa tai työntekijää hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan työntekijänä Suomessa ja työhön perehdyttäminen on suoritettu.

- 2.1.5 XS-M Urakan tai työnteon alkaessa työnantajan on varmistuttava, että sopimuskumppani on informoinut ulkomaalaista työn toteuttajaa tai työntekijää hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan työntekijänä Suomessa ja työhön perehdyttäminen on suoritettu.
- 2.1.6 Tarjouksia pyydettyä tai urakointisopimuksia tehtäessä on varmistettava tilaajavastuulain velvoittamalla tavalla, että työn- ja urakanantajat ovat maksaneet verot sekä sosiaaliturva- ja työeläkemaksut. Yli vuoden kestävässä sopimuksissa velvollisuuksien noudattaminen on tarkistettava vuosittain.
- 2.1.7 TVL Organisaatio* ei tee sopimusta yrityssaneerausessa olevan tai sitä hakevan palveluntuottajan kanssa, ellei palveluntuottajan toimittamista todistuksista ja selvityksistä ole osoitettavissa, että palveluntuottaja kykenee täyttämään tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet.
- 2.1.8 Organisaation* tulee sallia työntekijöille yhdistymisvapaus ja oikeus kuulua ammattiyhdistyksiin.
- 2.1.9 Alaikäisiä työntekijöitä koskevaa lainsäädäntöä tulee noudattaa. Työnteko ei saa häiritä alaikäisen työntekijän koulunkäyntiä eikä olla haitallista terveydelle ja kehitykselle. Erityisesti silloin, kun lapsia koskee oppivelvollisuus, heidän tulee työskennellä vain kouluajojen ulkopuolella ja lainmukaisten työaikojen puitteissa.
- HUOM. 1. Palkkauksessa on noudatettava sovellettavan työehtosopimuksen määräyksiä.
- HUOM. 2. Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen sopimia nuorten työllistymistä tukevien ohjelmien ehtoja on noudatettava.

2.2 Organisaation* tulee edistää sukupuolten tasa-arvoa työelämäkäytännöissä, koulutusmahdollisuuksissa, sopimusten tekemisessä, osallistamisprosesseissa* sekä metsätaloustoimissa.

- 2.2.1 IO Organisaatio* edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa työelämässä lainsäädännön edellyttämällä tavalla.
- 2.2.2 IO Organisaation* on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista työpaikalla ja työpaikan tarpeet huomioon ottaen kehitettävä työoloja ja toimintatapoja, joita noudatetaan henkilöstöä valittaessa ja henkilöstöä koskevia päätöksiä tehtäessä.
- 2.2.3 IO Organisaatiolla* on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- 2.2.4 IO Organisaation* on laadittava vähintään joka toinen vuosi erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskeva tasa-arvosuunnitelma, jonka mukaisesti tasa-arvoa edistävät toimet on toteutettava.
- 2.2.4.1 Jos henkilöstön palkkaeroille ei ole hyväksyttävää syytä, organisaatio* ryhtyy asianmukaisesti korjaaviin toimenpiteisiin.
- 2.2.5 Työntekijöillä on oikeus lakisääteisten perhevapaiden käyttöön, eikä tämän oikeuden käyttämisellä saa olla kielteisiä vaikutuksia työntekijän asemaan.

- 2.2.6 Perhevapaisiin liittyvissä käytännöissä tulee noudattaa työsopimuslainsäädäntöä.
- 2.2.7 Organisaatio* ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.
- 2.2.8 Organisaatiolla* on lainsäädännön edellyttämiä luottamuksellisia ja tehokkaita keinoja seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen, aviosäätyyn, vanhemmuuteen tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjuntaan ja raportointiin.
- 2.3 Organisaation* tulee toteuttaa työterveys- ja turvallisuuskäytänteitä suojellakseen työntekijöitä* työturvallisuus- ja terveystarpeita. Näiden käytänteiden tulee olla suhteutettuna metsätaloustoimien laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin* sekä vastattava ILO:n turvallisuutta ja terveyttä metsätyössä koskevan ohjeiston suosituksia tai ylittävää ne.**
- 2.3.1 Työturvallisuuslaki ja sen nojalla annetut työpaikkaa koskevat säännökset on saatettava työntekijöiden tietoon.
- 2.3.2 Organisaatio* seuraa työtapaturmia ja selvittää tapahtuneiden työtapaturmien syyt lainsäädännön edellyttämällä tavalla.
- 2.3.3 Organisaatio* ylläpitää tietoa poissaoloon johtaneista työtapaturmista ja niiden taajuudesta työsuojelulain edellyttämällä tavalla.
- 2.3.4 Organisaatio* kehittää käytäntöjä tapaturmien ehkäisemiseksi ja tapahtuneiden tapaturmien kaltaisten tapaturmien toistumisen estämiseksi.
- 2.3.5 Organisaatio* varmistaa, että sen palkkaamalla työntekijöillä on käytettävissään asianmukaiset suoja- ja turvavarusteet (VnA 749/2001 ja sovellettavat työehtosopimukset), ja että niiden käyttö on ohjeistettu ja valvoo niiden käyttöä.
- 2.4 Organisaation* tulee maksaa metsäalan vähimmäisstandardien mukaista tai ylittävää palkkaa, tai muiden hyväksytyjen metsäalan palkkasopimusten mukaista tai toimeentuloon riittävää palkkaa silloin, kun ne ovat laillisia* minimipalkkoja korkeampia. Jos mitään näistä ei ole olemassa, organisaation* tulee kehittää työntekijöitä* osallistaen* mekanismeja toimeentuloon riittävän palkan määrittämiseen.**
- Suomessa ei ole lakisääteisiä minimipalkkoja. Tässä palkalla tarkoitetaan metsäalan työehtosopimusten mukaisia palkkoja.*
- 2.4.1 Palkkojen tulee olla vähintään työnantajaa sitovien työehtosopimusten määrittämällä minimitasolla.
- 2.4.2 Organisaatio* maksaa palkat, korvaukset ja muut maksut sitovien työehtosopimusten mukaisesti ja ajallaan.
- 2.5 Organisaation* tulee osoittaa, että työntekijät saavat työhön liittyvää koulutusta ja ohjausta voidakseen turvallisesti ja tehokkaasti toimeenpanna yleissuunnitelmaa* ja kaikkia metsätaloustoimia.**

- 2.5.1 Organisaatio* vastaa siitä, että sen palkkaamien työntekijöiden koulutus, ammattitaito ja työnohjaus riittävät työtehtävien toteuttamiseen.
- 2.5.2 Organisaatio* perehdyttää palkkaamansa työntekijät työtehtäviinsä ja antaa tarvittaessa lisäohjausta tai -koulutusta työn tekemiseksi laadukkaasti ja turvallisesti.
- 2.5.3 Organisaatio* ylläpitää ajantasaista tietoa työntekijöillensä annetusta ammattitaitoon liittyvästä koulutuksesta.

2.6 Organisaatiolla* tulee olla työntekijöitä* osallistaen* käytettäviä mekanismeja, joilla ratkotaan epäkohtia ja tarjotaan asianmukainen korvaus* työntekijöille* silloin, kun organisaatiossa* työskentelyn aikana heiltä häviää tai vahingoittuu omaisuutta, tai he sairastuvat ammattitautiin* tai saavat työperäisen vamman*.

- 2.6.1 Organisaatio* vakuuttaa työntekijänsä työtapaturma- ja ammattitautilain edellyttämällä tavalla.
- 2.6.2 Organisaatio* noudattaa työsuojelu-, työturvallisuus- ja työterveyshuoltolainsäädäntöä sekä niiden perusteella tehtyjä sopimuksia ja viranomais määräyksiä.
- 2.6.3 Jos työssä esiintyy työntekijään kohdistuvaa hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, työnantajan on asiasta tiedon saatuaan käytettävissään olevin keinoin ryhdyttävä toimiin epäkohdan poistamiseksi.

PERIAATE 3: ALKUPERÄISKANSOJEN* OIKEUDET

Organisaation* tulee tunnistaa ja säilyttää voimassa alkuperäiskansojen* lailliset* oikeudet ja tapaoikeudet* niiden maiden, alueiden ja resurssien omistajuuteen, käyttöön ja hallintaan, joita metsätaloustoimet koskevat.

HUOM. Neuvotteluprosessi on kuvattu liitteessä 6. Kuulemisissa ja neuvotteluissa otetaan huomioon poronhoidon vuodenkierto. Mikäli saamelaisia edustava taho (Saamelaiskäräjät, Kolttien kyläkokous, paliskunta) ei halua neuvotella kohtuullisen ajan sisällä (2 kk), katsotaan, ettei taho halua käyttää ennakkoneuvotteluoikeuttaan. Periaatetta koskevat pinta-alarajat lasketaan saamelaisten kotiseutualueen osalta.

3.1 Organisaation* tulee tunnistaa alkuperäiskansat, joita metsätaloustoimien* alueella on tai joihin metsätaloustoimet vaikuttavat. Organisaation* tulee näitä alkuperäiskansoja osallistamalla* tunnistaa heidän hallintaoikeutensa, heidän oikeutensa päästä hyödyntämään ja käyttämään metsien* tarjoamia resursseja ja ekosysteempipalveluja sekä heidän tapaoikeutensa* ja lailliset* oikeutensa ja velvollisuutensa, joita sovelletaan metsätaloustoimissa*. Organisaation* tulee myös tunnistaa alueet, joilla nämä oikeudet ovat kiistanalaisia.

3.1.1 Saamelaiset ovat Suomessa tunnistettu alkuperäiskansa, johon kuuluvat inarin-, koltan- ja pohjoissaamen kieliryhmät. Saamelaiskäräjät edustaa saamelaisia tehtäviinsä kuuluvissa asioissa kansallisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä. Koltta-alueella Kolttien kyläkokous edustaa kolttaasaamelaisia. Saamelaisten kotiseutualueen paliskunnat edustavat saamelaista poronhoitoa paliskuntiensä alueilla.

3.1.2 Valtio: Valtion mailla metsätaloutta harjoittaa Metsähallitus Metsätalous Oy. Suomen valtion ratifioimat kansainväliset sopimukset ja ihmisoikeuslainsäädäntö toteutetaan Metsähallitus Metsätalous Oy:n toiminnassa Suomen lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi Metsähallitus noudattaa toiminnassaan kansainvälisesti tunnustettuja vastuullisuuden ohjeita ja periaatteita, kuten YK:n Kestävän kehityksen toimintaohjelmaa (Agenda 2030) sekä YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavia periaatteita.

3.1.2 M-L Organisaatio*, jonka alueella tapahtuu saamelaista poronhoitoa, selvittää yhteistyössä paikallisen paliskunnan kanssa ne oikeudet, joihin metsätalous vaikuttaa. Neuvotteluissa huomioidaan seuraavat asiat:

- a) Oikeudelliset ja perinteiset oikeudet käyttää maata, vettä, metsää, luonnonvaroja ja ekosysteempipalveluja.
- b) Kuinka sertifikaatinhaltija ottaa huomioon alkuperäiskansan oikeudet.
- c) Miten suunnitellut metsätaloustoimet vaikuttavat organisaation alueella oleviin poronhoidon laidunvaroihin ja nykyiseen metsärakenteeseen. Tämän lisäksi tehdään arvio metsärakenteen ja poronhoidon laidunvarojen muuttumisesta siltä osin kuin organisaation metsätaloudella niihin on vaikutusta, jos vastaavanlaista toimintaa harjoitettaisiin viiden vuoden ajan.

Tavoitteena on rakentaa yhteistä näkemystä metsätalouden ja poronhoidon yhteensovittamisesta.

- 3.1.2 XS-S Organisaatio*, jonka alueella tapahtuu saamelaista poronhoitoa, on tietoinen saamelaisten oikeuksista, joihin metsätalous merkittävästi vaikuttaa.

3.2 Organisaation* tulee tunnustaa ja säilyttää voimassa alkuperäiskansojen lailliset* oikeudet ja tapaoikeudet* valvoa metsätalouslyksikköön* liittyviä tai siellä tapahtuvia metsätaloustoimia siinä laajuudessa, kuin on tarpeen heidän oikeuksiensa, resurssiensa, maittensa ja alueidensa suojelemiseksi. Alkuperäiskansojen metsätaloustoimiin liittyvän valvontaoikeuden siirto kolmansille osapuolille edellyttää vapaata ja tietoon perustuvaa ennakkosuostumusta.

- 3.2.1 Valtio: Valtion maita hallinnoiva Metsähallitus neuvottelee saamelaisten kanssa suunnitelmistaan ja ottaa huomioon alueella samanaikaisesti tapahtuvan eri viranomaisten toiminnan kokonaisvaltaisesti. Alueella aikaisemmin toteutettujen toimenpiteiden vaikutukset otetaan kumulatiivisesti huomioon arvioitaessa vireillä olevan hankkeen vaikutuksia saamelaisten mahdollisuuksiin harjoittaa kulttuuriaan. Kunkin poronhoitoyhteisön (paliskunnat tokkakuntineen) oikeudet riittäviin käytettävissä oleviin laidunvaroihin* tulee turvata siltä osin kuin organisaation metsätaloudella niihin voidaan vaikuttaa. Lisäksi Metsähallitus punnitsee suunnitellun toiminnan hyvät ja huonot puolet.

- 3.2.1 M-L Organisaation* tulee tarjota saamelaisten kotiseutualueen paliskunnalle (indikaattorin 3.1.1 mukaan) mahdollisuus kertoa näkökantansa paliskunnan alueen metsätaloussuunnitelmaan sitä laadittaessa ja merkittävästi muutettaessa. Kannanotot tulee kirjata, samoin kuin se, miten ne suunnitelmissa otetaan huomioon.

- 3.2.2 Valtio: Metsähallitus laatii viisivuotiskausittain valtion maiden maankäytön kokonaissuunnitelman, luonnonvarasuunnitelman, koskien kaikkia saamelaisten kotiseutualueen valtion maita. Luonnonvarasuunnitelma sisältää:

- 1) kuvauksen saamelaisten käyttöoikeuksista valtion maihin ja vesiin;
- 2) kuvauksen perinteisistä saamelaiselinkeinoista valtion mailla ja niihin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista;
- 3) kuvauksen ja kartan alueen luonnonvaroista, niiden käytön nykytilasta ja suunnitelman vaikutuksista luonnonvaroihin.

Metsätalouuskäytön osalta nykytilan kuvaus saamelaisten kotiseutualueella tehdään paliskunnittain.

- 3.2.3 Valtio: Saamelaisille tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa luonnonvarasuunnitelmaan seuraavasti:

- 1) Metsähallitus laatii valtion maille luonnonvarasuunnitelman yhteistyössä laajapohjaisen alueellisen yhteistyöryhmän kanssa. Eri saamelaisyhteisöille tarjotaan mahdollisuus nimetä edustajiaan yhteistyöryhmään.

- 2) Saamelaiskäräjien nimittämä erillinen Akwé: Kon -työryhmä osallistuu luonnonvarasuunnitelman laadintaan ja arvioi suunnitelman kulttuuriset vaikutukset, sisältäen vaikutukset perinteisiin elinkeinoihin.
 - 3) Metsähallitus laatii luonnonvarasuunnitelman metsätaloutta koskevan osuuden saamelaisten kotiseutualueella paliskunnittain. Neuvottelut yhteisymmärrykseen pyrkien käydään kunkin saamelaisten kotiseutualueen paliskunnan kanssa erikseen.
- 3.2.3 M-L Organisaation* tulee toiminta-alueellaan sopia saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien (indikaattorin 3.1.1 mukaisesti) kanssa yhteistoimintamenettelyistä ja tärkeistä laidunalueista. Mikäli poronhoitoa harjoitetaan erillisinä tokkakuntina, kuullaan neuvottelujen osana myös tokkakuntia. Sopimuksen sisältö määräytyy kyseisen paliskunnan alueen metsätalouden mitoituksen ja paliskunnan poronhoitojärjestelyjen erityispiirteiden perusteella.
- 3.2.4 Valtio: Metsätalouden harjoittamisesta haetaan yhteisymmärrys saamelaisten kanssa seuraavasti:
- 1) Luonnonvarasuunnitelman aloitusvaiheessa käydään ennakkovalmisteluneuvottelu, jossa Saamelaiskäräjät, kolttal alueella lisäksi Kolttien kyläkokous ja Metsähallitus sopivat alustavasti toiminnan tavoitteista ja suunnittelun tueksi laadittavista selvityksistä.
 - 2) Paliskunnan suostumusta edellytetään kahdella tavalla. Metsähallituksen tulee saada paliskunnan ennakkosuostumus sekä käytettäviin sopimis- ja yhteistoimintamenettelyihin että sopimuskaudella tehtäviin metsätaloustoimiin. Suostumuksen määrittelevän sopimuksen tultua allekirjoitetuksi, sen katsotaan antavan suostumuksen kaikkiin sopimuksessa sovittuihin toimenpiteisiin ilman näitä koskevia erillisiä neuvotteluita. Mikäli yksittäisistä toimenpiteistä kuitenkin esitetään paliskunnan tai sen tokkakunnan taholta, johon vaikutus kohdistuu, huoli siitä, että periaatteen 3 mukaisia oikeuksia loukataan, on asiasta neuvoteltava yhteisymmärrykseen pyrkien ennen kyseisiin toimenpiteisiin ryhtymistä.
 - 3) Luonnonvarasuunnitelma käsitellään saamelaiskäräjälain 9 § neuvottelussa Saamelaiskäräjien kanssa FPIC-periaatteita noudattaen ennen suunnitelman hyväksymistä.

Tulkintaohje: Saamelaisilla on omia poliittisia, oikeudellisia, taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä instituutioitaan. Tämä voi tarkoittaa, ettei nykyinen Suomen lainsäädäntö tunnista kaikkia saamelaisten instituutioita. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö kyseisiä instituutioita ole ja ettei niillä olisi lainsuojaa. Saamelaisilla on itsemääräämisoikeus, jonka nojalla saamelaisilla on oikeus määrittellä instituutionsa kansan, yhteisön ja yksilön tasolla. Instituutioidensa kautta saamelaiset harjoittavat kulttuurisia perinteitään ja tapojaan, ja instituutiot muodostavatkin yhteisöjä jotakin tiettyä tarkoitusta varten. Esimerkiksi saamelaisten perinteisiä elinkeinoja harjoittavat yhteisöt muodostavat em. instituutioita. Näillä yhteisöillä on oikeus toimia kyseisen instituution puolesta ja siksi nämä yhteisöt tulee osallistaa heitä koskevaan päätöksentekoon vapaan, tietoon perustuvan

ennakkosuostumuksen periaatteen mukaisesti oikea-aikaisesti.

- 3.2.5 M-L Organisaatio* ei loukkaa saamelaisten laillisia ja perinteisiä oikeuksia. Metsätaloutta harjoitetaan siten, että saamelaiskulttuurin, kuten poronhoidon, harjoittamisen edellytykset turvataan. Paliskuntien ja, mikäli paliskunnan poronhoitoa harjoitetaan tokkakunnittain, myös tokkakuntien riittävät käytettävissä olevat laidunvarat turvataan siltä osin kuin organisaation metsätaloudella niihin vaikutetaan.
- 3.2.6 Jos on olemassa todisteita, että organisaatio on loukannut saamelaisten laillisia ja perinteisiä oikeuksia metsätalouden harjoittamisen yhteydessä, tilanne korjataan kulttuurisesti soveltuvalla tavalla ja/tai kriteerin* 1.6 tai 4.6 edellyttämällä kiistojen sovittelumenetelmällä.
- 3.2.7 Valtio: Ennen kohtien 3.2.3 ja 3.2.4 mukaisen luonnonvarasuunnitelman voimaantuloa saamelaisten kotiseutualueella valtion mailla suunniteltavista metsätaloustoimista sovitaan kunkin saamelaisten kotiseutualueen paliskunnan kanssa FPIC-periaatteen mukaisesti.
- 3.2.7 M-L Jos FPIC-prosessi ei ole johtanut FPIC-sopimukseen, organisaation ja saamelaisten edustajat osallistuvat molemminpuolisesti sovittuun FPIC-sovitteluprosessiin, joka etenee molemmin puolin hyvässä uskossa ja johon yhteisö on tyytyväinen. Pyyntö sovitteluprosessista esitetään FSC Suomelle. Uudesta neuvotteluprosessista huolimatta saamelaisyhteisöillä ei ole velvollisuutta antaa suostumustaan metsätaloustoimenpiteisiin.

3.3 Mikäli metsätaloustoimiin liittyvä valvonta siirretään, on vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen kautta solmittava sitova sopimus organisaation* ja alkuperäiskansojen välillä. Sopimuksessa on määritettävä sen kesto, uudelleen neuvottelun, uusimisen ja päättämisen ehdot, taloudelliset ehdot sekä muut ehdot. Sopimuksessa on säädettävä alkuperäiskansojen oikeudesta valvoa sitä, että organisaatio* noudattaa sopimuksen ehtoja.

- 3.3.1 Valtio: Luonnonvarasuunnitelma on voimassa viisi vuotta. Se on julkisesti saatavilla oleva Metsähallituksen hallituksen hyväksymä sitova asiakirja.

Saamelaisten kotiseutualueen paliskuntakohtaisten metsätaloutta koskevien suunnitelmien toteutumista seurataan kunkin paliskunnan kanssa vuosittain pidettävissä neuvotteluissa. Saamelaiskäräjät ja koltta-alueella Kolttien kyläkokous seuraavat koko luonnonvarasuunnitelman toteutumista Metsähallituksen kanssa sovittulla tavalla.

Mikäli hankkeiden tai suunnitelmien toimeenpanon aikana havaitaan saamelaiskulttuuriin negatiivisesti kohdistuvia vaikutuksia, joita ei ole kyetty suunnitelmien laadinnan aikana ottamaan huomioon, Saamelaiskäräjät, Kolttien kyläkokous ja Metsähallitus kokoontuvat sopimaan tarvittavista toimenpiteistä. Vastaavasti Metsähallitus ja ne paliskunnat, joihin kyseiset vaikutukset kohdistuvat, sopivat tarvittavista toimenpiteistä. Osapuolet voivat myös yhdessä sopia suunnittelualueen tilanteen muututtua suunnitelman laadinnan

ajankohdasta olennaisesti siitä, tulisiko suunnitelmaa joltain osin tarkistaa tai päivittää kokonaisuudessaan.

Ennen seuraavan saamelaisten kotiseutualuetta koskevan luonnonvarasuunnitelmakauden alkua, Metsähallitus, Saamelaiskäräjät ja Kolttien kyläkokous käynnistävät edellä mainitut ennakkoneuvottelut. Samoin Metsähallitus käynnistää neuvottelut saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien kanssa ennakkoon.

- 3.3.1 M-L Yhteisesti sovitut asiat (indikaattori 3.5.1) kirjataan sitovaan sopimukseen, joka sisältää sopimuksen keston, uudelleenneuvottelun ehdot, sen edellytykset ja uudistamisen, muut ehdot sekä kuinka sopimuksen toteutumista seurataan.
- 3.3.2 Valtio: Metsähallitus tekee kunkin paliskunnan kanssa sitovan sopimuksen metsätaloudesta paliskunnan alueella. Sopimuksessa on määritettävä sen kesto sekä uudelleenneuvottelun, uusimisen ja päättämisen ehdot. Tavoitteena on, että sopimuksen kesto olisi sama kuin luonnonvarasuunnitelmalla. Myös mahdollisten sopimusrikkomusten seuraamuksista sovitaan sopimuksessa
- 3.3.3 Valtio: Saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelma ja siihen liittyvät paliskunnittain laaditut metsätalousosiot tallennetaan Metsähallituksen asianhallintajärjestelmään ja paikkatietojärjestelmään, ja ne ovat julkisesti saatavilla.
- 3.3.4 M-L Molempia osapuolia sitovat sopimukset säilytetään.

3.4 Organisaation* tulee tunnustaa ja säilyttää voimassa alkuperäiskansojen oikeudet, tavat ja kulttuuri Yhdistyneiden kansakuntien alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksen (2007) ja ILO:n yleissopimuksen 169 (1989) määritelmien mukaisesti.

- 3.4.1 Organisaatio* on tietoinen ja tunnustaa saamelaisten perinteiset oikeudet, tavat ja kulttuurin sen mukaisesti, miten ne on määritetty YK:n julistuksessa alkuperäiskansojen oikeuksista ja ILO 169 - sopimuksessa.
- 3.4.1 Valtio: Metsätalouden harjoittaja ei loukkaa saamelaisten perinteisiä oikeuksia, tapoja ja kulttuuria sen mukaisesti, miten ne on määritetty YK:n julistuksessa alkuperäiskansojen oikeuksista ja ILO 169 - sopimuksessa.
- 3.4.2 Mikäli todistettavasti ilmenee, että organisaatio* on loukannut saamelaisten oikeuksia, organisaatio* dokumentoi ristiriitatilanteen ja sen ratkaisuvaiheet pyrkien ensisijaisesti saavuttamaan neuvotteluratkaisun osapuolten kesken.

3.5 Organisaation* tulee alkuperäiskansoja osallistamalla* tunnistaa paikat, joilla on erityistä kulttuurista, ekologista, taloudellista, uskonnollista tai hengellistä merkitystä ja joihin näillä alkuperäiskansoilla on lailliset* oikeudet tai tapaoikeudet*. Organisaation* tulee tunnustaa nämä paikat, ja niiden hoidosta ja/tai suojelusta* on sovittava osallistaen* näitä alkuperäiskansoja.

- 3.5.1 M-L Organisaation* tulee yhdessä saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien (indikaattorin 3.1.1 mukaisesti) kanssa määrittää saamelaiskulttuurin kannalta tärkeimmät kohteet:
- poroitapaikat porojen kuljetussuuntineen
 - erityisen merkittävät luppo- ja jäkäläkohteet
 - vasomisalueet
- M-L Organisaation* tulee yhdessä Saamelaiskäräjien, Saamelaismuseo Siidan kulttuuriympäristöyksikön ja kolttaluueella Kolttien kyläkokouksen (indikaattorin 3.1.1 mukaisesti) kanssa määrittää saamelaiskulttuurin kannalta tärkeimmät kohteet:
- vanhat asuinkentät ja muut kulttuurimuistomerkit
 - pyhät paikat virallisten rekisterien mukaisesti
- 3.5.1 XS-S Organisaation* tulee määrittää metsäsuunnitelmaan* saamelaisen poronhoidon kannalta tärkeimmät kohteet, jos ne ovat tiedossa tai saatu tiedoksi:
- poroitapaikat porojen kuljetussuuntineen
 - erityisen merkittävät luppo- ja jäkäläkohteet
 - vasomisalueet
- XS-S Organisaation* tulee määrittää metsäsuunnitelmaan* Saamelaiskäräjien, Saamelaismuseo Siidan kulttuuriympäristöyksikön ja kolttaluueella Kolttien kyläkokouksen kanssa tärkeimmät kohteet, jos ne on tiedossa tai saatu tiedoksi:
- vanhat asuinkentät ja muut kulttuurimuistomerkit
 - pyhät paikat virallisten rekisterien mukaisesti
- 3.5.2 Organisaation* tulee tehdä saamelaisten kotiseutualueella metsäsuunnitelmat*, joihin tiedossa olevat indikaattorin 3.5.1 kohteet merkitään.
- 3.5.3 Indikaattorissa 3.5.1. mainitut kohteet otetaan huomioon kullekin kohteelle soveltuvalla tavalla metsätaloutta harjoitettaessa. Mikäli paliskunta ei halua luovuttaa tätä tietoa, metsätalouden harjoittaja ei ole velvollinen ylläpitämään näitä karttoja ja tietoja, vaan toimii muilla tavoin turvatakseen oleelliset arvot.
- 3.5.4 Mikäli aiemmin tuntematon kulttuurisesti, taloudellisesti, uskonnollisesti tai hengellisesti erityisen merkittävä kohde havaitaan, pysäytetään metsänkäsittelytoimet kohteen läheisyydessä heti, kunnes kohteen turvaamisesta on saatu sovittua Saamelaiskäräjien, Saamelaismuseo Siidan kulttuuriympäristöyksikön, kolttaluueella Kolttien kyläkokouksen tai paikallisen paliskunnan kanssa, ja kuten Suomen lainsäädäntö edellyttää.
- 3.5.5 Saamelaisten kotiseutualueella organisaatio* voi käyttää maanmuokkausta jäkäläkankailla (kuivat ja kuivahkot kankaat) vain metsälain uudistamisveloitteen niin vaatiessa. Karukkokankaiden metsät uudistetaan aina ilman maanmuokkausta, esim. peitteellisyyttä ylläpitävin menetelmin. Muilla saamelaisten kotiseutualueen

kasvupaikoilla käytetään keveintä mahdollista uudistamistuloksen varmistavaa maanmuokkausmenetelmää.

3.6 Organisaation* tulee säilyttää voimassa alkuperäiskansojen oikeudet suojella* ja hyödyntää perinteistä tietoaan*, ja hyvittää paikallisyhteisöille tämän tiedon ja osaamisen käyttö. Vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen kautta tehty, kriteerin* 3.3 mukainen sitova sopimus organisaation* ja alkuperäiskansan välillä on tehtävä ennen kuin käyttöä tapahtuu, ja sopimuksen on noudatettava aineettoman omaisuuden suojauksen periaatteita.

- 3.6.1 Valtio: Perinteistä tietoa ja henkistä pääomaa suojellaan. Luonnonvarasuunnitelmassa käytetään vain sitä perinteistä tietoa, minkä Saamelaiskäräjät, Kolttien kyläkokous, Akwé: Kon -työryhmä ja kukin paliskunta on vapaaehtoisesti työhön luovuttanut.
- 3.6.2 Valtio: Saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien kanssa sovitaan ennakolta korvausmenettelyt osallistumisesta paliskuntakohtaisten metsäsuunnitelmien* tekoon. Korvauksien on mahdollistettava riittävä osallistuminen suunnitelman laadintaan.

LUONNOS

PERIAATE 4: YHTEISÖSUHTEET

Organisaation* tulee osallistua paikallisten yhteisöjen sosiaalisen ja taloudellisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen tai edistämiseen.

4.1 Organisaation* tulee tunnistaa metsätalousyksikön* alueella olevat paikalliset yhteisöt sekä ne paikalliset yhteisöt, joihin metsätaloustoimet vaikuttavat. Organisaation* tulee näitä paikallisia yhteisöjä osallistaen* tunnistaa heidän hallintaoikeutensa, heidän oikeutensa saavuttaa ja käyttää metsien* tarjoamia resursseja ja ekosysteemipalveluja* sekä heidän tapaoikeutensa* ja lailliset* oikeutensa ja velvollisuutensa, joita sovelletaan metsätalousyksikön sisällä*.

4.1.1 Organisaatio* on tietoinen toimintansa vaikutuksista paikallisväestön

- a) laillisiin ja perinteisiin oikeuksiin,
- b) omaisuuteen ja
- c) elinkeinoihin.

4.1.2 Organisaatio* kunnioittaa jokamiehenoikeuksia* ja toisen osapuolen käyttöoikeuksia metsätalousyksikön alueeseen.

4.1.3 Organisaatio* sallii poronhoitolain (848/1990) mukaisen porojen vapaan laidunnusoikeuden poronhoitoalueella sijaitsevilla maillaan.

HUOM. Vapaa laidunnusoikeus määritellään poronhoitolain (848/1990) 3, 3a, 31 ja 32 §:ssä.

4.1.4 Organisaatio* kunnioittaa poronhoitajien maastoliikenneoikeutta poronhoitoon liittyvissä töissä (maastoliikennelaki 1710/1995 4.2.3 §).

4.1.5 Valtion metsiä hoitava organisaatio neuvottelee paliskunnan kanssa suunniteltaessa metsätaloustoimia, joilla voi olla olennaista vaikutusta poronhoitoon (poronhoitolaki 848/1990 53 §). Neuvotteluiden piiriin kuuluvat asiat ja neuvottelujen menettelyt on määritettävä sopimuksella Paliskuntain yhdistyksen kanssa. Indikaattorin* täytyminen tarkoittaa kulloinkin voimassa olevaa sopimusta ja sopimuksen noudattamista.

4.1.6 Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella* (poronhoitolaki 848/1990 2 §) metsätaloutta on harjoitettava siten, että se ei aiheuta huomattavaa haittaa poronhoidolle. Toteutustavat on määriteltävä Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen välisessä sopimuksessa.

4.2 Organisaation* tulee tunnustaa ja säilyttää voimassa paikallisten yhteisöjen lailliset* oikeudet ja tapaoikeudet* valvoa metsätaloustoimia metsätalousyksikön* alueella tai siihen liittyen siinä laajuudessa kuin on tarpeen heidän oikeuksiensa, resurssiensa, maittensa ja alueittensa suojelemiseksi*. Paikallisten yhteisöjen metsätaloustoimiin liittyvä valvonnan siirto kolmansille osapuolille edellyttää vapaata ja tietoon perustuvaa ennakkosuostumusta.

4.2.1 Organisaatio* kunnioittaa alueita (kiinteistöjä) koskevia laillisia rasitteita ja käyttöoikeuksia.

- 4.2.2 Kaavoituksessa, ulkoilulaissa tai organisaation* (julkisyhteisöt) julkisissa päätöksissä määritetyillä virkistysalueilla* tehtävissä metsätaloustoimissa on otettava huomioon virkistysarvot. Valtio, kunnat ja seurakunnat eivät saa tehdä näillä alueilla yli 2 ha (Etelä-Suomi) tai yli 3 ha (Pohjois-Suomi) uudistushakkuita.
- 4.3 Organisaation* tulee tarjota paikallisille yhteisöille, alihankkijoille ja tavaran toimittajille kohtuulliset* mahdollisuudet työhön, koulutukseen ja muihin palveluihin suhteutettuna metsätaloustoimien laajuuteen* ja intensiteettiin*.**
- 4.3.1 L Organisaation* on tarjottava työmahdollisuuksia paikallisille asukkaille ja yrittäjille kilpailu- ja hankintalainsäädännön puitteissa.
- 4.4 Organisaation* tulee paikallisia yhteisöjä osallistaen* toteuttaa toimenpiteitä, jotka edistävät näiden yhteisöjen sosiaalista ja taloudellista kehitystä suhteutettuna metsätaloustoimien laajuuteen*, intensiteettiin* ja sosio-ekonomisiin vaikutuksiin.**
- Ei indikaattoreita* tämän kriteerin* alla.
- 4.5 Organisaation* tulee paikallisia yhteisöjä osallistaen* toimia siten, että tunnistetaan, vältetään ja lievennetään asianosaisiin yhteisöihin kohdistuvia metsätaloustoimien merkittäviä negatiivisia sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristövaikutuksia. Toimenpiteet tulee suhteuttaa näiden toimien ja negatiivisten vaikutusten laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*.**
- 4.5.1 L (poislukien kunnat, seurakunnat ja valtio):
Toimittaessa maakunta-, yleis- ja asemakaavojen virkistysalueilla* (V, VR ja VL), organisaatio* julkaisee ennakkoon tiedot monikäytölle tärkeälle kohteelle suunnitellusta uudistushakkuusta (Etelä-Suomi; > 2 ha uudistushakkuu, Pohjois-Suomi; > 3 ha uudistushakkuu) ja tarjoaa tiedossa oleville aluetta käyttäville tahoille mahdollisuuden ilmaista mielipiteensä silloin, kun maisematyölupaprosessin edellyttämää naapureiden kuulemista ei vaadita.
- 4.5.1 Kunnat, seurakunnat ja valtio:
Toimittaessa maakunta-, yleis- ja asemakaavojen virkistysalueilla* (V, VR ja VL), organisaatio* julkaisee ennakkoon tiedot monikäytölle tärkeälle kohteelle suunnitellusta uudistushakkuusta ja tarjoaa tiedossa oleville aluetta käyttäville tahoille mahdollisuuden ilmaista mielipiteensä silloin, kun maisematyölupaprosessin edellyttämää naapureiden kuulemista ei vaadita.
- 4.5.2 Organisaatio* noudattaa toiminnassaan lainvoimaisten maakunta-, yleis- ja asemakaavojen määräyksiä.
- 4.5.3 Organisaatio ei rajoita metsäautoteiden käyttöä ilman perusteita.
HUOM. Käytön rajoittaminen voi olla perusteltua mm. kelirikkoajan, roskaamisen, luvattoman metsästyksen tai jokamiehen oikeuksien väärinkäytön perusteella.

- 4.5.4 Organisaatio* ottaa poronhoitoalueella poronhoidon vaatimukset huomioon metsätaloustoimissa seuraavasti:
- 1) poroaitoja ei rikota ja portit pidetään suljettuna
 - 2) maanmuokkausta vältetään talvilaidunalueiden kuivien ja karukkokankaiden jäkäläalueilla metsälain uudistamisvelvoitteen puitteissa
 - 3) metsätalouden työt poroerotuspaikkojen välittömässä läheisyydessä suunnitellaan ja toteutetaan siten, että niistä ei aiheudu merkittävää haittaa poroerotukselle tai porojen kuljettamiselle erotusaitaan. Näillä alueilla pieniläpimittaisen puuston raivausta ei tehdä syvän lumen aikana pitkien kantojen välttämiseksi.

4.6 Organisaation* tulee paikallisia yhteisöjä osallistaen* käyttää mekanismeja, joilla ratkotaan erimielisyyksiä ja tarjotaan asianmukainen korvaus* paikallisille yhteisöille ja yksilöille organisaation* metsätaloustoimien vaikutuksista.

- 4.6.1 L, kunnat ja seurakunnat: Organisaatiolla* on dokumentoitu sidosryhmäpalautteiden käsittelyrutiini.
- 4.6.2 M-L Organisaatio* dokumentoi ristiriidat koskien paikallisen väestön laillisia ja tapaoikeuksia, alkuperäiskansojen perinteisiä oikeuksia sekä omaisuudelle tai elinkeinolle aiheutunutta vahinkoa.
- 4.6.2 XS-S Organisaatio* dokumentoi ristiriidat koskien paikallisen väestön laillisille ja kirjallisesti todetuille tapaoikeuksille tai omaisuudelle aiheutunutta vahinkoa.
- 4.6.3 Organisaatiolla* on käytännöt ristiriitojen ratkaisemiseksi Suomen lainsäädännön mukaisesti.
- 4.6.4 Organisaatio* kirjaa ristiriitojen käsittelyn ja ratkaisut ja maksetut korvaukset.

4.7 Organisaation* tulee paikallisia yhteisöjä osallistaen* tunnistaa paikat, joilla on erityistä kulttuurista, ekologista, taloudellista, uskonnollista tai hengellistä merkitystä ja joihin näillä paikallisilla yhteisöillä on lailliset* oikeudet tai tapaoikeudet*. Organisaation* tulee tunnustaa nämä paikat, ja niiden käsittelystä ja/tai suojelusta* tulee sopia yhteistyössä näiden paikallisten yhteisöjen kanssa.

- 4.7.1 Organisaatio* hankkii viranomaisrekistereistä, muista julkisista tietolähteistä ja tarvittaessa paikalliskulttuuriin sopivan sidosryhmien* osallistamisen kautta tiedot kohteista, joilla on erityistä kulttuurista, ekologista, taloudellista, uskonnollista tai hengellistä merkitystä ja joihin paikallisilla yhteisöillä on lailliset tai tapaoikeudet*.
- 4.7.2 Organisaatio* sopii indikaattorin* 4.7.1 mukaisten kohteiden turvaamisesta lailliset tai tapaoikeudet* omaavien paikallisten yhteisöjen kanssa. Päätökset dokumentoidaan.
- 4.7.3 Mikäli suunnittelun tai toimenpiteiden yhteydessä havaitaan uusia kohteita, joilla on erityistä kulttuurista, ekologista, taloudellista, uskonnollista tai hengellistä merkitystä ja joihin paikallisilla yhteisöillä

on lailliset tai tapaoikeudet*, organisaatio* ei saa jatkaa kohteiden läheisyydessä toimenpiteitä ennen kuin kohteiden luonne ja juridinen asema on selvitetty ja niiden mahdollisesta turvaamisesta on sovittu voimassaolevan lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

- 4.8 Organisaation* tulee ylläpitää* paikallisten yhteisöjen oikeus suojella* ja hyödyntää perinteistä tietoaan* sekä hyvittää paikallisille yhteisöille tämän tiedon ja heidän aineettoman omaisuutensa* käyttö. Tällaista käyttöä koskeva kriteerin* 3.3 mukainen sitova sopimus tulee solmia organisaation* ja paikallisten yhteisöjen välillä vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen kautta ennen kuin käyttöä tapahtuu, ja sopimuksen on noudatettava aineettoman omaisuuden* suojauksen periaatteita.**

Ei indikaattoreita* tämän kriteerin* alla.

LUONNOS

PERIAATE 5: METSÄSTÄ* SAATAVAT HYÖDYT

Organisaation* tulee huolehtia tehokkaasti metsätalousyksikön* erilaisten tuotteiden ja palvelujen valikoimasta ylläpitääkseen tai lisätäkseen pitkäaikaista* taloudellista elinvoimaisuutta* sekä sosiaalisten ja ympäristöhyötyjen valikoimaa.

5.1 Organisaation* tulee paikallista taloutta vahvistaakseen ja monipuolistaakseen tunnistaa, tuottaa tai mahdollistaa erilaisten hyötyjen ja/tai tuotteiden tuottaminen, joka pohjautuu metsätalousyksikössä* oleviin resurssien ja ekosysteemipalveluiden* valikoimaan, metsätaloustoimien laajuuteen* ja intensiteettiin* suhteutettuna.

5.1.1 Organisaatio* tuntee sertifioitujen metsiensä eri tuotanto- ja käyttömahdollisuudet.

5.1.2 Organisaatio* tunnistaa metsätaloustoimissa metsän monikäytön, metsän tuottamat palvelut ja hyödykkeet sekä ylläpitää monikäytön edellytyksiä.

5.1.3 Kun organisaatio* käyttää FSC ekosysteemipalveluihin* liittyviä väittämiä markkinoinnissa, organisaation tulee noudattaa dokumentin FSC-PRO-30-006 vaatimuksia.

5.2 Organisaation* tulee tavallisesti korjata tuotteita ja palveluita metsätalousyksiköstä* sellaisella, tai sen alittavalla, tasolla, joka voidaan pysyvästi ylläpitää.

5.2.1 M-L Organisaatiolla* on tiedossaan pitkän aikavälin (20 vuotta) kestävät hakkuumahdollisuudet. 20 vuoden laskenta-ajasta voi poiketa perustellusta syystä.

5.2.2 M-L Organisaatio* suunnittelee ja toteuttaa metsätaloustoimet siten, että hakkuut eivät pitkällä aikavälillä (20 vuotta) ylitä metsän kestävää hakkuumahdollisuutta. 20 vuoden laskenta-ajasta voidaan poiketa perustellusta syystä.

5.2.3 Luonnontuotteiden* keruu on sallittua jokamiehenoikeuden* perusteella, maanomistajan luvalla tai käyttöoikeussopimuksella.

5.2.4 Muu kuin jokamiehenoikeudella tapahtuva luonnontuotteiden kerääminen käytönrajoituskohteilla (esim. 6.5.1.1, 6.5.1.2, 6.5.2) on sallittua vain, jos se ei vaaranna kohteen suojeluarvoja.

HUOM. 1. Indikaattorit* koskevat metsätalousmaalla tapahtuvaa keruuta/viljelyä. Laajamittainen turpeennosto kuuluu konversioindikaattoreiden (6.9) alle, yllä olevat indikaattorit* eivät koske sitä.

HUOM. 2. Lista luonnontuotteista* on määritelmissä.

- 5.3 Organisaation* tulee osoittaa, että toimenpiteiden positiiviset ja negatiiviset ulkoisvaikutukset on sisällytetty yleissuunnitelmaan*.**

Ei erillisiä indikaattoreita* tämän kriteerin* alla.

- 5.4 Organisaation* tulee vaatimuksien täyttämiseksi käyttää paikallista jalostusta, paikallisia palveluita ja paikallista arvonalisäystä silloin, kun näitä on saatavilla, suhteutettuna laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*. Mikäli näitä ei ole paikallisesti saatavilla, organisaation* tulee pyrkiä kohtuullisessa* määrin auttamaan niiden perustamisessa.**

Ei erillisiä indikaattoreita* tämän kriteerin* alla.

- 5.5 Organisaation* tulee osoittaa laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin* suhteutetun suunnittelun ja kuluseurannan kautta sitoutumisensa pitkäaikaiseen* taloudelliseen elinvoimaisuuteen*.**

Ei erillisiä indikaattoreita* tämän kriteerin* alla.

LUONNOS

PERIAATE 6: YMPÄRISTÖARVOT JA -VAIKUTUKSET

Organisaation* tulee ylläpitää, suojella* ja/tai ennallistaa* metsätalouslyksikön* ekosysteemipalveluita* ja ympäristöarvoja sekä välttää, korjata tai lieventää negatiivisia ympäristövaikutuksia.

6.1 Organisaation* tulee arvioida metsätalouslyksikön* ympäristöarvot sekä metsätalouslyksikön* ulkopuolella olevat arvot, joihin metsätaloustoimet saattavat vaikuttaa. Arviointi tulee toteuttaa niin yksityiskohtaisesti, siinä laajuudessa ja niin usein, että se on oikeassa suhteessa metsätaloustoimien laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*. Lisäksi arvioinnin tulee olla riittävä tarvittavien suojelutoimenpiteiden* valintaan sekä metsätaloustoimien mahdollisesti aiheuttamien negatiivisten vaikutusten havaitsemiseen ja seurantaan.

6.1.1 Ympäristöarvojen tunnistamisessa käytetään parasta saatavilla olevaa tietoa*. Ympäristöarvot on tunnistettava standardin noudattamiseksi vaadittavalla tarkkuudella metsätalouslyksikön* alueella ja sen ulkopuolella, silloin kun metsätalouslyksikön* alueella tapahtuvilla metsätaloustoimilla on niihin standardin mukaan huomioitavia vaikutuksia.

6.2 Ennen kohteelle häiriötä aiheuttavien toimenpiteiden aloittamista organisaation* tulee tunnistaa ja arvioida metsätaloustoimien mahdollisten vaikutusten laajuus, intensiteetti ja riski*, jotka kohdistuvat tunnistettuihin ympäristöarvoihin.

6.2.1 M-L Organisaatio* arvioi ja ottaa huomioon metsätaloustoimien ympäristövaikutukset sekä metsikkö- että maisematasolla.

HUOM. Tämä arviointi ei tarkoita lakisääteistä ympäristövaikutusten arviointia (YVA-menettely).

6.2.2 XS-S Metsätaloustoimien vaikutukset ympäristöön arvioidaan ennen metsänkäsitteilyyn ryhtymistä.

6.3 Organisaation* tulee määritellä ja toteuttaa tehokkaita toimenpiteitä ehkäistäkseen metsätaloustoimista ympäristöarvoille aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia sekä lieventääkseen ja korjatakseen toteutuneita negatiivisia vaikutuksia. Toimenpiteet tulee suhteuttaa negatiivisten vaikutusten laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*.

6.3.1 Metsätaloustoimet suunnitellaan ja toteutetaan siten, että toimenpiteiden kielteisiä ympäristövaikutuksia ehkäistään.

6.3.2 Silloin kun ympäristöarvoihin kohdistuu tavanomaisesta poikkeavia haittavaikutuksia, on estettävä haittojen paheneminen ja vähennettävä sekä korjattava haittavaikutuksia.

HUOM. Tavanomaisesta poikkeavalla haittavaikutuksella tarkoitetaan tässä haittaa, jonka luonne, voimakkuus tai seuraus on tavanomaisista metsätaloustoimista poikkeava, esim. työkoneen öljyvuoto.

6.4 Organisaation* tulee suojella harvinaisia ja uhanalaisia eliölajeja* ja niiden elinympäristöjä* metsätalousyksikön* alueella suojelualueiden*, suojavaohtyhykkeiden* ja kytkeytyneisyyden* ylläpidon avulla, ja (siellä missä tarpeen) muilla niiden selviytymistä ja elinvoimaisuutta edistävillä suorilla toimenpiteillä. Näiden toimien tulee olla suhteessa metsätaloustoimien laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin* sekä harvinaisten ja uhanalaisten lajien* suojelun* tilaan ja ekologisiin vaatimuksiin. Organisaation* tulee huomioida uhanalaisten ja harvinaisten lajien* maantieteellinen levinneisyys ja ekologiset vaatimukset myös metsätalousyksikön* ulkopuolella, määritellesään metsätalousyksikön* alueella tehtäviä toimia.

6.4.1. Organisaatio* pyytää Suomen ympäristökeskuksesta (HERTTA-tietokanta) tai vastaavista viranomaisaineistoista valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten ja harvinaisten metsälajien* (luokat NT, RT, VU, EN, CR sekä DD) esiintymispaikoista. Lajiesiintymätiedot on pyydetävä sekä sertifioidulta alueelta että sen läheisyydestä (n. 500 m vyöhykkeellä). Tiedot merkitään metsäsuunnitelmaan* tai dokumentoidaan muuten. Tiedonhankintavelvoite koskee vuoden 1995 jälkeisiä havaintoja, jotka on ilmoitettu riittävällä tarkkuudella (koordinaattipiste kymmenen metrin tarkkuudella).

HUOM. Mikäli organisaatio on pyytänyt lajiesiintymätietoja, muttei ole niitä saanut, tätä ei katsota poikkeamaksi indikaattorin vaatimuksista.

6.4.1.1 M-L Uhanalaisten ja harvinaisten lajien* esiintymiä koskevat tiedot pyydetään vähintään puolen vuoden välein tai sopimuksella tietoja hallinnoivan tahon käytännön mukaisesti.

6.4.1.1 XS-S Uhanalaisten ja harvinaisten lajien* esiintymiä koskevat tiedot tarkistetaan ennen metsänkäsitelyyn ryhtymistä, korkeintaan vuosi ennen käsittelyn aloittamista.

6.4.2 Organisaatio* merkitsee metsäsuunnitelmaan* tai muuten dokumentoi tutkijoilta, tieteellisiltä seuroilta ja yhdistyksiltä, ympäristöjärjestöiltä sekä teettämistään tai tekemistään selvityksistä tietoonsa saamat valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten tai harvinaisten lajien* (luokat NT, RT, VU, EN, CR sekä DD) tiedossa olevat esiintymispaikat.

6.4.3 Organisaatio* turvaa tiedossa olevien* valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten (luokat CR, EN, VU, RT) metsälajien* esiintymien elinolosuhteiden säilymisen metsänkäsitelyyn yhteydessä.

HUOM 1. Tiedossa olevalla esiintymätiedolla tarkoitetaan koordinaattipistettä ja/tai kuvausta esiintymästä, siten että kohde voidaan paikantaa maastossa, esim. valokuva, maastomerkitä. Esiintymätietoa käsiteltäessä on huomioitava mahdollinen GPS:n mittavirhe.

HUOM 2. Mikäli indikaattorissa* mainitun lajiesiintymän turvaamisesta on olemassa FSC Suomen kamareiden hyväksymä käsittelyohje, tämä ohje määrittää vaadittavan vähimmäistason esiintymän turvaamiselle.

HUOM 3. Turvaamisvelvoite ei koske aktiivisten luonnonhoitotoimenpiteiden seurauksena syntyneitä lajiesiintymiä seuraavilla edellytyksillä:

- laji on uhanalaisluokitukseltaan vaarantunut (VU)
- tehdyt toimenpiteet on dokumentoitu riittävällä tarkkuudella
- on osoitettavissa, että kyseinen lajiesiintymä on syntynyt kyseisten toimenpiteiden seurauksena

6.4.4 Organisaatio* turvaa Liitteessä 7 mainittujen tiedossa olevien* silmälläpidettävien (luokka NT) metsälajien* esiintymien elinolosuhteiden säilymisen metsänkäsittelyn yhteydessä, mikäli kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

a) Lajit esiintyvät valtapuustoltaan uudistuskypsissä metsissä

b) Lajien esiintymät ovat osa lajistokeskittymää:

- 1) Vähintään 10 eri silmälläpidettävää lajia, tai
- 2) Vähintään 10 esiintymää viittä eri lajia, kun osa lajeista on uhanalaisia tai alueellisesti uhanalaisia

HUOM1. Tarkasteluyksikkö on yhtenäisesti rajattavissa oleva lajistokeskittymä valtapuustoltaan uudistuskypsässä metsässä, ei yksittäinen metsätaloustalokuvio.

HUOM2. Huomiointivelvoite ei koske niitä kohteita, joilla lajien edellyttämää resurssijatkumomahdollisuutta ei ole.

HUOM 3. Turvaamisvelvoite ei koske aktiivisten luonnonhoitotoimenpiteiden seurauksena syntyneitä lajiesiintymiä seuraavilla edellytyksillä:

- tehdyt toimenpiteet on dokumentoitu riittävällä tarkkuudella
- on osoitettavissa, että kyseinen lajiesiintymä on syntynyt kyseisten toimenpiteiden seurauksena

6.4.5 Organisaatio* ottaa hakkuita suunnitellessaan lintujen pesimäajan seuraavasti huomioon seuraavilla linnustollisesti arvokkailla kohteilla:

a) lehtipuuvaltaisissa (lehtipuuosuus > 50 %) rehevissä metsissä (lehto, lehtomainen kangas ja tuore kangas sekä rehevydeltään vastaavat turvekankaat), korvissa ja vesistöjen suojavyöhykkeillä*;

Etelä-Suomi: hakkuita ei tule tehdä 1.5.-30.6. ja niitä vältetään 15.4.-30.4. ja 1.7.-15.7.

Pohjois-Suomi: hakkuita ei tule tehdä 15.5.- 15.7. ja niitä vältetään 1.5.-14.5. ja 16.7.-31.7.

HUOM. 1. Tuoreiden lehtipuuvaltaisten kankaiden kasvatushakkuita koskee pelkkä hakkuiden välttämisen vaatimus kaikkina mainittuina ajankohtina.

HUOM. 2. Indikaattori* ei estä ajouran tekemistä lehtipuuvaltaisen metsän läpi.

b) Suomen kansainvälisesti tärkeillä lintualueilla (IBA -kohteet), hakkuita ei tule tehdä 15.4.-31.7.

- c) Suomen kansainvälisesti, kansallisesti ja maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin (IBA-, FINIBA- ja MAALI-alueet) kuuluvien lintukosteikkojen (matalat järvet, lammet, merenlahdet, luhdet) läheisyydessä (alle 50 m) hakkuita ei tule tehdä 15.4.-31.7.
- d) Maakotkan asuttujen pesien läheisyydessä (1000 m) hakkuita ei tule tehdä Lapin maakunnassa 15.3.-31.7. ja muualla Suomessa 15.2.-31.7.
- e) Merikotkan asuttujen pesien läheisyydessä (500 m) hakkuita ei tule tehdä Lapin maakunnassa 15.3.-31.7. ja muualla Suomessa 15.2.-31.7.
- f) Sääksen asuttujen pesien läheisyydessä (500 m) kohteilla, joissa syntyy näköyhteys pesälle hakkuita ei tule tehdä 15.4.-31.7.
- g) Kanahaukan ja hiirihaukan tiedossa olevien pesien läheisyydessä (300 m) hakkuita ei tule tehdä 15.3.-31.7.
- h) Mehiläishaukan tiedossa olevien pesien läheisyydessä (300 m) hakkuita ei tule tehdä 1.5.-31.8.
- i) Tiedossa olevilla metson soidinpaikoilla hakkuita ei tule tehdä Pohjois-Suomessa 1.4.-20.5. ja Etelä-Suomessa 15.3.-20.5.

HUOM. 3. Kohdat d-i: säännöllisesti liikennöity tie tai rautatie katkaisee rajoitusalueen.

HUOM. 4. Ei koske saarikohteita, joilla puunkorjuu muuhun ajankohtaan on teknisesti mahdotonta. Tällöin hakkuita vältetään kriittisimpään pesimäaikaan (Etelä-Suomi 1.5.-30.6., Pohjois-Suomi 15.5.-15.7.) ja petolintujen pesäpuiden välittömässä läheisyydessä.

- 6.4.6 Metson tiedossa olevat soidinpaikat merkitään metsäsuunnitelmaan* ja ne on otettava huomioon metsänhoitotoimenpiteissä seuraavasti:
- a) metsän peitteisyyttä ja puuston kokovaihtelua ylläpidetään: puolet soidinpaikan kokonaispinta-alasta on metsälle sopivaa metsää.
 - b) säilytetään riistatiheiköitä ja varvustoa kaikissa metsänhoitovaiheissa
 - c) metsää uudistettaessa tehdään korkeintaan 0,5 hehtaarin kokoisia aukkoja tai alle hehtaarin laajuisia, kapeita uudistushakkuita; aukon keskileveys on enintään 50 m ja uudistushakkuun maksimikoko enintään 1,0 ha.
- 6.4.7 Organisaatio* ilmoittaa havaituista metsästystä, kalastusta ja keräilyä koskevista laittomuuksista viranomaiselle.

6.5 Organisaation* tulee tunnistaa ja suojella luontaisten ekosysteemien* edustavat osat* ja/tai ennallistaa* ne luontaisemman tilaiseksi*. Missä edustavia osia* ei ole tai ne ovat riittämättömiä, organisaation* tulee ennallistaa* osa metsätalouksiköstä* luonnontilaisemman kaltaiseksi. Näiden alueiden koon ja toteutettujen suojelu- ja ennallistamistoimien (myös plantaaseilla) tulee olla suhteessa ekosysteemien* suojelun* tilaan ja niiden arvoon maisematasolla sekä metsätaloustoimien laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*.

6.5.1 Organisaatio* jättää määritellyt arvokkaat elinympäristöt* ja eräät lajiensuojelun kannalta erityisen tärkeät kohteet käsittelyn ulkopuolelle. Ainoastaan suojelutavoitteita edistävät hoitotoimenpiteet ovat alueilla mahdollisia. Näitä kohteita ovat:

6.5.1.1 Lakiperusteiset kohteet:

- a) Metsälain 10 §:n mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt
- b) Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset suojellut luontotyypit
- c) Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaiset suurten petolintujen pesäpuut
- d) Tiedossa olevat luonnonsuojelulain 47 §:n mukaiset erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat
- e) Luonnonsuojelulain 49 §:ssä tarkoitetun luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä liitteen IV (b) kasvilajien esiintymät
- f) Vesilain 2 luvun 11 §:n kriteerit täyttävät pienvedet.

HUOM. Kohtien b), d) ja e) säästämisvelvoite koskee myös niitä kriteerit* täyttäviä luontotyyppi- ja lajiesiintymiä, joista ympäristöviranomaisen ei ole tehnyt rajausta.

6.5.1.2 Muut aina säästettävät kohteet:

- a) Metsälain 10 §:n erityisen tärkeän elinympäristön ominaispiirteet täyttävät kohteet niiden koosta ja alueellisesta yleisyydestä riippumatta. Jyrkänteiden ja rotkojen osalta ei vaadita 10 metrin vähimmäiskorkeutta vaan tarkastellaan kohteen luonnontilaisuutta.
- b) Erikseen määritellyt runsaslahopuustoiset metsät liitteen 3 mukaan.
- c) Metsämaan louhikkometsät, joiden pohjalla seisoo tai virtaa säännöllisesti vettä ja joiden valtapuusto on yli 100-vuotiasta.
- d) Vanhat metsäpaloalueet, jotka metsäpalon jälkeen ovat saaneet kehittyä ilman käsittelyä vähintään 20 vuotta ja joilla esiintyy palokantoja ja/tai palon vahingoittamia puita.
HUOM 1. Palokannoilla ei tarkoiteta palaneita sahakantoja.
HUOM 2. Vaikutukseltaan vähäiset poimintahakkuut eivät poista säästövelvoitetta.
- e) Vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset kosteat lehdot.
- f) Metsät, joissa on kookkaita tai lahovikaisia vanhoja jalopuita*. Käsittää ne em. jalopuita sisältävät metsät, jotka eivät edusta mitään muuta indikaattorissa 6.5.1 listattua aina säästettävää luontotyyppiesiintymää. Metsikkökuvioista säästetään se osa, jolla vanhoja jalopuita esiintyy.
- g) Pähkinäpensaiden kasvupaikat muualla kuin lehdoissa, silloin kun vanhoja pähkinäpensaita on yhtenäisesti rajattavissa olevalla alueella vähintään 20 kappaletta.
- h) Tulvametsät*
- i) Kuusivaltaiset supat*

- j) Uomiltaan luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset* joet ja purot sekä purot, joissa aiemman uoman käsittelyn jälkeen on jäljellä luontaista mutkittelua ja veden paineen vaihtelua* sekä lähteet; ranta-alueineen

HUOM. Määrittely koskee myös lyhyitä, uomaltaan luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia joki- ja puro-osuuksia.

- k) Valtapuustoltaan vähintään varttuneet, eri-ikäisrakenteiset, näkyvästi (vähintään 5 m³/ha) lahoppua sisältävät vesistöjen ja pienvesien reunametsät. Ei koske kanavien eikä kaivettujen vesialtainen reunametsiä

HUOM. Kriteerin täyttävät metsiköt poikkeavat puustoltaan hoidetusta metsiköstä. Näiden metsien puustossa on muuallakin kuin välittömästi veden ja metsän vaihtumisvyöhykkeessä luontaisen uudistumisen ja /tai metsän aukkoisuuden vuoksi syntyneitä kerroksellisuutta, eri-ikäisiä puita ja yleensä eri puulajeja

- l) Luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset fladat ja kluuvijärvet ranta-alueineen

- m) Maankohoamisrannikon metsien luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset kehityssarjat tai yksittäiset edustavat kehityssarjan osat

HUOM. Koskee niitä kohteita, joiden edustavuus luontodirektiivin luontotyyppimäärittelyn (Natura 2000-luontotyyppiopas) perusteella merkittävä, hyvä tai edustava.

- n) Vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset korvet, rämeet, nevat, letot ja metsäluhdat

HUOM 1. Vesitaloudeltaan luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen: suo tai suon osa, jolla ojat mahdollisesta ojituksesta huolimatta eivät ole olennaisesti muuttaneet vesitaloutta tai suokasvillisuutta ja/tai lisääntynyt puuston kasvu ei enää vaikuta suokasvillisuuden säilymiseen eli suon kuivatusaste ei ole muuttuma tai turvekangas.

HUOM 2. Säästövelvoite koskee niitä soita tai suon osia, joilla säästettävien suotyyppien yhtenäinen pinta-ala on vähintään 0,3 ha.

HUOM 3. Ei koske seuraavilla suotyypeillä sijaitsevia hoidettuja taimikoita tai harvennus- tai päätehakkuihin käsiteltyjä metsiä:

- Etelä-Suomessa metsämaan isovarpurämeet
- Pohjois-Suomessa varpukorvet ja kangaskorvet
- koko maassa ne rämeet ja korvet, joita ei ole luokiteltu uhanalaiseihin suotyyppisiin omalla tarkastelualueellaan (Etelä-Suomi, Pohjois-Suomi, LUTUn mukaisen aluejaon mukaan)

Näiden mahdollinen käsittely tapahtuu vesitalouteen puuttumatta metsän peitteisenä säilyttävin hakkuin.

- o) Luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset kitu- ja joutomaat.

HUOM. Kitumaihin kuuluvat puustoiset kivennäismaat lasketaan luonnontilaisen kaltaisiksi, mikäli niiden puusto on eri-ikäistä ja sitä on käsitelty korkeintaan poiminta- tai harsintatyypisillä hakkuilla.

HUOM. Luontaisesti puuttomista joutomaista luonnontilaisen kaltaisina voidaan pitää kaikkia sellaisia kohteita, joiden kasvillisuus on säilynyt lähes luonnontilaista vastaavana. Lievä kuluminen tai rehevöityminen hyväksytään osaksi luonnontilaisen kaltaisen joutomaan määritelmää. Porolaidunnuksen vaikutuksia ei oteta tässä huomioon muilta osin kuin silloin kun ne ovat johtaneet kasvipeitteen kulumiseen kokonaan pois.

- p) Puustoltaan luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset karukkokankaat.

HUOM. Talousmetsien aktiivisella luonnonhoidolla (metsätaloustoimenpiteiden yhteydessä toteutetut käytönrajoitukset ja toimenpiteet, esim. säästöpuut, poltot, erikoishakkuut, aktiivisesti tuotettu lahopuu) aikaan saadut luonnonarvot eivät johda indikaattorin 6.5.1.2 mukaiseen suojeluvaihtoehtoon. Edellä mainittu edellyttää, että toimenpiteet on riittävällä tavalla dokumentoitu.

HUOM. Indikaattorin toteuttamisessa huomioidaan metsätuholain (Laki metsätuhojen torjunnasta 1087/2013) vaatimukset.

6.5.1.3 Alaindikaattorien 6.5.1.1 ja 6.5.1.2 määritelmät täyttävät kohteet kirjataan metsäsuunnitelmaan* ja säästetään heti niiden löydyttyä.

6.5.1.4 Alaindikaattorin 6.5.1.2 kohteille rajataan suojavyöhykkeet seuraavasti:

HUOM. Taulukossa on esitetty vain ne 6.5.1.2 -kohteet joille vaaditaan suojavyöhyke. Itse kohteilta vaadittavat ominaisuudet on kuvattu alaindikaattorissa 6.5.1.2

Alaindikaattorin 6.5.1.2 kohde	Metsätalouden ulkopuolinen vyöhyke	Peitteisenä hoidettava	HUOM
a) ML 10 §:n elinympäristöjen rakennekriteerit täyttävät kohteet	Suomen metsäkeskuksen tulkintasuosituksen mukaan, jollei jäljempänä taulukossa esitetty elinympäristökohtainen vaatimus edellytä enempää.		Mikäli metsäkeskuksen tulkintasuosituksen ja standardin suojavyöhykevaatimukset poikkeavat, voimassa on näistä laajempi.
b) Runsaslahopuustoiset metsät liitteen 3 mukaan	15 m		Suojavyöhyke jätetään Liitteen 3 mukaiset lahopuukriteerit täyttävälle osalle kohteesta.
c) Metsämaan louhikkometsät		noin 15 m	
e) Kosteat lehdot.		noin 15 m	
f) Metsät, joissa on kookkaita tai lahovikaisia vanhoja jalopuita*.			Suojavyöhykkeen tarve arvioitava tapauskohtaisesti (valon/varjon tarve, tuulenkaatoriski).
h) Tulvametsät		noin 15 m	

i) Kuusivaltaiset supat	Puusto säästettävä supan pohjalta kuusivaltaisen rinteenosan yläreunaan saakka.		
j) Joet, purot ja lähteet	20 m	Noin 10 m	Peitteistä osaa ei vaadita tilanteissa, joissa kokonaan käytön ulkopuolelle standardin mukaan jätettävä rantavyöhykkeen osa on päätehakkuualaa, taimikkoa, nuorta kasvatusmetsää tai kivennäismaan männikköä.
k) Vesistöjen ja pienvesien puustoltaan erirakenteiset ja lahoppuustoiset reunametsät	30 m, sisältäen itse kohteen		Kunkin vesistö- ja pienvesityypin oman suojavaavyöhykevaatimuksen ylittävältä osalta niin etäälle kuin lahoppu- ja erirakenteisuuskeriteeri täyttyy, kuitenkin enintään 30 m metsän vedenpuoleisesta reunasta lukien.
l) Fladat ja kluuvijärvet	30 m		
n) Korvet, rämeet, nevat, letot ja metsäluhdat	Metsäluhdat ja metsämaan korvet: 10 m Muut: 5 m		Suojavyöhykevaatimus ei koske nuorten kasvatusmetsien ennakkoraivausta ja ensiharvennushakkuita. Suojavyöhykkeen läheisyydessä ainespuuta pienempi puusto säästetään vähintään 5 metrin levyisellä vyöhykkeellä. Soistunut vaihettumisvyöhyke voidaan laskea mukaan suojavaavyöhykkeen leveyteen. Soistunut vaihettumisvyöhyke on jätettävä kokonaisuudessaan uudistushakkuiden, uudis-, kunnostus- ja täydennysojitusten sekä maanmuokkauksen ulkopuolelle, vaikka se olisi leveämpi kuin kohteella vaadittava suojavaavyöhyke. Suojavyöhykkeiden yhteenlasketun leveyden (vyöhykkeet suon molemmin puolin) ei tarvitse missään tilanteessa olla leveämpi kuin suon leveys kyseisellä kohdalla.

o) Kitu- ja joutomaat.	Joutomaan kallioilla säästetään välittömästi kohteen reunassa kasvava puusto.		
------------------------	---	--	--

HUOM. Suojavyöhykkeen ja sen ulkopuolella säästettävän ainespuuta pienemmän puuston vyöhykkeen leveydet voivat vaihdella pienialaisesti siten, että yksittäiset pienet poikkeamat leveyksissä eivät ole tämän standardin vastaisia. Tällä ei kuitenkaan tarkoiteta sitä, että suojavyöhykkeiden sisältä olisi mahdollista poimia puita. Myös kohteen poikkeava topografia voidaan ottaa huomioon vyöhykkeiden rajauksessa (esimerkiksi kohteen rajautuessa jyrkkiin rinteisiin/jyrkänteisiin).

- 6.5.1.5 Indikaattorin* mukaisilla kohteilla ulkoilureittien käytölle vaaraa aiheuttavat puut voidaan kaataa maapuuksi ja kulkua estävät puut voidaan raivata ja siirtää. Jos ulkoilukäyttö uhkaa kohteen suojelutavoitteita, kulkua kohteella voidaan ohjata myös kulkuväyliä perustamalla. Kulkuväylät tulee perustaa siten, että minimoidaan kohteen luontoarvoille aiheutuva haitta.
- 6.5.2 Organisaatio* säästää vähintään 5 % sertifioidun alueen metsämaasta metsätalouden ulkopuolelle luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Tähän pinta-alaan voidaan laskea mukaan kaikki metsämaat, jotka on jätetty pysyvästi metsätalouden ulkopuolelle tämän standardin indikaattoreiden* (esim. 6.5.1, 6.4.3 ja 6.7.1) toteuttamiseksi.

HUOM. 1. Kohteisiin voidaan laskea yksityisiksi suojelualueiksi perustettujen alueiden ja valtiolle FSC-sertifioinnin aikana suojelualueeksi myytyjen alueiden metsämaat.

HUOM. 2. Aktiivisesti jouto- ja kitumaiksi ennallistettavat suot voidaan sisällyttää indikaattorin 6.5.2 alueisiin kertoimella 0,5 kuitenkin siten, että ne kattavat säästettävistä alueista

- M-L enintään 15 %
- XS-S enintään 20 %, mutta kuitenkin vähintään 1 ha

HUOM. 3. Valtion mailla lasketaan mukaan kaikki virallisten suojeluohjelmien (ml. METSO-ohjelma) ulkopuolella metsätaloustoiminnan ulkopuolelle siirretyt kohteet, vaikka niistä standardin voimaantumisen jälkeen perustettaisiin lakisääteisiä suojelualueita tai Metsähallituksen suojelumetsiä.

- 6.5.2.1 Mikäli indikaattoreiden* 6.5.1, 6.4.3, 6.4.4 ja 6.7.1 toteuttamiseksi pysyvästi metsätalouden ulkopuolelle jätettävät metsämaan kohteet eivät täytä 5 %:n pinta-ala vaatimusta, täydentävät kohteet tulee valita ensisijaisesti monimuotoisuusarvoiltaan merkittävistä alueista.

- 6.5.2.2 Säästettävät alueet ovat pysyviä.

HUOM. Alaindikaattorissa* 6.5.2.1 mainittuja täydentäviä kohteita voidaan korvata 6.5.1 määritelmät täyttävillä kohteilla, mikäli niitä löytyy määrittelyjakson aikana tai sen jälkeen toimenpide- tai muun suunnittelun yhteydessä.

6.5.2.3 S, M, L Organisaation* tulee sertifiointiin liittyessään esittää julkisesti saatavilla oleva* suunnitelma 5 %:n suojelukohteiden määrittelemiseksi.

HUOM. Ryhmäsertifiointiin liittyjillä sertifikaatin haltija voi vastata suunnitelmasta.

6.5.3 Organisaatiolla* on käytössään valtionhallinnon (Suomen Ympäristökeskus, Geologian Tutkimuskeskus) avoimen datan paikkatietoaineistot seuraavista luontotyypeistä:

- a) dyynimetsät
- b) kalkkimaiden elinympäristöt
- c) ultraemäksisten maiden elinympäristöt

6.5.4 Organisaatio merkitsee metsäsuunnitelmaan tiedossa olevat ja suunnittelun yhteydessä havaittavat seuraavat metsätalousyksikön* alueella sijaitsevat elinympäristöt*:

- a) hakamaat, metsälaitumet ja metsäniityt
- b) harjujen paahderinteet

6.5.5 Organisaatio* rajaa erityiskohteita, joilla on erityistä merkitystä metsäekosysteemin monimuotoisuuden tai metsien rakenteen monipuolistamisen kannalta. Yhdessä metsätalouden ulkopuolisten alueiden kanssa osuuden on katettava vähintään 10 % sertifioidusta metsämaasta. Kohteet ovat pysyviä, ellei määritelmässä toisin todeta.

Tällaisia kohteita ovat:

- a) kohteet, joilla tavoitteena on puuston kasvatus siten, etteivät käsittelytoimenpiteet pitkälläkään aikavälillä johda metsälain uudistamisveloitteeseen. Kohteet valitaan ja niitä käsitellään seuraavien ehtojen mukaisesti:
 - nuoret kasvatusmetsät tai valtapuustoltaan näitä vanhemmat metsät, joissa on vaihtelevuutta ikärakenteessa (puustojaksoja on oltava vähintään kaksi)
 - ennen hakkuuta mahdollisesti suoritettavan ennakkoraivauksen yhteydessä poistetaan ainespuuta pienempää puustoa vain hakkuussa poistettavien puiden välittömästä läheisyydestä
 - vesitalouden säätelemisen mahdollistamiseksi peitteisyyttä ylläpitäviin hakkuisiin ei sovelleta turvemaille metsälain mukaista pienaukon maksimipinta-alarajaa

HUOM. Yli 0,5 ha:n laajuiset kuviot, jotka ovat edellisen standardin aikana olleet nimettyjä erityishakkuukohteita, ja joille on tehty alle 0,5 ha:n aukkohakkuuta voidaan laskea mukaan. Jatkossa nämä hoidetaan siten, ettei metsälain mukaista uudistamisveloitetta synny.

- b) kohteet, joilla tuotetaan kasvatushakkuiden yhteydessä aktiivisesti lahoppuuta* yli 10 m³/ha. Myöhemmin uudistushakkuun yhteydessä kohteelle jätetään normaaliin uudistusalaan verrattuna

kaksinkertainen määrä säästöpuita.

HUOM. Lahopuun tuottamisvaadetta tarkastellaan kiertoajan puitteissa sekä siten, että lahopuuta tuotetaan kaikkien hakkuiden yhteydessä.

- c) pysyvästi lehtipuuvaltaiset metsät, joiden hoidossa ylläpidetään lehtimetsiin perustuvaa luonnon monimuotoisuutta myös uudistamalla alueet lehtipuulle. Uudistushakkuun yhteydessä kohteelle jätetään normaaliin uudistusalaan verrattuna kaksinkertainen määrä säästöpuita, jotka ovat pääosin lehtipuuta.
- d) metsätalouslehdot*, joilla on monimuotoisuuden ylläpitämiseen tähtäävä hoitotavoite*
- e) metsäniityt, hakamaat ja muut metsäiset perinneympäristöt, joilla on elinympäristön* ominaispiirteiden säilyttämiseen tähtäävä hoitotavoite*
- f) metsämaan paahdeympäristöt, joilla on paahdelajiston huomioon ottava hoitotavoite*
- g) dyynimetsät, joilla on elinympäristön ominaispiirteiden säilyttämiseen tähtäävä hoitotavoite
- h) kalkkimaiden ja ultraemäksisten maiden metsämaan elinympäristöt, joilla on elinympäristön ominaispiirteiden säilyttämiseen tähtäävä hoitotavoite
- i) aluemaaiset muinaisjäännökset
- j) korkeiden alueiden peitteisen kasvatuksen metsät
- k) poronhoidon erikoiskohteiden metsämaat, joilla toimenpiteitä on rajoitettu paliskunnan kanssa yhdessä sopien tai periaatteen 3 mukaisesti rajoitetun metsätalouden alueet
- l) palojatkumoalueet* ja yksittäiset kulotuskelpoiset* kohteet
- m) pidennetyn kiertoajan kohteet*
- n) kohteet, joilla on riistanhoidollinen tavoite:
 - 1) Metson soidinalueet (indikaattori* 6.4.6) ja
 - 2) alueet, joille kasvatushakkuissa jätetään riistatiheiköitä väh. 5 % pinta-alasta. Uudistushakkuun jälkeen korvattava uusilla kohteilla.

HUOM. 1. Luonnontuho aiheuttamat muutokset eivät poista aluetta erikoiskasvatuskohteena, vaikka kohde ei täytä tuhon jälkeen kaikkia vaatimuksia.

HUOM. 2. Kohteen voi perustellusti vaihtaa, mikäli sieni- tai hyönteistuhon estää metsän kasvattamisen suunnitellulla tavalla tai muutos perustellusti edistää monimuotoisuutta metsätaloustalouden* alueella.

6.5.6 Indikaattoreiden 6.5.2 suojelukohteiden ja 6.5.5 erityiskohteiden määrittelytyö tulee tehdä vuoden kuluessa sertifiointiin liittymisestä.

6.5.7 Organisaatio* huolehtii siitä, että metsätaloustoimet, mukaan lukien ojitukset tai metsäteiden rakentaminen eivät heikennä olemassa

olevien suojelualueiden, Natura 2000 -alueiden eikä indikaattoreiden* 6.5.1.1 ja 6.5.1.2 mukaisten elinympäristöjen* suojeluarvoja tai niiden ominaispiirteitä.

6.5.8 Organisaatio* ei metsitä ympäristöhallinnon virallisissa selvityksissä paikallisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti arvokkaiksi todettuja perinneympäristöjä tai arvokkaiden maisema-alueiden maiseman* kannalta merkittäviä peltoja, niittyjä tai laitumia.

6.6 Organisaation* tulee ylläpitää alueella luontaisesti esiintyvien lajien* ja genotyyppien* olemassaoloa ja estää biologisen monimuotoisuuden* vähenemistä, erityisesti elinympäristöjen* hoitotoimien kautta, metsätalousyksikön* alueella. Organisaation* tulee todentaa, että metsästyksen, kalastuksen, ansapyyntin ja muun keräilyn hallintaa ja valvontaa varten on käytössä tehokkaita keinoja.

6.6.1 Organisaatio* säästää monimuotoisuuden kannalta arvokkaita eläviä puita metsätaloustoimissa.

HUOM. 1. Listan puilla ei tarkoiteta metsänhoidollisesti kaupallisesti kasvatettuja erikoispuita eikä viljeltyjä puita.

HUOM. 2. Sähkö- ja tielinjojen, rakennusten/rakenteiden läheisyydessä (säästettävän puun pituuden etäisyydellä kohteesta) voidaan perustelluista turvallisuussyistä poistaa myös indikaattorin aina säästettäviä puita.

HUOM 3. Yksittäisiä puita voi kaataa maapuuksi, mikäli se on metsäkuljetuksen järjestämiseksi välttämätöntä.

6.6.1.1 Seuraavat monimuotoisuuden kannalta arvokkaat elävät puut säästetään kaikkien metsätaloustoimien yhteydessä:

a) rauhoitetut puulajit* (lain mukaisesti puun läpimitasta riippumatta)

b) yksittäiset tai pienissä ryhmissä olevat puut, joiden rinnankorkeusläpimitta on vähintään:

1) Mänty, kuusi ja koivu: 60 cm

2) Muut kotimaiset puulajit*: 40 cm

c) puumaiset ja pylväsmäiset katajat

d) haavat, joiden rinnankorkeusläpimitta on vähintään 40 cm: säästetään havupuuvaltaisissa* kasvatusmetsissä vähintään 20 kpl/ha tai kaikki, mikäli niitä esiintyy edellä mainittua lukua vähemmän

e) kolopuut

f) petolintujen tiedossa olevat pesäpuut

g) palokoroiset männyt; Pohjois-Suomessa sellaisilla alueilla, joilla on palovioitusta laajasti, palokoroisia puita säästetään vähintään 10 kpl/ha.

6.6.1.2 Seuraavat monimuotoisuuden kannalta arvokkaat elävät puut säästetään uudistushakkuissa sekä muissa valtapuustoltaan vähintään varttuneiden metsien hakkuissa:

- h) Tammet, joiden rinnankorkeusläpimitta on:
 - 1) hemiboreaalaisella vyöhykkeellä vähintään 20 cm
 - 2) muualla Suomessa vähintään 10 cm
- i) Sellaiset muut jalot lehtipuut, raidat ja muut puumaiset pajut, tuomet, pihlajat sekä tervalepät, joiden rinnankorkeusläpimitta on vähintään 10 cm.

6.6.1.3 Valtapuustoltaan nuorten metsien hakkuissa ja taimikonhoidossa indikaattorin* 6.6.1.2 vaatimukset täyttäviä puita säästetään vähintään 20 kpl/ha tai kaikki edellä mainitut vaatimukset puut, mikäli niitä esiintyy vähemmän kuin 20 kpl/ha. Useamman hehtaarin kokoinen käsittelyala voidaan jakaa hehtaarin kokosiin osiin, joilla kriteerin täytyminen tarkastellaan kullakin erikseen. Tämän indikaattorin mukaisia säästettäviä puita valitessa tulee suosia järeimpiä puita ja eri puulajeja.

HUOM. Tämän indikaattorin perusteella ei voi poiketa laissa säädetyistä puiden säästövelvoitteista (kuten rauhoitetut puulajit, LSL 29 §:n jalopuumetsät*).

- 6.6.2 Organisaatio* ylläpitää metsätaloustoimissa säästöpuustoa. Säästöpuuta voidaan keskittää leimikkotasolla* halkaisijaltaan 1 km ympyrän tasolla.
 - a) Säästöpuustoon tulee sisältyä myös käsiteltävän alueen pääpuulajia. Vieraspuulajit eivät lehtikuusta lukuun ottamatta kelpaa säästöpuiksi.
 - b) Aiemmissa hakkuissa jätettyjä eläviä säästöpuuta ei poisteta ja ne lasketaan säästöpuiksi myös myöhemmissä hakkuissa, mikäli ne ovat edelleen elossa.
 - c) Säästöpuustoon lasketaan indikaattorin* 6.6.1 mukaisesti säästetyt puut silloin kun ne täyttävät läpimittavaatimukset (indikaattorit* 6.6.2.1 ja 6.6.2.2)
 - d) Osasta säästöpuuta (enintään 5 kpl/ha) voidaan tehdä tekopötkelöitä, jos kyseiset puut eivät ole indikaattorin* 6.6.1 mukaisia monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puita. Tekopötkelöstä irti katkaistu rungonosa jätetään maastoon, jos tekopötkelö luetaan mukaan säästöpuiden lukumäärään.
 - e) Uudistusaloille jätettyjen säästöpuuryhmien maanpinta säilytetään rikkomattomana eikä niiden pienpuustoa raivata.

6.6.2.1 Säästöpuiksi jätetään uudistushakkuissa vähintään 10 kpl/ha puita, joiden minimirinnankorkeusläpimitta on:

- 1) Etelä-Suomi: 20 cm
- 2) Pohjois-Suomi: 15 cm

Uudistushakkuissa jätetään lisäksi säästöpuiksi vähintään 10 kpl/ha puita, joiden rinnankorkeusläpimitta on vähintään 10 cm. Tätä vaatimusta ei sovelleta, jos säästöpuista vähintään 5 kpl/ha on rinnankorkeusläpimitaltaan:

- 3) Etelä-Suomessa vähintään 30 cm

4) Pohjois-Suomessa vähintään 25 cm

6.6.2.2 Muissa valtapuustoltaan vähintään varttuneen metsän hakkuissa säästetään mahdolliset aiemmissa toimenpiteissä säästöpuiksi jätetyt puut, sekä huolehditaan siitä, että hakkuun jälkeenkin kohteella on vähintään 10 kpl/ha puita, joiden minimirinnankorkeusläpimita on:

1) Etelä-Suomessa vähintään 20 cm

2) Pohjois-Suomessa vähintään 15 cm

Mikäli edellä mainitut läpimitat täyttäviä puita ei löydy kohteelta, jätetään säästöpuiksi järeimpiä puita.

Eri-ikäiskasvatukseen tähtäävien hakkuiden yhteydessä pysyvät säästöpuut tulee erikseen määritellä.

6.6.3 Organisaatio* säästää metsätaloustoimissa rinnankorkeusläpimitaltaan yli 10 cm kuolleet puut* aina, kun niitä löytyy alueelta, ellei laki metsätuhojen torjunnasta edellytä niiden poistamista. Mikäli kohteella syntyy tuoretta (lahoasteluokka* 1) lahoppuuta yli 20 m³/ha, ylimenevän osan saa poistaa (siinäkin tapauksessa, ettei metsätuholain mukainen poistokynnys ylity). Viljellyissä lehtipuuvaltaisissa 2-kehitysluokan metsissä kerralla syntyneestä tuoreesta (lahoasteluokka* 1) kuolleesta puusta* voidaan poistaa 10 m³/ha ylittävä osa.

HUOM. 1. Kuolleita pystypuita voi kaataa tai katkoa, mikäli ne vaarantavat metsätyöntekijöiden tai metsässä liikkujien turvallisuuden tai voivat kaatuessaan vaurioittaa koneita tai rakenteita.

HUOM. 2. Metsätaloustoimet suunnitellaan siten, että toimenpiteissä vaurioituvan runkolahoppuuston määrä jää mahdollisimman vähäiseksi.

HUOM. 3. Tämä indikaattori* ei estä laissa metsätuhojen torjunnasta asetettujen velvoitteiden mukaista puunkorjuuta. Indikaattori* ei myöskään estä keinotekoisten kelojen tuotantoa ja käyttöä eikä yksittäisen rungon ottamista käyttöön kotitarvepuuna* tai kolttalain ja muiden erityisperusteisten oikeuksien mukaista puunottoa.

6.6.4 Energiapuun korjuu on kiellettyä kuivahkoja kankaita ja niitä vastaavia turvekankaita karummilta kasvupaikoilta.

HUOM 1. Tämä indikaattori* ei estä lain metsätuhojen torjunnasta mukaista puunkorjuuta merkittävien sieni- ja hyönteistuhojen uhatessa eikä laajoilta tuhoalueilta, joissa on kuollut suuri osa puustosta.

HUOM 2. Energiapuun korjuun työlajeissa tulee noudattaa kaikkia sovellettavissa olevia standardin velvoitteita (luontokohteet, suojavyöhykkeet* vesistöihin jne.).

6.6.4.1 Energiapuun korjuussa jätetään tasaisesti korjuualalle jakautuneena vähintään 30 % hakkuutähteistä. Kaikki yli 10 cm paksut pysty- ja maalahopuut* tulee jättää korjaamatta ja niiden rikkomista tulee välttää.

6.6.4.2 Korjuualalle jätetään korjaamatta yli 15 cm paksuja kantoja vähintään 25 kpl/ha. Savi- ja silttimailla tulee jättää korjaamatta yli 15 cm paksuja kantoja vähintään 50 kpl/ha tasaisesti korjuualalle jakautuneena. Mahdollisuuksien mukaan tulee jättää eri puulajien kantoja.

Halkaisijaltaan alle 15 cm kannot ja aiemmissa hakkuissa jääneet kannot jätetään korjaamatta.

HUOM. Juurikäävän saastuttamilla kohteilla on mahdollista poistaa kaikki havupuiden kannot.

6.6.4.3 Kantojenkorjuussa jätetään ojien ympärille vähintään 3 metriä leveä suojakaista ja kasvatettavien puiden lähimmät kannot jätetään korjaamatta (vähintään 3 metriä leveä suojakaista).

6.6.4.4 Kantoja ei korjata pohjavesialueilta.

6.6.5 Organisaatio* varmistaa havupuuvältaisten* metsien riittävän lehtipuuosuuden seuraavasti:

6.6.5.1 Kasvatushakkuut:

- a) Lehtipuuosuutta ei vähennetä alle 10 % kasvatettavan puuston runkoluvusta.
- b) Jos lehtipuuosuus on alle 10 % runkoluvusta ennen toimenpidettä, lehtipuusto säästetään, paitsi niiltä osin, kuin se selvästi haittaa havupuiden kasvua.

6.6.5.2 Taimikonhoito:

- a) Taimikonhoidossa säilytetään lehtipuita vähintään 10 % runkoluvusta.
- b) Jos lehtipuuosuus on ennen taimikonhoitoa alle 10 % runkoluvusta, lehtipuusto säästetään, paitsi niiltä osin kun se selvästi haittaa havupuiden kasvua.
- c) Säästettävään lehtipuustoon jätetään indikaattorissa* 6.6.1.2 mainittuja puulajeja. Niitä jätetään mahdollisuuksien mukaan lehtipuuosuuteen sellaisiin paikkoihin, että niistä voi kehittyä indikaattorin* 6.6.1.2 mukaisia monimuotoisuudelle arvokkaita puita.

HUOM. Indikaattori* ei koske varhaisperkausta.

6.6.6 Vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset pienialaiset - alle 0,3 ha kokoiset - suot, suon osat ja kausikosteikot jätetään hakkuiden ja muun metsänkäsittelyn ulkopuolelle silloin kun:

- a) ne erottuvat sekä puustoltaan että pintakasvillisuudeltaan ympäristöstään selkeästi, tai
- b) ne erottuvat pintakasvillisuudeltaan selkeästi ja havaitaan suunnittelun yhteydessä, tai erottuvat pintakasvillisuudeltaan selkeästi ja sijaitsevat alueella, joka on merkitty maastotietokannassa* tai organisaation käyttämässä tietojärjestelmässä suoksi tai soistuneeksi alueeksi tai joka on maastotietokannassa* näkyvän notkon pohja (karttamerkintöjen sijaintitarkkuus huomioon ottaen), tai
- c) ne täyttävät metsälain 10 § erityisen arvokkaan elinympäristön vaatimukset

HUOM. Indikaattorin kohteita ei koske inventointivelvoite, vaan riittää että ne huomioidaan toimenpidesuunnittelun tai toteutuksen yhteydessä.

HUOM. Indikaattorin tarkoittamalle kohteelle ei vaadita kohteen ulkopuolista suojavyöhykettä.

6.6.7 Organisaatio* ottaa metsänhoidossa huomioon seuraavat riistanhoidon näkökohdat:

- 1) Organisaatio* säilyttää soisina riistaelinympäristöinä ne turvemaat, joita ei ole jatkossa taloudellisesti järkevää käyttää puuntuotantoon.
- 2) Taimikonhoidossa ja harvennushakkuiden yhteydessä säästetään riistalle tärkeitä tiheiköitä ja lehtipuita.

6.6.8 Organisaatio* ennallistaa kunnostusojituksen yhteydessä kunnostusojitettavien kohteiden yhteydessä sijaitsevat äärimmäisen uhanalaisiksi (CR) vuoden 2018 uhanalaisarviossa (liite 2) luokitellut ojitetut suot, mikäli tämä on luonnonsuojelullisesti tarkoituksenmukaista.

HUOM. Tämä ei koske turvekankaaksi muuttuneita kangaskorpia.

6.6.9 Organisaatio* säilyttää kaikissa metsätaloustoimissaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kiinteät muinaisjäännökset.

HUOM. 1. Velvoite koskee muinaismuistolain kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kohteiden säilyttäminen edellyttää viranomaisten hyväksymää ohjeistusta, ajanmukaisen muinaisjäännosrekisterin hyödyntämistä ja joissakin tapauksissa yhteydenpitoa Museovirastoon tai maakuntamuseoon.

6.7 Organisaation* tulee suojella* tai ennallistaa* luontaisia vesiväyliä, vesistöjä*, rantavyöhykkeitä sekä niiden kytkeytyneisyyttä*. Organisaation* tulee välttää veden laatuun ja määrään kohdistuvia haittavaikutuksia sekä lieventää ja korjaa niitä, mikäli niitä ilmenee.

6.7.1 Organisaatio* jättää vesistöjen (mukaan lukien merenrannat) ja pienvesien ympärille maastomuotojen ja maalajin perusteella määräytyvän suojavyöhykkeen*. Kohteille on jätettävä vähintään alla olevan taulukon mukainen suojavyöhyke*.

Kohde	Käsitlemätön	Peitteisenä hoidettava	Yhteensä
a) meret	15 m	noin 10 m	noin 25 m
b) järvet	10 m	Käsitlemättömään suojavyöhykkeeseen rajautuvan kuvion reunaosassa säästetään ainespuuta pienempi puusto sekä mahdollisuuksien mukaan myös kookkaampaa lehtipuustoa.	10 m
c) lammet	10 m,	Käsitlemättömään suojavyöhykkeeseen	10 m

	jollei laki enempää vaadi.	rajautuvan kuvion reunaosassa säästetään ainespuuta pienempi puusto sekä mahdollisuuksien mukaan myös kookkaampaa lehtipuustoa.	
d) muut kuin indikaattorin 6.5.1.2 kohdassa k) tarkoitetut joet	15 m	Käsittlemättömään suojavyöhykkeeseen rajautuvan kuvion reunaosassa säästetään ainespuuta pienempi puusto sekä mahdollisuuksien mukaan myös kookkaampaa lehtipuustoa.	15 m
e) uomaltaan voimakkaasti muutetut purot (ojiksi muutetut purot)	-	10 m vyöhyke, jolla säästetään pensaskerros ja ainespuuta pienempi puusto eikä suoriteta maanmuokkausta	10 m

6.7.1.1 Pienimuotoisia raivauksia ja muita pienimuotoisia metsänhoitotoimenpiteitä on mahdollista tehdä vesistöjen suojavyöhykkeillä* virkistyskäytölle tai maisemallisesti tärkeillä kohteilla silloin, kun toimenpiteet edistävät kohteen virkistys- tai maisema-arvoja. Tällaiselle alueelle kohdistuu huomattavaa jokamiehenoikeudella* tapahtuvaa virkistyskäyttöä tai siellä sijaitsee ulkoilureittejä tai -rakenteita. Toimenpiteet eivät saa merkittävästi heikentää alueen luontoarvoja.

HUOM. 1. Kiinteiden rakenteiden, pysyvien omaisuuden säilytyspaikkojen sekä ihmisten oleskelupaikkojen (rakennukset, muut rakenteet, veneensäilytyspaikat, venesatamat, parkkipaikat, uimarannat, nuotiopaikat, leikkipaikat jne.) lähipuustoa voidaan käsitellä ja muita toimintoja suorittaa rantavyöhykkeelläkin em. kohteiden turvallisuuden edellyttämällä tavalla.

HUOM. 2: Käsittlemättömyyden vaatimus ei koske kohteita, joita on jo ennen sertifiointia voimaantuloa hoidettu maisemakohteena ja jotka merkitään sellaisiksi metsäsuunnitelmaan* sertifiointiin liittyttäessä (uudet sertifiointinhaltijat) tai sertifiointia astuessa voimaan (vanhat sertifiointinhaltijat). Tällaisilla kohteilla säilytetään metsän peitteisyys, eivätkä toimenpiteet saa merkittävästi heikentää alueen luontoarvoja.

6.7.2 Organisaatio* ei tee turvemailla uudisojitusta olemassa olevan ojaverkon rajaaman alueen ulkopuolella eikä muita vesitalouden järjestelytoimenpiteitä, ellei metsälaki sitä metsän uudistamisen yhteydessä edellytä. Ojitettua aluetta ei saa laajentaa.

- 6.7.3 Kunnostusojituksessa ojia ei kaiveta alkuperäistä ojan pohjaa syvemmälle, poikkeuksena turvemaat, joilla aiemman ojituksen seurauksena turpeen pinta on painunut niin paljon, että suoveden pinta on jälleen lähellä maanpinnan tasoa, eikä riittävä kuivatus ole järjestettävissä pelkästään ojitusalueen purkupistettä syventämällä.
- 6.7.4 Organisaation* kunnostusojitukset perustuvat kunnostusojitussuunnitelmaan, joka sisältää tiedot vesiensuojeluratkaisuista sekä suunnittelualueella olevista tai siihen rajautuvista arvokkaista luontokohteista (6.5.1 kohteet, 6.5.2 suojelualueet, 9.1.1 HCV-alueet).
- 6.7.5 Yksittäinen oja voidaan kaivaa ojittamattomalle alueelle, mikäli se on välttämätöntä olemassa olevan ojitusalueen vesien johtamiseksi veden luontaiseen laskusuuntaan.
- 6.7.6 Organisaatio* jättää kunnostusojitusten ulkopuolelle alavien rantojen tulvavaikutteisille alueille ulottuvat ojat sekä syöpymiselle erityisen herkät ojat. Rajoite ei koske näille alueille kunnostusojitusten yhteydessä tehtäviä vesiensuojelutoimia ja ennallistamista.
- 6.7.7 Organisaatio* estää kunnostusojitusten yhteydessä valumavesien ohjautumisen suoraan vesistöön tai pienveteen.
- 6.7.8 Organisaatio* turvaa pohjavesien laadun säilymistä pidättäytymällä tärkeillä pohjavesialueilla (I ja II luokka) kunnostus- ja täydennysojituksista, kemiallisten torjunta-aineiden käytöstä (ei koske juurikäävän torjuntaa urealla), kantojen korjuusta sekä kulotuksista.
HUOM. 1. Pohjavesialueilla voidaan toteuttaa kulotuksia, mikäli tähän on olemassa ympäristöviranomaisen lupa.
- 6.7.9 Metsäteiden peruseronnan yhteydessä huolehditaan, että siltarummut eivät muodosta vesistöihin ja pienvesiin kalojen ja muiden vesieläinten nousuesteitä.
- 6.8 Organisaation* tulee hoitaa maisemamosaiikkia* metsätalousyksikön* alueella siten, että se ylläpitää ja/tai ennallistaa* vaihtelevan lajien, koko- ja ikäluokkien sekä alueellisen laajuuden* mosaiikin ja kyseisen alueen maisema-arvoille* sopivia uudistusyklejä sekä lisätäkseen ympäristön ja talouden resilienssiä*.**
- 6.8.1 L Organisaatio* ylläpitää metsäpaloista riippuvaisen lajiston elinympäristöjä* kulotuksilla ja poltoilla, joiden pinta-ala on vähintään 3 % soveltuvien kohteiden (MT ja karummat kasvupaikat) uudistushakkuupinta-alasta 5-vuotiskaudella. Tavoitteena on tuottaa kulotettavalle alalle palon vioittamia säästöpuuvaatimuksen (6.6.2.1) läpimittarajat täyttäviä runkoja vähintään 20 kpl/ha.
HUOM. 1. Kantoja ei korjata kulotusalueilta.
HUOM. 2. Kulotuspinta-alaan luetaan sertifioidulla alueella sijaitsevien uudistusalojen, säästöpuuryhmien ja paahderinteiden kulotukset.
HUOM. 3. Jos metsiköitä (> 0,1 ha) poltetaan koko puustoineen, niiden pinta-ala voidaan laskea pinta- alatavoitteeseen 5-kertaisena, lukuun ottamatta indikaattoriin* 6.5.1 sisältämiä kohteita. Tämä koskee

myös runsaspuustoisia (metsämaata, puuston keskiläpimitta vähintään 10 cm) luontaisia paloalueita, mikäli puita ei korjata pois.

HUOM. 4. Kulotukseen soveltuvien kohteiden pinta-alaan ei lasketa mukaan kohteita, joilla viranomainen kieltää kulotuksen, eikä poronhoidon tärkeitä laidunalueita.

6.9 Organisaation* ei tule muuttaa luonnonmetsiä* plantaaseiksi*, eikä luonnonmetsiä* tai plantaaseja* kohteilla, jotka on muutettu suoraan luonnonmetsästä*, muuhun maankäyttöluokkaan kuin metsäksi*, paitsi jos maankäyttöluokan muutos:

- a) vaikuttaa vain hyvin rajalliseen osuuteen* metsätalouksyksiköstä* ja**
- b) tuottaa selkeän, tuntevan, lisäarvoisen ja turvatun pitkäaikaisen* suojelullisen* hyödyn metsätalouksyksikön* alueella, ja**
- c) ei vahingoita tai uhkaa korkeita suojeluarvoja* eikä korkeiden suojeluarvojen* säilyttämisen tai vahvistamisen kannalta välttämättömiä alueita tai resursseja.**

6.9.1 Organisaatio* hoitaa metsiään siten, että 5 % osuutta suurempaa alaa sertifioidun alueen metsämaasta ei muuteta plantaasimetsäksi* tai ei-metsäiseen maankäyttötarkoitukseen ja siten, että metsien muuttaminen mahdollistaa merkittäviä, ylimääräisiä ja pitkällä tähtäimellä toimivia suojelullisia hyötyjä.

HUOM. Mahdollisuus maankäyttöluokan muutokseen tästä poikkeavasti on mahdollista virallisen suunnitteluprosessin (yleis- tai asemakaavoitus) kautta tai viranomaisen voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvan lupapäätöksen perusteella.

6.9.2 Organisaatio* palauttaa soranottoalueet takaisin metsätalousmaaksi, kun niiden käyttö on päättynyt.

HUOM. Palautusvelvoite ei koske sellaisia kohteita, joiden säilyttäminen puuttomana tai niukkapuustoisena on perusteltua monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvistä syistä.

6.9.3 Organisaatio* ei muuta korkean suojeluarvon alueiden* (HCV) tai aina säästettävien elinympäristöjen* (6.5.1) maankäyttömuotoa siten, että näiden luonnonsuojelullisten tai muiden arvojen säilyminen vaarantuu.

HUOM. 1. Mahdollisuus maankäyttöluokan muutokseen tästä poikkeavasti on mahdollista virallisen suunnitteluprosessin (yleis- tai asemakaavoitus) kautta tai viranomaisen voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvan lupapäätöksen perusteella.

6.10 Metsätalouksyksiköt*, joilla on plantaaseja*, jotka on perustettu luonnonmetsästä* muutetulle alueelle marraskuun 1994 jälkeen, eivät sovellu sertifiointiin, paitsi missä:

- a) on osoittaa selvät ja riittävät todisteet, että organisaatio* ei ollut suoraan tai epäsuorasti vastuussa maankäytön muutoksesta, tai**
- b) muutos on vaikuttanut hyvin rajalliseen osuuteen* metsätalouksyksikön* alueesta ja tuottaa selvää, merkittävää, lisäarvoista ja turvattua pitkäaikaista* suojelullista* hyötyä metsätalouksyksikön* alueella.**

6.10.1 Parhaaseen saatavilla olevaan tietoon* perustuva tarkka tieto kerätään kaikesta plantaasiksi* vuoden 1994 jälkeen muutetuista alueista.

6.10.2 Vuoden 1994 jälkeen luonnontilaisen metsän tilalle perustettuja plantaaseja* ei sertifioida.

HUOM. 1. Muussa maankäytössä olleiden alueiden ottaminen plantaasikäyttöön on hyväksyttävää alkuperäisen maankäytön muutoksen ajankohdasta riippumatta.

HUOM. 2. Ennen sertifiointia perustetut hybridihaapaviljelmät voidaan sertifioida muun metsätalousyksikön* osana.

LUONNOS

PERIAATE 7: METSÄTALOUSTOIMINNAN SUUNNITTELU

Organisaatiolla* tulee olla toimintaperiaatteidensa ja tavoitteidensa* mukainen, metsätaloustoimintansa laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin* suhteutettu yleissuunnitelma*. Yleissuunnitelmaa* tulee toteuttaa ja pitää ajan tasalla seurantatiedon perusteella mukautuvan suunnittelun* edistämiseksi. Tähän liittyvän suunnittelun ja toiminnan dokumentaation tulee olla riittävää henkilöstön ohjaamiseksi, vaikutuspiiriin kuuluvien ja kiinnostuneiden sidosryhmien* informoimiseksi sekä metsätaloustoimintaa koskevien päätösten perustelemiseksi.

7.1 Organisaation* tulee asettaa metsätaloustoiminnalleen sen laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin* suhteutettuja toimintaperiaatteita (visioita ja arvoja) ja tavoitteita*, jotka ovat ympäristöystävällisiä, sosiaalisesti hyödyllisiä ja taloudellisesti kannattavia. Toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden* tiivistelmät tulee sisällyttää yleissuunnitelmaan* ja julkaista.

Ei erillisiä indikaattoreita* tämän kriteerin* alla.

7.2 Organisaatiolla* tulee olla metsätaloustoiminnan* yleissuunnitelma*, mitä organisaation* tulee toteuttaa ja, joka on yhdenmukainen kriteerin* 7.1 mukaisten toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden* kanssa. Yleissuunnitelman* tulee kuvailla metsätaloustoiminnan* alueen luonnonvaroja ja selittää, kuinka suunnitelma täyttää FSC:n sertifiointivaatimukset. Yleissuunnitelman* tulee kattaa metsänhoidon suunnittelu ja hallinnon suunnittelu suhteutettuna suunniteltujen toimenpiteiden laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*.

7.2.1 S-L Organisaatiolla* on metsäsuunnitelma* ja siihen liittyvät asiakirjat, jotka sisältävät seuraavat asiat:

- 1) Tavoitteet* metsien hoidolle ja käytölle (Vain M-L)
- 2) Metsikkökohtaiset puusto- ja maaperätiedot
- 3) Metsikkökohtaiset metsänhoitotarpeet ja hakkuumahdollisuudet
- 4) Toteutetut lannoitukset, kunnostusojitukset ja muut vastaavat toimet
- 5) Tiedossa olevat valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten sekä harvinaisten lajien esiintymispaikat (kriteerin 6.4 indikaattorien mukaisesti) ja
- 6) Kartat, joista selviää kyseisen alueen metsävarat sisältäen suunnitellut metsänkäsittelytoimenpiteet sekä kiinteistörajat, aluetta koskevat suojelualueet ja korkean suojeluarvon alueet* (Periaate 9). Suojelualueisiin merkitään myös indikaattorien* 6.6.8 (arvokkaat kiinteät muinaisjäännökset), 6.5.1 (aina säästettävät arvokkaat elinympäristöt*) ja 6.5.2 (5 %:n suojeluosuus) ja 6.5.5 (erityiskohteet) kohteet.

7.2.1 XS Organisaatiolla* on metsäsuunnitelma* tai tämän standardin mukaisessa metsäsuunnittelussa vaadittavat tiedot muuten dokumentoituna.

7.3 Yleissuunnitelman* tulee sisältää todennettavia tavoitteita*, joiden mukaisesti etenemistä kohti kunkin määritetyn hoitotavoitteen* saavuttamista voidaan arvioida.

Ei erillisiä indikaattoreita* tämän kriteerin* alla.

7.4 Organisaation* tulee päivittää ja tarkistaa määräajoin yleissuunnittelua ja toiminnan dokumentaatiota sisällyttääkseen niihin seurannan ja arvioinnin tulokset, sidosryhmien* osallistamisen* tai uuden tieteellisen ja teknisen tiedon sekä vastatakseen muuttuviin ympäristöllisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin olosuhteisiin.

7.4.1 Yleissuunnitelma* ja standardin vaatimat ohjeistukset tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti, jotta niissä voidaan huomioida:

- 1) Seurantatulokset, mukaan lukien sertifikaattiauditoinnit (engl. certification audits)
- 2) Standardin perusteella toteutettujen sidosryhmien* osallistamisten tulokset
- 3) Lakimuutokset ja hyvän metsänhoidon suositukset
- 4) Uusi tieteellinen ja tekninen tieto (L)

7.4.2 M-L Organisaatio* päivittää metsäsuunnitelman vähintään joka 10. vuosi.

7.4.2 XS-S Organisaatio* tarkistaa ja tarvittaessa päivittää metsäsuunnitelman* vähintään joka 10. vuosi.

7.4.3 M-L Organisaatio* pyytää vähintään kaksi kertaa vuodessa, tai mikäli viranomaisen käytännöt eivät tätä mahdollista, sopimuksella viranomaisen käytännön mukaisesti, viranomaiselta tiedot arvokkaista elinympäristöistä* (indikaattori 6.5.1.1 mukaiset kohteet), uhanalaisten lajien esiintymispaikoista (kriteerin 6.4 indikaattorien mukaisesti) ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kiinteistä muinaisjäänöksistä (indikaattori 6.6.8) sekä päivittää ne metsäsuunnitelmaan*.

7.4.3 XS-S Organisaatio* tallettaa saamansa viranomaisten tiedot arvokkaista elinympäristöistä* (indikaattorien 6.5.1.1., 6.5.1.2 mukaiset kohteet) ja uhanalaisten lajien esiintymispaikoista (kriteerin 6.4 indikaattorien mukaisesti), kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kiinteistä muinaisjäänöksistä (6.6.8). Tiedot on pyydettävä ennen metsänkäsittelyyn ryhtymistä, ei kuitenkaan useammin kuin vuosittain.

7.4.4 S-L Organisaatio* kirjaa yleissuunnitelmaan metsätalouksikön alueella tekemänsä tai teettämänsä toimenpiteet.

7.5 Organisaation* tulee asettaa yleissuunnitelman* tiivistelmä julkisesti saatavilla olevaksi* maksutta. Luottamuksellisia tietoja* lukuun ottamatta muiden yleissuunnitelman* olennaisten osien tulee olla

toiminnan vaikutuspiiriin kuuluvien sidosryhmien* saatavilla pyynnöstä käsittelykustannusten hinnalla.

7.5.1 Organisaatio* varmistaa, että yleissuunnitelman yhteenveto liitteen 4 mukaisesti on pyynnöstä julkisesti saatavilla*, kunnioittaen tietojen luottamuksellisuutta*. Julkisuusvaatimus ei koske puukauppatietoja eikä häirinnälle, keräilylle ja metsästykselle alttiiden uhanalaisten lajien esiintymätietoja.

HUOM. Laki viranomaistoiminnan julkisuudesta säätelee valtion ja kuntien tietojen julkaisemista.

7.6 Organisaation* tulee osallistaa*, suhteessa toiminnan laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*, metsien käytön suunnittelun ja seurannan prosesseihin ennakoivasti ja läpinäkyvästi toiminnan vaikutuspiiriin kuuluvia sidosryhmiä*, ja pyynnöstä kiinnostuneita sidosryhmiä*.

Ei erillisiä indikaattoreita* tämän kriteerin* alla. Osallistamista on käsitelty laajemmin periaatteessa 4.

LUONNOS

PERIAATE 8: SEURANTA JA ARVIOINTI

Organisaation* tulee osoittaa, että etenemistä kohti hoitotavoitteiden* saavuttamista, metsätaloustoimien vaikutuksia ja metsätaloustyöyksikön* tilaa seurataan ja arvioidaan mukautuvan suunnittelun* toteuttamiseksi, suhteutettuna metsätaloustoimien laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*.

HUOM. Organisaation sisäinen arviointi ja siihen liittyvät asiakirjat tulee tehdä sellaisiksi, että sertifiointiorganisaatio pystyy niistä määrittelemään näiden periaatteiden toteutumisen*

- 8.1 Organisaation* tulee seurata yleissuunnitelmansa* toteuttamista, siihen kuuluvia toimintaperiaatteita ja hoitotavoitteita*, suunniteltujen toimenpiteiden etenemistä ja todennettävien tavoitteiden* saavuttamista.**
- 8.1.1 S-L Organisaatio* kirjaa yleissuunnitelmaan tekemänsä tai teettämänsä metsänhoidon toimenpiteet ja seuraa suunnitelman tavoitteiden* saavuttamista.
- 8.2 Organisaation* tulee seurata ja arvioida metsätaloustyöyksikössä* tehtyjen toimenpiteiden ympäristövaikutuksia ja sosiaalisia vaikutuksia sekä ympäristön tilassa tapahtuvia muutoksia.**
- 8.2.1 M-L Organisaatio* seuraa metsätaloustoimien ympäristövaikutuksia ja sosiaalisia vaikutuksia siten, että standardin vaatimuksia voidaan noudattaa.
- 8.2.1 XS-S Organisaatio* tunnistaa metsätaloustoimien ympäristövaikutukset ja sosiaaliset vaikutukset siten, että standardin vaatimuksia voidaan noudattaa.
- 8.3 Organisaation* tulee analysoida seurannan ja arvioinnin tulokset ja ottaa analyysin lopputulokset mukaan suunnitteluprosessiin.**
- 8.3.1 M-L Seurannan tulokset otetaan huomioon yleissuunnitelman toteutuksessa ja päivityksessä.
- 8.4 Organisaation* tulee julkaista julkisesti saatavilla oleva*, maksuton tiivistelmä seurannan tuloksista, lukuun ottamatta luottamuksellista tietoa*.**
- 8.4.1 M-L Seurantatulosten maksuton tiivistelmä on julkisesti saatavilla* sidosryhmille* ymmärrettävässä muodossa, lukuun ottamatta luottamuksellista tietoa*.
- 8.5 Organisaatiolla* tulee olla käytössä seuranta- ja jäljitysjärjestelmä, joka on suhteessa toiminnan laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*, kaikille metsätaloustyöyksikön* tuotteille, joita markkinoidaan FSC-sertifioituna, osoittaakseen niiden alkuperän ja volyymin suhteessa vuosittaiseen ennakoituun tuotantomäärään.**

- 8.5.1 Organisaatio* todistaa kirjallisesti ostajalle, että metsätuotteet ovat peräisin sertifioidusta metsästä. Asiakirjoissa ilmoitetaan puun alkuperä kiinteistön tarkkuudella.
- 8.5.2 Pysty- ja hankintakaupoilla toimitetusta puusta tallennetaan puukauppa-asiakirjoihin seuraavat tiedot:
- 1) puun ostaja ja myyjä,
 - 2) kiinteistö,
 - 3) hakkuuajankohta,
 - 4) puutavaralaji,
 - 5) myytävän puun määrä ja
 - 6) onko puu myyty FSC-sertifioituna vai ei.
- 8.5.3 Organisaatio* tallentaa toimituskaupalla toimitetusta puusta indikaattorin* 8.5.2 vaatimusten lisäksi seuraavat tiedot:
- 1) sertifikaattikoodi,
 - 2) puukauppaa koskeva lasku ja siinä vaadittavat FSC-väittämät puukaupan perustuessa laskutukseen,
 - 3) toimituspaikka ja
 - 4) korjuu- ja kuljetusyrittäjät.
- 8.5.4 Edellä mainittu dokumentaatio säilytetään vähintään viisi vuotta.

PERIAATE 9: KORKEAT SUOJELUARVOT*

Organisaation* tulee ylläpitää ja/tai kohentaa korkeita suojeluarvoja* metsätalouksikössä* varovaisuusperiaatetta* soveltaen.

- 9.1 Organisaation*, osallistaen* vaikutuspiiriin kuuluvia sidosryhmiä*, kiinnostuneita sidosryhmiä* sekä muita keinoja ja lähteitä käyttämällä, tulee arvioida ja dokumentoida seuraavien korkeiden suojeluarvojen* esiintyminen ja tila metsätalouksikössä* suhteessa toiminnan laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin* sekä korkeiden suojeluarvojen* esiintymisen todennäköisyyteen.

HCV 1 – Lajien monimuotoisuus. Biologisen monimuotoisuuden* keskittymät mukaan lukien endeemiset lajit sekä harvinaiset*, vaarantuneet tai uhanalaiset* lajit, jotka ovat merkittäviä globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla.

HCV 2 – Maisematason* ekosysteemit* ja mosaiikit. Laajat koskemattomat metsäalueet* (*Intact Forest Landscapes*) ja laajat maisematason* ekosysteemit* sekä ekosysteemien* mosaiikit, jotka ovat globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla merkittäviä ja joilla elää suuri enemmistö alueella luontaisesti esiintyvistä lajeista elinkelpoisina populaatioina luontaisesti jakaantuneina ja luontaisella runsaudella.

HCV 3 – Ekosysteemit* ja elinympäristöt*. Harvinaiset, vaarantuneet tai uhanalaiset ekosysteemit*, elinympäristöt* tai refugiot*.

HCV 4 – Kriittisen* tärkeät ekosysteemipalvelut*. Perusekosysteemipalvelut kriittisissä* tilanteissa, mukaan lukien valuma-alueiden suojelu* tai alttiin maaperän ja rinteiden eroosion hillintä.

HCV 5 – Yhteisön tarpeet. Paikat ja luonnonvarat, jotka ovat perustavanlaatuisia paikallisten yhteisöjen ja alkuperäiskansojen* perustarpeiden tyydyttämiseksi (elinkeinoja, terveyttä, ravintoa, vettä jne. varten), ja jotka on tunnistettu osallistamalla* näitä yhteisöjä tai alkuperäiskansoja*.

HCV 6 – Kulttuuriset arvot. Paikat, luonnonvarat, elinympäristöt* ja maisemat*, joilla on globaalia tai kansallista kulttuurista, arkeologista tai historiallista merkitystä, ja/tai kriittistä* kulttuurista, ekologista, taloudellista tai uskonnollista merkitystä tai jotka ovat pyhiä paikallisten yhteisöjen tai alkuperäiskansojen* perinteisissä kulttuureissa, ja jotka on tunnistettu osallistamalla* paikallisia yhteisöjä tai alkuperäiskansoja*.

- 9.1.1 Organisaatio* on tietoinen korkean suojeluarvon (HCV) alueista* ja niiden määrittelystä Liitteen 5 mukaisesti.

- 9.1.1.1 S-L Organisaatio* kartoittaa ja huomioi korkean suojeluarvon alueet* ja merkitsee nämä metsäsuunnitelmaan*.
- 9.1.1.1 XS Organisaatio* arvioi ja dokumentoi korkean suojeluarvon alueet* metsätalouksikkönsä alueella.
- 9.1.1.2 L Organisaatio* pyytää oleellista asiantuntijatietoa sidosryhmiltä* korkeista suojeluarvoista*, määritellään näitä arvoja metsätalouksikkönsä alueella.
- 9.1.2 Organisaatio* selvittää metsätalouksikkönsä alueen laajat koskemattomat metsäalueet* (IFL) liitteessä 5 mainitun kartta-aineiston perusteella.

9.2 Organisaation* tulee kehittää tehokkaita strategioita määritettyjen korkeiden suojeluarvojen* ylläpitämiseksi ja/tai parantamiseksi osallistaen* vaikutuspiiriin kuuluvia sidosryhmiä*, kiinnostuneita sidosryhmiä* sekä asiantuntijoita.

- 9.2.1 L Organisaatiolla* on käytössä toimintaohjeet HCV -alueilla toimimiseen. Ohjeet on laadittu yhteistyössä sidosryhmien* kanssa.
- 9.2.2 S-L Organisaatio* ottaa huomioon korkeiden suojeluarvojen* säilyttämisen vaatimat rajoitteet ja/tai lisätoimenpiteet metsäsuunnitelmassa*.
- 9.2.3 Mikäli organisaatio* suunnittelee metsätaloustoimia laajoille koskemattomille metsäalueille* (IFL), toimenpiteet on suunniteltava siten, että toiminta ei aiheuta määritelmien mukaisten laajojen koskemattomien metsäalueiden* (IFL) pirstoutumista eikä korkeiden suojeluarvojen* heikentymistä.

9.3 Organisaation* tulee toteuttaa strategioita ja toimenpiteitä, jotka säilyttävät ja/tai parantavat määritettyjä korkeita suojeluarvoja*. Näiden strategioiden ja toimenpiteiden tulee toteuttaa varovaisuusperiaatetta* ja olla oikeassa suhteessa metsätaloustoimien laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*.

- 9.3.1 S-L Organisaatio* varmistaa määritelmän mukaisten korkean suojeluarvon alueiden* suojeluarvojen turvaamisen tai lisäämisen toteuttamalla metsäsuunnitelmassa* määritellyt toimenpiteet.
- 9.3.2 Mikäli toimenpiteen todetaan vaarantavan korkean suojeluarvon alueen* suojeluarvoja, toimenpide keskeytetään välittömästi.
- 9.3.3 Metsätaloustoimet on sallittu sellaisilla laajan koskemattoman metsäalueen* (IFL) karttarajauksen alueilla, jotka eivät todistettavasti käyttöhistoriansa aiheuttamien muutosten suuruuden johdosta täytä laajan koskemattoman metsäalueen* (IFL) määritelmää.

9.4 Organisaation* tulee osoittaa, että se toteuttaa säännöllistä seurantaa korkeiden suojeluarvojen* tilassa tapahtuvien muutoksien arvioimiseksi sekä sopeuttaa metsätaloustoimiansa takaamaan korkeiden suojeluarvojen* tehokkaan suojelun*. Seurannan tulee olla oikeassa suhteessa metsätaloustoimien laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*, ja sen tulee sisällyttää vaikutuspiiriin kuuluvien sidosryhmien*, kiinnostuneiden sidosryhmien* sekä asiantuntijoiden osallistamista*.

- 9.4.1 M-L Organisaatio* seuraa ja dokumentoi korkean suojeluarvon alueilla* tehtyjä metsätaloustoimia ja niiden vaikutuksia suojeluarvoihin.
- 9.4.1. XS-S Organisaatio* on tietoinen tekemiensä tai teettämiensä metsätaloustoimien vaikutuksista korkeiden suojeluarvojen alueisiin*.
- HUOM. Arvio voi perustua ajantasaiseen paikkatietoon tai maastotarkastuksiin.
- 9.4.2 M-L Korkean suojeluarvon alueilla* tehtyjä toimenpiteitä koskeva, sidosryhmiltä* saatu palaute dokumentoidaan ja käsitellään.
- 9.4.3 Metsätalouden menetelmiä kehitetään, jos tehtyjen toimenpiteiden havaitaan heikentäneen korkean suojeluarvon alueiden* suojeluarvoja.

LUONNOS

PERIAATE 10: METSÄTALOUSTOIMIEN TOTEUTTAMINEN

Organisaation* metsätalouksyksikössä* tekemät ja teettämät metsätaloustoimet tulee valita ja toteuttaa siten, että ne ovat yhteneviä organisaation* omien taloudellisten, ympäristöllisten ja sosiaalisten toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden* kanssa sekä noudattavat FSC:n periaatteita* ja kriteerejä*.

10.1 Organisaation* tulee puunkorjuun jälkeen tai metsäsuunnitelman mukaisesti uudistaa kasvillisuuspeite, joko luontaisesti tai keinotekoisesti, puunkorjuuta edeltävään tai sitä luontaisempaan tilaan*, niin nopeasti kuin olosuhteet sallivat.

10.1.1 Organisaatio* huolehtii metsän uudistamisesta metsälain määräämällä tavalla.

10.2 Organisaation* tulee käyttää uudistamiseen lajeja, jotka soveltuvat ekologisesti hyvin kohteeseen ja hoitotavoitteisiin*. Organisaation* tulee käyttää alueella luontaisesti esiintyviä lajeja* ja paikallisia genotyyppejä* uudistamiseen, ellei muiden lajien tai genotyyppien* käyttöön ole selviä ja vakuuttavia perusteita.

10.2.1 Metsän uudistamisessa on käytettävä kasvupaikalle sopivia, paikallisia puulajeja. Vierasperäisiä puulajeja voi käyttää vain perustellusta syystä.

10.2.2 Organisaatio* suosii luontaisesti syntyneitä taimia, kun se on metsänhoidollisesti ja taloudellisesti perusteltua. Metsän viljelyssä on varmistuttava taimi- ja siemenaineksen alkuperän soveltuvuudesta. Ei-paikallisia kantoja voi käyttää vain perustellusta syystä.

10.2.3 M-L Organisaatio* voi uudistaa 5-vuotiskaudella vierasperäisille puulajeille korkeintaan 3 %:n osuuden viljely- tai uudistusalaista.

10.2.3 XS-S Organisaatio* voi kasvattaa metsätalouksikäytössä vierasperäisiä puulajeja korkeintaan 5 % metsämaan pinta-alasta. Organisaatio*, jolla on alle 50 hehtaaria metsämaata, rajoittaa ulkomaisten puulajien käytön 2,5 ha pinta-alalle.

HUOM. Vierasperäisten puiden viljelyalan sallitussa määrässä ei oteta huomioon metsätalouden ulkopuolella olleita uudelleenmetsityskohteita.

10.3 Organisaation tulee käyttää vierasperäisiä lajeja* vain silloin, kun tieto ja/tai kokemus ovat osoittaneet, että vieraslajien haitallista vaikutusta voidaan kontrolloida, ja tehokkaita hillintäkeinoja on käytössä.

10.3.1 Vierasperäisiä puulajeja käytetään vain, jos tiedetään käytännön kokemuksen tai tieteellisen tiedon pohjalta niiden leviämisen olevan hallittavissa, ja jos käytössä on tehokkaita keinoja estää lajien leviäminen.

- 10.3.2 Organisaatio* dokumentoi kaikkien metsänuudistamisessa käytettyjen vierasperäisten siementen ja taimien alkuperän viljelymateriaalin tuottajalta saadun tiedon mukaisesti.
- 10.3.3 Organisaatio* seuraa ja dokumentoi viljeltyjen vierasperäisten puulajien esiintymistä.
- HUOM. Seurantavelvoite leviämiskyvyn mukaan juurivesoista leviävillä 5 vuoden välein ja muilla kerran 20 vuodessa.
- 10.3.4 Organisaatio* poistaa istutusalueen ulkopuolelle levinneet vierasperäisen puulajin taimet, jos vierasperäinen puulaji leviää voimakkaasti.
- HUOM. Velvoite ei koske siperianlehtikuusta (*Larix sibirica*) eikä venäjänlehtikuusta (*Larix archangelica*).
- 10.4 Organisaation* ei tule käyttää geneettisesti muunneltuja organismeja* metsätalousyksikön* alueella.**
- 10.4.1 Geneettisesti muunneltuja organismeja* ei käytetä.
- 10.5 Organisaation* tulee käyttää metsänhoidon* menetelmiä, jotka ovat ekologisesti yhteensopivia kasvillisuuteen, lajistoon, kohteisiin ja hoitotavoitteisiin*.**
- 10.5.1 Mikäli tutkimustarkoituksissa halutaan poiketa standardin vaatimuksista, poikkeaminen vaatii Suomen FSC:n kamareiden hyväksynnän.
- 10.6 Organisaation* tulee minimoida lannoitteiden* käyttö tai välttää sitä kokonaan. Lannoitteita* käytettäessä organisaation* tulee osoittaa, että käytöstä on yhtä paljon tai enemmän ekologista ja taloudellista hyötyä kuin metsänhoidon* menetelmistä, jotka eivät vaadi lannoitteita*. Organisaation* tulee myös estää, hillitä ja/tai korjata ympäristöarvoille, mukaan lukien maaperälle, koituva haitta.**
- 10.6.1 Lannoitteita* käytetään noudattaen hyvän metsänhoidon suosituksia.
- 10.6.1.1 Sallittuja terveyslannoituskohteita ovat kohteet, joilla puusto kärsii osoitetusti ravinne-epätasapainosta.
- 10.6.1.2 Suometsämaiden tuhkalannoitus on sallittua. Suometsämaiden tuhkalannoituksessa käytettävä lannoite ei saa sisältää lisättyä typpeä.
- 10.6.1.3 Sallittuja kivennäismaiden kasvatuslannoituskohteita ovat tuoreet ja kuivahkot kankaat.
- 10.6.1.4 L Vuoden aikana kasvatuslannoitetaan korkeintaan 3 % organisaation* hallitsemasta metsäalasta. Suometsien tuhkalannoitusta ei lasketa mukaan kasvatuslannoitusten pinta-alaan.

- 10.6.1.5 M-L Kasvatustalonnuskohteet voivat pitkällä aikavälillä kattaa korkeintaan 30 % organisaation* metsäalasta.
- XS-S Kasvatustalonnuskohteet voivat pitkällä aikavälillä kattaa korkeintaan 50 % organisaation* metsäalasta.
- HUOM. Tehtyjä kasvatustalonnuksia ei tarkastella takautuvasti, vaan tarkastelu alkaa sertifiointiin liittymishetkestä.
- HUOM. Suomensien tuhkatalonnusta ei lasketa mukaan kasvatustalonnusten pinta-alaan.
- 10.6.2 Talonnuskohteet määritellään siten, että kohteissa on saavutettavissa merkittävä taloudellinen hyöty ilman ympäristöriskiä.
- 10.6.3 Talonnusteiden* käyttö dokumentoidaan (laatu, määrä, alue, vuosi).
- 10.6.4 Talonnuksen haitallisia ympäristövaikutuksia ehkäistään ja jos haittoja ilmenee, niitä lievennetään tai korjataan.
- 10.6.4.1 Talonnuksen vesistövaikutukset minimoidaan jättämällä talloitetun alueen ja vesistöjen väliin leveydeltään vähintään seuraavan levyiset talloittamattomat suojavaohykkeet*:
- 1) vesistöt (meri, järvi, joki tai lampi*): lentolevitys 50 m; maakonelevitys 30 m
 - 2) purot ja tiedossa olevat lähteet: 20 m
 - 3) ojat: 5 m. Ei koske talloittamista tuhkatalonnusteella, joka ei sisällä lisättyä tyyppiä. Ei koske ojia, joilla ei ole suoraa vesistöyhteyttä tai yhteyttä vesistöön muun ojaverkon kautta.
- HUOM. Helikopteritalonnuksessa pyritään noudattamaan ojien väliin jäävien sarkojen suuntaista lentolinjaa.
- 10.6.4.2 Talonnuksen suunnittelussa ja toteutuksessa huolehditaan siitä, ettei talloituksella rehevöitetä metsätalouden ulkopuolelle jätettäviä kohteita. Tarvittaessa metsätalouden ulkopuolelle jätettävän kohteen ympärille jätetään talloittamaton suojavaohyke*.
- 10.6.4.3 Organisaatio* ei käytä tyyppitoisia talloitteita* 1- tai 2-luokan pohjavesialueilla.

10.7 Organisaation* tulee käyttää integroitua tuholaistorjunnan ja metsänhoidon* käytäntöjä, joissa vältetään kemiallisten torjunta-aineiden* käyttöä tai pyritään luopumaan siitä. Organisaation* ei tule käyttää mitään FSC:n toimintaperiaatteiden kieltämiä kemiallisia torjunta-aineita*. Kun torjunta-aineita* käytetään, organisaation* tulee ehkäistä, hillitä ja/tai korjata ympäristöarvoille tai ihmisten terveydelle aiheutuvia haittoja.

- 10.7.1 Kemiallisten torjunta-aineiden käyttö minimoidaan ja ensisijaisesti käytetään muita torjuntamenetelmiä.
- 10.7.1.1 Organisaatio* käyttää juurikäävän torjunnassa vain biologisesti hajoavia torjunta-aineita (urea ja harmaaorvakkaliuos).

10.7.2 FSC:n torjunta-ainekäytäntöjen (*FSC Pesticide Policy*) kieltämiä kemiallisia torjunta-aineita ei käytetä tai säilytetä metsätaloustalouden alueella, ellei FSC ole myöntänyt poikkeusta.

HUOM. FSC-sertifioituun metsään voidaan viedä taimitarhoilla (myös FSC:ssä kielletyillä/rajoitetuilla aineilla) käsiteltyjä taimia, jos taimitarha ei kuulu sertifiointiin piiriin.

10.7.3 Torjunta-aineiden käyttö dokumentoidaan (kauppanimi, käytetty määrä, käyttöajankohta, käyttöalue ja pinta-ala sekä käytön syy).

HUOM. Kantokäsittelyssä riittää käsitelty metsäpinta-ala vuositasolla.

10.7.4 Organisaatio* käyttää torjunta-aineita lain vaatimusten mukaisesti (VNA 30/2015). Torjunta-aineiden käyttäjillä tulee lain vaatimissa tilanteissa olla kasvinsuojeluvainetutkinto.

10.7.5 Jos kemiallisia torjunta-aineita käytetään, niitä käytetään mahdollisimman vähän ja siten, että ympäristölle aiheutetaan mahdollisimman vähän haittaa.

10.7.6 Kemiallisten torjunta-aineiden käytöllä ei aiheuteta vaaraa ympäristölle tai terveydelle.

10.7.6.1 Organisaatio* noudattaa kemiallisia torjunta-aineita käyttäessään viranomaisten ohjeita ja käytettävän aineen turvallisuusohjeita.

10.7.6.2 Torjunta-aineita käsittelevät työntekijät ja urakoitsijat koulutetaan ja opastetaan niiden asianmukaiseen käyttöön ja varastointiin.

10.7.7 Kun torjunta-aineita käytetään:

- 1) valittu torjunta-aine, levitysmenetelmä, ajoitus ja käytötapa aiheuttavat mahdollisimman pienen riskin ihmisille ja muille kuin kohdelajeille, ja
- 2) puolueettomat todisteet osoittavat, että torjunta-aine on ainoa tehokas, käytännöllinen ja kustannustehokas keino tuholaisten torjuntaan.

10.8 Organisaation* tulee minimoida, seurata ja tiukasti kontrolloida biologisten torjuntamenetelmien* käyttöä kansainvälisesti hyväksytyyn tieteellisen protokollan mukaisesti. Kun biologisia torjuntamenetelmiä* käytetään, organisaation* tulee ehkäistä, lieventää ja/tai korjata ympäristöarvoille aiheutuvia haittoja.

HUOM. Juurikäypää torjutaan Suomen lain edellyttämällä ja sallimalla tavalla.

10.8.1 Biologisia torjuntamenetelmiä* käytetään mahdollisimman vähän, niiden käyttöä valvotaan ja seurataan.

HUOM. Tämä indikaattori* ei koske juurikäävän torjuntaa harmaaorvakkasienellä eikä monisärmiövirusen käyttöä.

10.8.1.1 Biologisessa torjunnassa käytetään vain alueella luontaisesti esiintyviä lajeja.

10.8.1.2 Biologisessa torjunnassa ei käytetä geneettisesti muunneltuja organismeja.

10.8.2 Biologisten torjuntamenetelmien* käytössä noudatetaan kansainvälisiä standardeja ja käytettävien biologisten torjuntamenetelmien* tyyppi,

määrä, ajanjakso, käyttökohteen sijainti ja käytön syy dokumentoidaan.

HUOM. Kantokäsittelyssä riittää käsittelypinta-ala vuositason.

10.8.3 Biologisten torjuntamenetelmien käytöllä ei aiheuteta haittaa ympäristölle eikä muille kuin torjunnan kohteena oleville lajeille.

10.9 Organisaation* tulee arvioida riskejä* ja tehdä toimenpiteitä, jotka vähentävät mahdollisia luonnontuhojen* aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia suhteessa toiminnan laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*.

10.9.1 Metsätuhoja torjutaan muun muassa hoitamalla metsiä suositusten mukaisesti, kasvupaikalle sopivilla puulajeilla sekä sekapuustoisuudella* (indikaattorin* 6.6.5 mukaisesti).

10.10 Organisaation* tulee ohjata infrastruktuurin kehittämistä, kuljetuksia ja metsänhoitoa* siten, että vesivarantoja ja maaperää suojellaan sekä häiriöitä ja haittaa harvinaisille ja uhanalaisille lajeille*, elinympäristöille*, ekosysteemeille* ja maisema-arvoille* ehkäistään, lievennetään ja/tai korjataan.

10.10.1 Metsätalouteen liittyvän infrastruktuurin suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä ei aiheuteta haittaa kriteerissä* 6.1 tarkoitetuille ympäristöarvoille.

10.10.2 Käytettäessä maanmuokkausmenetelmänä aurausta tai äestystä, muokkausjäljen syvyys yksittäisellä metsikkökuviolla saa ylittää 25 cm korkeintaan 10 %:lla muokkausjäljen pituudesta.

10.10.3 Maanmuokkaus tapahtuu kohteelle soveltuvalla menetelmällä.

10.11 Organisaation* tulee toteuttaa puunkorjuu ja luonnontuotteiden* keruu siten, että ympäristöarvoja suojellaan, kaupallisesti hyödynnettävissä olevan tähteen määrää vähennetään ja vahinkoja muille tuotteille ja palveluille vältetään.

10.11.1 Puunkorjuussa vältetään jääville puille, kuolleille puille, maaperälle, taimille ja luonnontuotteille* aiheutuvaa haittaa.

10.11.2 Ulkoilureittien kulkukelpoisuutta, metsästys- ja riistanhoitomahdollisuuksia sekä luonnontuotteiden* keruumahdollisuuksia edistetään metsien monikäyttöedellytysten turvaamiseksi.

10.12 Organisaation* tulee hävittää jättemateriaalit ympäristön kannalta sopivalla tavalla.

10.12.1 Organisaatio* huolehtii metsätaloudessa käyttämiensä, metsätaloutta varten hankkiemiensa tai metsätaloutta harjoittaessa syntyneiden kemikaalien, säilytysastioiden, nestemäisten ja kiinteiden jätteiden hävittämisestä lainmukaisella tavalla.

10.12.2 Organisaatio* varmistaa, että vaaralliset jätteet (esim. polttoaineet, öljyt ja niiden säiliöt) pidetään erillään muista jätteistä ja toimitetaan lainmukaisesti hävitettäväksi.

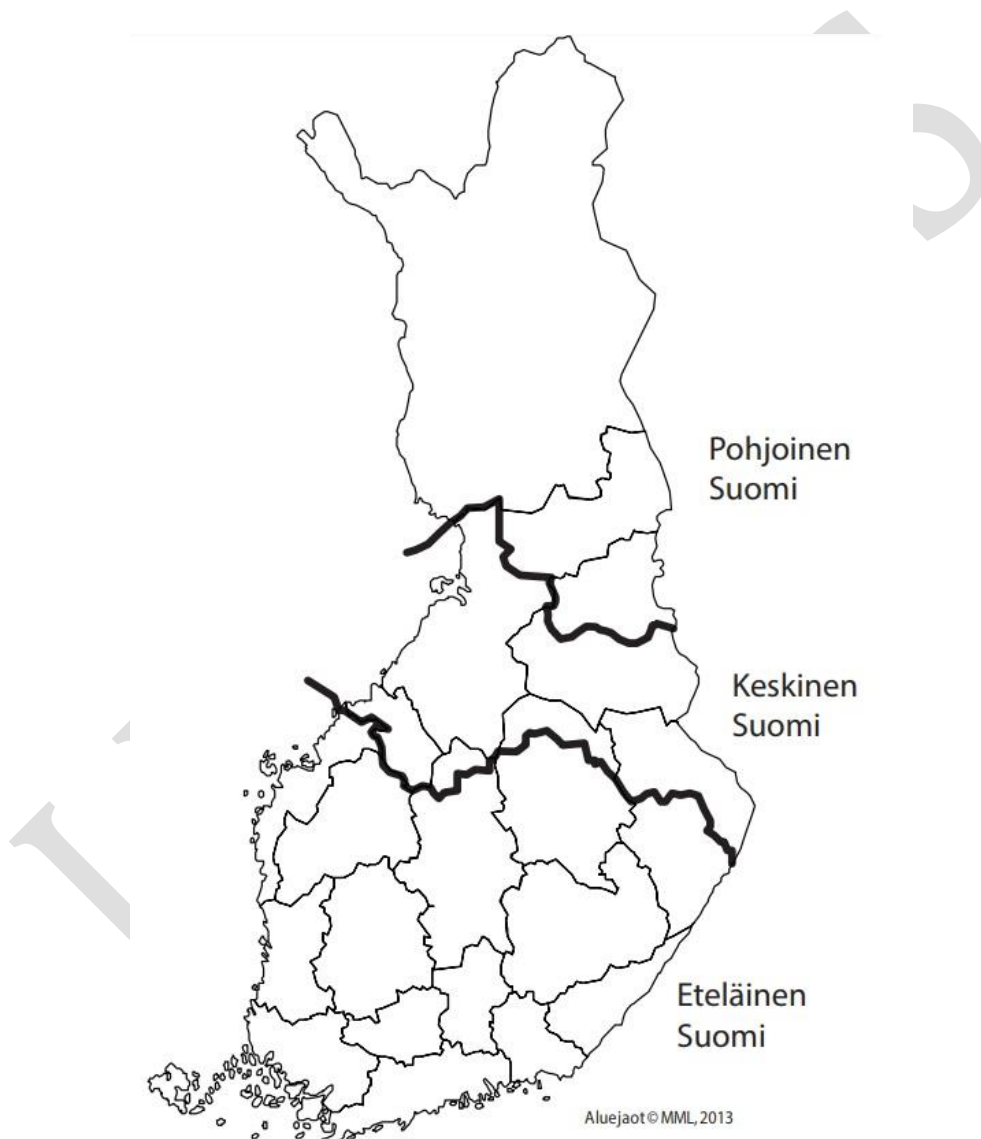
10.12.3 Polttoaineiden säilytys pohjavesialueilla on sallittu väliaikaisesti ainoastaan säiliöissä, joilla on tarvittava tyyppihyväksyntä ja jotka ovat lukittavissa polttoainevarkauksien ja ilkvallan estämiseksi sekä ovat varustettuja vuodon hallintaan tarkoitetulla valuma-altaalla, kaksoisvaipalla tai kaksoispohjalla. Nestemäisten voiteluaineiden väliaikainen säilytys on sallittua ilkvallalta suojattuna.

LUONNOS

LIITE 1: Aluerajaukset

Indikaattoreissa* on erilaisia vaatimuksia ja määritelmiä eri alueille Suomessa.

- Jako eteläiseen, keskiseen ja pohjoiseen Suomeen on metsälainsäädännön (VNA 1308/2013) mukainen (kuva 1).
- Jaossa eteläiseen ja pohjoiseen Suomeen tarkoitetaan eteläisellä metsälainsäädännön mukaisia eteläistä ja keskistä aluetta. Tässä rajauksessa pohjoinen alue on metsälainsäädännön pohjoinen alue.

Kuva 1. Metsälainsäädännön mukainen aluejako.

LIITE 2: Suomen uhanalaiset eläin- ja kasvilajit sekä luontotyypit

Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit

Suomen noin 48 000 eliölajista noin 22 400 lajia tunnetaan niin hyvin, että niiden uhanalaisuus on pystytty arvioimaan. Tämän arvioinnin mukaan Suomessa on noin 2700 uhanalaista lajia. Reilut 300 lajia on jo kokonaan hävinnyt Suomen luonnosta. Noin 1900 lajia on luokiteltu silmälläpidettäviksi. Katso valtion ympäristöhallinnon sivuilta lisää Suomen uhanalaisista lajeista: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit.

Vuonna 2019 julkaistiin Suomen lajien uhanalaisuutta koskevan selvitystyön tulokset. Selvitystyössä arvioitiin, että metsälajien ensisijaisena uhanalaisuuden syynä on:

- Vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen 21 %
- Metsien uudistamis- ja hoitotoimet 19 %
- Lahopuun väheneminen 19 %
- Puulajisuhteiden muutokset 13 %
- Avoimien alueiden sulkeutuminen 10 %
- Rakentaminen 4 %
- Satunnaistekijät 3 %
- Kuloalueiden ja muiden luontaisen sukcession alkuvaiheiden väheneminen 3 %
- Kemialliset haittavaikutukset 2 %
- Pellonraivaus 1 %
- Ilmastonmuutos 1 %.

Lähde: Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Uhanalaiset luontotyypit

Suomen luontotyyppien toinen uhanalaisuuskartoitus julkaistiin vuonna 2018. Metsien 40 luontotyyppistä 76 % määriteltiin uhanalaisiksi. Suotyypit luokiteltiin arvioinnissa 56 suotyyppiin ja suotyyppiryhmään. Näistä 50:tä tarkasteltiin koko maan tasolla. Maanlaajuisesti tarkastelluista soista 54 % arvioitiin uhanalaisiksi.

Lähde: Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

LIITE 3: Runsalahopuustoisten metsien määritelmät

Kohteelta löytyy lahoppuujatkumo* ja lahoppuuta* esiintyy vähintään 1 ha:n alalle vaadittavan minimimäärän verran.

Runsalahoppuustoisuuden perustuva säästämisvelvoite ei koske kohteita joissa yli 80 % lahoppuusta on kertaluontoisen häiriön seurauksena syntyneitä lahoasteluokan 1 lahoppuuta, eikä kohde ole täyttänyt säästökohteen kriteereitä jo ennen häiriötä.

Taloustmetsien aktiivisella luonnonhoidolla (metsätaloustoimien yhteydessä toteutettu lahoppuun tuottaminen, elävien säästöpuiden jättäminen ja palaneen puun tuottaminen) aikaan saatu lahoppuusto ei johda määritelmän mukaisen runsalahoppuustoisen metsän suojeluvaihtoehtoon.

Etelä-Suomi

- 1) Valtapuustoltaan vähintään varttunut metsä, jossa on luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen puustorakenne*:
 - a) lehtipuuvalliset (lehtipuosuus yli 50 %) lehdot, joissa on lehtipuiden lahoppuuta* yli 5 m³/ha
 - b) kaikki kuivahkoa kangasta karummat kasvupaikat sekä kallioiset tai louhikkoiset kuivahkot kankaat, joissa lahoppuuta on vähintään 7 m³/ha
 - c) muut kuivahkon kankaan ja vastaavan turvemaan kasvupaikat sekä kaikki kuivahkoa kangasta rehevämmät kangas- ja turvemaiden kasvupaikat, joissa lahoppuuta on vähintään 10 m³/ha
- 2) Valtapuustoltaan vähintään varttunut metsä, jossa puuston luonnontilaisuutta tai luonnontilaisuuden kaltaisuutta ei edellytetä.
 - a) kuusivaltainen lehto, jossa lahoppuuta* on vähintään 15 m³/ha
 - b) sekapuustoinen* lehto jossa lahoppuuta* on vähintään 10 m³/ha
 - c) kangasmetsä tai turvekangas, jossa lahoppuuta* on vähintään 20 m³/ha

Pohjois-Suomi

- 1) Valtapuustoltaan vähintään varttunut metsä, jossa on luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen puustorakenne*:
 - a) lehtipuustoiset (lehtipuosuus yli 50 %) lehdot, joissa on lehtipuiden lahoppuuta* on vähintään 5 m³/ha,
 - b) lehtomaisen ja tuoreen kankaan sekä vastaavien turvemaiden kasvupaikat, joissa lahoppuuta on vähintään 15 m³/ha
 - c) kaikki kuivahkoa kangasta karumat kasvupaikat sekä kallioiset tai louhikkoiset kuivahkot kankaat, joissa lahoppuuta on vähintään 10 m³/ha
 - d) muut kuivahkon kankaan ja vastaavan turvemaan kasvupaikat, joissa lahoppuuta on vähintään 20 m³/ha
- 2) Valtapuustoltaan vähintään varttunut metsä, jossa puuston luonnontilaisuutta tai luonnontilaisuuden kaltaisuutta ei edellytetä
 - a) kuusivaltainen lehto, jossa lahoppuuta* on vähintään 15 m³/ha
 - b) sekapuustoinen* lehto, jossa lahoppuuta* on vähintään 10 m³/ha
 - c) sekapuustoinen* kangasmetsä tai turvekangas, jossa lahoppuuta* on vähintään 20 m³/ha

- d) yhden puulajin kangasmetsä tai turvekangas, jossa lahoppuuta* on vähintään 25 m³/ha

Lisäkriteeri Pohjois-Suomen osalta

Päätehakkuualueen ja/tai taimikoiden kokonaan ympäröimässä metsässä kangas- tai turvemaan runsaslahoppuustoinen kohde muodostaa indikaattorin* 6.5.1 mukaisen, lahoppuustoisuutensa perusteella aina säästettävän kohteen vain jos se lahoppuustoitosten kohteiden yleiskriteerin ohella täyttää myös vähintään yhden seuraavista ehdoista:

- runsaslahoppuustoinen kohde on puustoltaan täysin luonnontilainen
- runsaslahoppuustoinen kohde on luontainen, luonnontilaisen joutu- ja/tai kitumaan ympäröimä metsämaasaareke
- runsaslahoppuustoinen kohde rajautuu suoraan suojelualueeseen
- runsaslahoppuustoitella kohteella on lahoppuuta vähintään 20m³/ha
- päätehakkuualueen ja/tai taimikoiden ympäröimä metsäalue on:
 - Enontekiön ja Inarin kuntien alueella vähintään 60 ha
 - Kittilän, Muonion, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kuntien alueella vähintään 40 ha
 - muiden Pohjois-Suomen kuntien vähintään alueella vähintään 10 ha

Metsäalueiden luokittelu runsaslahoppuustoitisiin metsiin

- Runsaslahoppuustoitisuuden perusteella säästettäviä kohteita ovat:
 - Jo ennen tämän standardin voimaantuloa sertifioituissa metsissä sijaitsevat metsiköt, jotka tämän standardin voimaan tullessa täyttävät runsaslahoppuustoitisen metsän määritelmän.
 - Tämän standardin voimassa ollessa standardiin liitettävissä metsissä sijaitsevat metsiköt, jotka liittämisen aikaan (luontokohteiden maastoinventoinnin siirtymäajan sisältäen) täyttävät runsaslahoppuustoitisen metsän määritelmän.
- Kohdassa 1 mainittujen ajankohtien jälkeen lahoppuun lisääntymisen myötä syntyy velvoite muodostaa uusia säästökohdeita, mikäli kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:
 - kriteerin 6.5.1 mukaisten arvokkaiden elinympäristöjen määrä on alle 5 % tai runsaslahoppuustoitisten säästökohdeiden yhteismäärä on alle 2 % metsätaloustalouden* metsämaan pinta-alasta, ja
 - Kohteella esiintyy vähintään 2 eri lahoastetta, vanhaa (FSC-lahoasteluokituksen lahoasteet 2-3) lahoppuuta on vähintään 80 % kasvupaikkakohtaisesta vaaditusta lahoppuun vähimmäismäärästä/ha, ja
 - Etelä-Suomessa kohteella ei ole tehty merkittäviä metsätaloustoimia 20 vuoteen. Pohjois-Suomessa kohteella ei ole tehty merkittäviä metsätaloustoimia tuoreilla tai rehevillä kasvupaikoilla 30 vuoteen, karummilla kasvupaikoilla 40 vuoteen.

Runsaslahoppuustoitisten metsien rajaaminen

Valtapuustoltaan ympäristöstään erottuva metsikkökuvio, joka on kokonaisuudessaan lahoppuustoinen, rajataan kokonaisuudessaan. Kuviolla lahoppuu* voi olla epätasaisesti jakautuneena.

Yksittäinen lahoppukeskittymä muuten lahoppuuttomalla metsikkökuvilla voidaan rajata erilliseksi aina säästettäväksi kohteeksi suojavaöhykkeineen.

Laajoissa lahoppuustoisissa metsiköissä, joissa vaadittava lahoppuun vähimmäismäärä ei metsikkökuvion tasolla tarkasteltuna täyty, lahoppuustoisimmat osat tulee säästää, kun määritelmän mukaiset lahoppuun vähimmäismäärät täyttyvät vähintään 0,3 ha:n alueella. Ne voidaan rajata eroon kuvion osista, joissa kuviota koskevat lahoppuvaatimukset eivät täyty. Kriteerit täyttävän lahoppuosuuden ympärille jätetään tällöin 15 m:n suojavaöhyke.

LUONNOS

LIITE 4: Yleissuunnitelman* yhteenveto ja julkisesti saatavilla olevat* tiedot

Yhteenveto metsätalouden yleissuunnitelmasta on saatavilla pyydetessä, maksutta ja ymmärrettävässä muodossa. Yhteenveto päivitetään vuosittain. Jos alla listatuissa asioissa ei ole tapahtunut muutoksia, yhteenvetoa ei ole tarpeen päivittää.

Jos vastaavia tietoja on saatavilla julkisista internet-palveluista (esimerkiksi metsään.fi, paikkatietoikkuna.fi tai fsc.org), organisaatio* voi ohjata tiedon pyytäjän kyseiseen palveluun.

Yleissuunnitelman yhteenveto sisältää vähintään:

1. Metsätaloustoiminnan yleiskuvaus (vrt. indikaattori* 7.5.1)
 - a) kuvaus metsistä, metsien kasvun seuranta, suunnittelumenetelmät, metsänhoito- ja hakkuumenetelmät, osallistamismenettely standardin edellyttämällä tavalla
 - b) vuosittaisten korjuumäärien perustelut (L)
 - c) ympäristötavoitteet, ympäristövaikutusten arviointi ja seurantamenetelmät standardin edellyttämällä tavalla

HUOM. 1. Tämä ei sisällä korjattuja puumääriä, vaan puunkorjuun perusteet.

2. Yhteenveto käytönrajoituksista (vuosittainen)
 - a) yhteenveto erikoistilanteista (kulutus, kunnostusojitus, lannoitus, ennallistaminen)
 - b) suunnitelmat indikaattoreiden* 6.5.1 ja 6.5.2 mukaisten kohteiden määrittämiseksi
 - c) yhteenveto indikaattoreiden* 6.5.1 ja 6.5.2 mukaisista käytönrajoituskohteista
 - d) auditointiraportin yhteenveto.

3. Karttatieto

Organisaation on järjestettävä julkisesti tai pyydetessä, paikkatietoaineistona tai karttakuvana sähköisesti ja ilmaiseksi saataville kartat, joista on paikannettavissa ja toisistaan eroteltuna (merkinnät, mittakaava) alla listatut asiat:

- a) sertifioidujen alueiden rajat (Mikäli sertifioitu alue koostuu korkeintaan 10 kpl määrästä tiloja tai muutoin tietojen pyytäjän kanssa niin sovittaessa, organisaatio* voi toimittaa tiedon myös kiinteistötunnuksina.),
- b) käytön ulkopuoliset metsämaan kohteet (indikaattori* 6.5.1 mukaiset kohteet),
- c) erityiskohteet (indikaattori* 6.5.5 mukaiset kohteet) ja
- d) HCV-alueet (indikaattori* 9.1).

Aineisto saa olla korkeintaan vuoden vanhaa (päiväys vuoden sisällä).

HUOM. 1. Tiedot kohdan 3 a) mukaisesti on oltava saatavilla sertifikaattia haettaessa.

HUOM. 2. Metsänomistaja, jonka sertifioitu pinta-ala on alle 20 ha (XS) voi halutessaan toimittaa aineiston karttakuvana paperilla.

4. Leimikkotason tieto (organisaation* on mahdollista veloittaa leimikkotason tiedosta tuotantokustannuksia vastaava korvaus)
 - a) kulotukset
 - b) kunnostusojitukset.

LIITE 5: Korkean suojeluarvon alueet (*High Conservation Values, HCV*)

HCV 1 Lajien monimuotoisuus

- Suojelualueet (myös HCV 3)
- IBA + FINIBA-kosteikot (myös HCV 3)
- Aina säästettävien kohteiden (indikaattori* 6.5.1) keskittymät* (myös HCV 3, HCV 5)
 - Keskittymän muodostavien kohteiden suojelustatuksesta riippumatta

HUOM. Aina säästettävien kohteiden keskittymät: Yhtenäinen alue, jonka sisällä korkeintaan 10 % pinta-alasta saa olla jotain muuta kuin indikaattorin 6.5.1 mukaisia aina säästettäviä kohteita, ja jossa aina säästettävien kohteiden yhteenlaskettu pinta-ala on:

- hemiborealisella vyöhykkeellä vähintään 20 ha
- etelä- ja keskiborealisella vyöhykkeellä vähintään 50 ha
- pohjoisborealisella vyöhykkeellä vähintään 100 ha

HCV 2 Maisematason* ekosysteemit* ja mosaiikit

- Laajat koskemattomat metsäalueet* (*Intact Forest Landscape* -alueet)

*Global Forest Watchin Intact Forest Landscapes** -kartat (2015)

www.globalforestwatch.org, tai muut Suomen FSC:n kamareiden yhdessä hyväksymät kartat, jotka perustuvat uudempaan ja tarkempaan IFL-inventointiin ja kehittyneisiin kartoitusmenetelmiin.

HCV 3 Ekosysteemit* ja elinympäristöt*

- Natura 2000
- Suojelualueet sekä suojeluohjelma-alueet, joiden suojelua ei ole vielä toteutettu
- Maakuntakaavojen luonnonympäristöön kohdistuvat suojeluvaraukset
- Ojittamattomat, laajat suoalueet: yhtenäistä, ojittamatonta, vesitaloutensa pääosin säilyttäneitä suopinta-ala:
 - hemiborealisella vyöhykkeellä vähintään 30 ha
 - eteläborealisella vyöhykkeellä vähintään 50 ha
 - keskiborealisella vyöhykkeellä vähintään 100 ha
 - ei sovelleta pohjoisborealisella vyöhykkeellä

HCV 4 Kriittisen* tärkeät ekosysteemipalvelut*

- I ja II-luokan pohjavesialueet

HCV 5 Yhteisön tarpeet

- Lakisääteiset erämaa-alueet*
- Saamelaisalueella Periaate 3:ssa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät
- Paliskuntien tai tokkakuntien ja Metsähallituksen välisissä voimassa olevissa sopimuksissa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät (indikaattoreiden 4.1.5 ja 4.1.6 mukaiset sopimukset)

HCV 6 Kulttuuriset arvot

- Lakisääteiset erämaa-alueet*
- Muinaisjäännösalueet
- Saamelaisalueella Periaate 3:ssa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät
- Paliskuntien tai tokkakuntien ja Metsähallituksen välisissä voimassa olevissa sopimuksissa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät (indikaattoreiden 4.1.5 ja 4.1.6 mukaiset sopimukset)

HUOM. Yksittäinen metsikkökuvio voi kuulua yhtä aikaa yhteen tai useampaan eri HCV-luokkaan.

LUONNOS

LIITE 6: Kuvaus Periaatteen 3 mukaisesta neuvotteluprosessista

1. Organisaatio* ylläpitää alueensa metsäsuunnitelmaa tai vastaavaa.
2. Organisaatio* tunnistaa alueensa saamelaisyhteisöt (kriteerin 3.1.2 mukaisesti) ja ehdottaa tapaamista.
 - * Neuvotteluissa otetaan huomioon poronhoidon vuodenkierto. Mikäli saamelaisia edustava taho ei halua neuvotella kohtuullisen ajan sisällä (2 kk), katsotaan, että taho ei halua käyttää ennakkoneuvotteluoikeuttaan.
3. Neuvotteluissa päivitetään molempien osapuolien tiedot alueelle suunnitelluista metsätaloustoimista sekä saamelaiskulttuurin kannalta tärkeimmistä kohteista sisältäen tärkeimmät laidunalueet, poronhoidon rakenteet, kuljetus- ja kulkureitit¹. Tiedot kirjataan samoin kuin eriävät mielipiteet ja se kuinka ne aiotaan ratkaista. (kriteerien 3.2 ja 3.5 mukaisesti).
4. Neuvotteluiden tavoitteena on sopimus metsätalouden (hakkuutavat, maanmuokkaus, uudistaminen, toimenpiteiden ajoitus) ja poronhoidon yhteensovittamisesta.
5. Sopimus tehdään kirjallisesti ja se sitoo molempia osapuolia, kunnes toisin sovitaan. (kriteerin 3.3 mukaisesti)

¹ Porojen kuljetus- ja kulkureitit voivat vaihdella mm. porojen kunnon, säiden ja laidunolosuhteiden vaihdellessa.

LIITE 7: Silmälläpidettävien lajien rajaamisen perusteet

Alla lueteltujen kriteerien pohjalta FSC Suomen kamarit laativat luettelon lajeista, joita indikaattorin 6.4.4 turvaamisvelvoite koskee.

1. Laji kuuluu uhanalaisarvioinnissa seuraaviin ryhmiin: Jäkälät, lehtisammalet, maksasammalet, käävät, muut kääväkkäät, putkilokasvit tai linnut.
2. Ainakin yksi lajin uhanalaisarvioinnissa kirjatusta elinympäristöstä on M metsä tai Mk kangasmetsä -alkuinen.
3. Uhanalaisarvioinnissa lajin NT-luokitus perustuu kriteereihin C tai D tai niiden yhdistelmiin, tai laji sisältyy FSC Suomen kamarien yhdessä sopimaan lajilistaan.
4. Lajin uhanalaisuuden uhkatekijät eivät poistu standardin muiden kriteerien kautta riittäväällä tavalla.

LUONNOS

LIITE 8: Vähimmäisluettelo sovellettavista laeista, määräyksistä ja kansallisesti ratifioiduista kansainvälisistä sopimuksista ja yleissopimuksista

Seuraavia luetteloituja lakeja, asetuksia, määräyksiä ja kansallisesti ratifioituja kansainvälisiä sopimuksia ja yleissopimuksia sovelletaan tähän standardiin. Tämä luettelo on koostettu toukokuussa 2020. Standardia sovellettaessa tulee käyttää ajantasaisia säännöksiä. Organisaation* vastuulla on seurata sovellettavaa lainsäädäntöä ja sen päivityksiä.

1. Lailliset puunkorjuun oikeudet	
1.1 Maankäyttö- ja hallintaoikeudet	Suomen perustuslaki (731/1999) Erämaalaki (62/1991) Kiinteistönmuodostamislaki (554/1995) Laki metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) Luonnonsuojelulaki (1096/1996) Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) Metsälaki (1093/1996) Muinaismuistolaki (295/1963) Poronhoitolaki (848/1990) Ulkoilulaki (606/1973) Vesilaki (587/2011) Yhteismetsälaki (109/2003) Yksityistielaki (560/2018) Valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä (1308/2013)
1.2. Käyttöoikeussopimukset	N/A
1.3. Metsänhoidon ja puunkorjuun suunnittelu	Laki metsäkeskuksesta (418/2011) Metsälaki (1093/1996) Valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä (1308/2013)
1.4. Puunkorjuun luvat	Metsälaki (1093/1996) Vesilaki (587/2011)
2. Verot ja maksut	
2.1 Maksut ja rojalit ja korjuumaksut	Metsälaki (1093/1996)
2.2 Arvonlisäverot ja muut myyntiverot	Arvonlisäverolaki (1501/1993)
2.3. Tulo- ja voittoverot	Tuloverolaki (1532/1993) Laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968)

3. Puunkorjuun toimenpiteet	
3.1 Puunkorjuun säädökset	Metsälaki (1093/1996) Poronhoitolaki (848/1990) Valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä (1308/2013)
3.2. Suojellut alueet ja lajit	Erämaalaki (62/1991) Luonnonsuojelulaki (1096/1996) Metsälaki (1093/1996) Metsästyslaki (615/1993) Vesilaki (587/2011)
3.3. Ympäristövaatimukset	Geeniteknikkalaki (377/1995) Jätelaki (646/2011) Laki kasvinsuojeluaineista (1563/2011) Laki metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) Ympäristönsuojelulaki (527/2014) Vesilaki (287/2011) Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) Valtioneuvoston asetus juurikäävän torjunnasta (264/2016) Maa- ja metsätalousministeriön asetus puutavaran poistamisen vaihtoehtoisista toimenpiteistä ja omavalvontailmoituksesta (6/2014)
3.4. Terveys ja turvallisuus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006 , kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/425, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, henkilönsuojaimista ja neuvoston direktiivin 89/686/ETY kumoamisesta Geeniteknikkalaki (377/1995) Jätelaki (646/2011) Kemikaalilaki (599/2013) Laki kasvinsuojeluaineista (1563/2011)

	<p>Laki työsuojeluhallinnosta (16/1993)</p> <p>Laki työsuojeluhenkilörekisteristä (1039/2001)</p> <p>Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006)</p> <p>Laki työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä (1053/2010)</p> <p>Maa-aineslaki (555/1981)</p> <p>Maastoliikennelaki (1710/1995)</p> <p>Työterveyshuoltolaki (1383/2001)</p> <p>Työturvallisuuslaki (738/2002)</p> <p>Työtapaturma- ja ammattitautilaki (359/2015)</p> <p>Valtioneuvoston asetus puunkorjuutyön turvallisuudesta (749/2001)</p>
3.5. Laillinen työ	<p>Suomen perustuslaki (731/1999)</p> <p>Laki henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa (725/1990)</p> <p>Laki yhteistoiminnasta yrityksissä (334/2007)</p> <p>Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004)</p> <p>Opintovapaalaki (273/1979)</p> <p>Palkkaturvalaki (866/1998)</p> <p>Sairausvakuutuslaki (1224/2004)</p> <p>Työehtosopimuslaki (436/1946)</p> <p>Työsopimuslaki (55/2001)</p> <p>Työaikalaki (872/2019)</p> <p>Vuosilomalaki (162/2005)</p> <p>Vuorotteluvapaalaki (1305/2002)</p> <p>Laki nuorista työntekijöistä (998/1993)</p> <p>Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006)</p> <p>Laki henkilöstörahostosta (934/2010)</p> <p>Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)</p> <p>Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)</p> <p>Ulkomaalaislaki (301/2004)</p>
4. Kolmansien osapuolien oikeudet	
4.1. Tapaoikeudet	<p>Suomen perustuslaki (731/1999)</p> <p>Laki saamelaiskäräjistä (974/1995)</p> <p>Kolttalaki (253/1995)</p> <p>Poronhoitolaki (848/1990)</p>

	Maastoliikennelaki (1710/1995)
4.2. Vapaa ja ennakkotietoon perustuva suostumus (FPIC)	Suomen perustuslaki (731/1999) Laki saamelaiskäräjistä (974/1995) Laki Metsähallituksesta (234/2016) Kolttalaki (253/1995) Metsälaki (1093/1996)
4.3 Alkuperäiskansojen oikeudet	Suomen perustuslaki (731/1999) Erämaalaki (62/1991) Laki Metsähallituksesta (234/2016) Laki saamelaiskäräjistä (974/1995) Luonnonsuojelulaki (1096/1993) Kolttalaki (253/1995) Muinaismuistolaki (295/1963) Saamen kielilaki (1086/2003) Vesilaki (587/2011)
5. Kauppa ja liikenne HUOM. Tämä osa kattaa vaatimukset metsänhoitotoimille sekä käsittelylle ja kaupalle.	
5.1 Lajiluokitus, määrät, ominaisuudet	Laki metsänviljelyaineiston kaupasta (241/2002) Laki puutavaran mittauksesta (414/2013) Maa- ja metsätalousministeriön asetus metsänviljelyaineiston kaupasta (1055/2002)
5.2. Kauppa ja kuljetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 995/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamisesta. Laki metsänviljelyaineiston kaupasta (241/2002) Laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (897/2013) Laki puutavaran mittauksesta (414/2013) Maa- ja metsätalousministeriön asetus metsänviljelyaineiston kaupasta (1055/2002) Tieliikennelaki (729/2018)
5.3. Offshore-koulutus ja siirtohinnoittelu	Laki verotusmenettelystä (1558/1995)
5.4. Tullisäännökset	Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 498/2012, annettu 12 päivänä kesäkuuta 2012, puun vientiin Venäjän federaatiosta Euroopan unioniin sovellettavien tariffikiintiöiden kohdentamisesta.

5.5. CITES	Neuvoston asetus (EY) N:o 338/97, annettu 9 päivänä joulukuuta 1996, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä Luonnonsuojelulaki (1096/1996) Rikoslaki (39/1889)
6. Due diligence / due care	
6.1. Due diligence / due care käytännöt	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 995/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamisesta. Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 607/2012, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2012, puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 995/2010 säädetyistä asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää ja valvontaorganisaatioille tehtävän tarkastusten tiheyttä ja luonnetta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä. Kestävän metsätalouden määräraikainen rahoituslaki (34/2015) Laki Luonnonvarakeskuksesta (561/2014) Laki metsänhoitoyhdistyksistä (534/1998) Laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (897/2013) Laki viranomaistoiminnan julkisuudesta (621/1999) Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) Laki puutavaran mittauksesta (414/2013) Riistavahinkolaki (105/2009) Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
7. Ekosysteemipalvelut	
	Kansallinen metsästrategia 2025

TERMIEN MÄÄRITELMÄT

Seuraavat termien määritelmät koskevat Suomen kansallista metsänhoitostandardia. Tämän lisäksi sovelletaan, mitä FSC:n Glossary of Terms -dokumentissa (FSC-STD-01-002) on määritelty. Tämä sanasto sisältää kansainvälisesti hyväksytyt määritelmät aina kun mahdollista. Suluissa olevat englanninkieliset termit vastaavat kansainvälisen englanninkielisiä termejä.

Aina säästettävien kohteiden keskittymä (engl. *Concentration of sites to be always preserved*):

Yhtenäinen alue, jonka sisällä korkeintaan 10 % pinta-alasta saa olla jotain muuta kuin indikkaattorin 6.5.1 mukaisia aina säästettäviä kohteita, ja jossa aina säästettävien kohteiden yhteenlaskettu pinta-ala on:

- hemiboreaalisella vyöhykkeellä vähintään 20 ha
- etelä- ja keskiboreaalisella vyöhykkeellä vähintään 50 ha
- pohjoisboreaalisella vyöhykkeellä vähintään 100 ha

Aineeton omaisuus (engl. *Intellectual property*): Käytännöt sekä tieto, innovaatiot ja muu mielen luominen (Lähde: Perustuu Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen 8 artiklan j kohtaan).

Alkuperäiskansat (engl. *Indigenous peoples*): Ihmiset ja ihmisryhmät, jotka voidaan tunnistaa tai luonnehtia seuraavasti:

- Tärkein ominaisuus tai kriteeri on itsemäärittely alkuperäiskansaksi yksilön tasolla ja yhteisön hyväksyminen jäsenekseen;
- Historiallinen jatkuvuus esikolonialaisten ja/tai asutusta edeltävien yhteiskuntien kanssa;
- Vahva yhteys alueisiin ja ympäröiviin luonnonvaroihin;
- Erilliset sosiaaliset, taloudelliset tai poliittiset järjestelmät;
- Erillinen kieli, kulttuuri ja uskomukset;
- Muodostaa yhteiskunnan hallitsemattomat ryhmät;
- Päättävät ylläpitää ja toistaa heidän esi-isien ympäristöä ja järjestelmää erottuvina kansoina ja yhteisöinä.

(Lähde: Mukautettu United Nations Permanent Forum on Indigenous, Factsheet 'Who are Indigenous Peoples' October 2007; United Nations Development Group, 'Guidelines on Indigenous Peoples' Issues' United Nations 2009, United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, 13 September 2007)

Alueella luontaisesti esiintyvä laji (engl. *Native species*): Laji, alalaji tai alempi taksoni, jotka esiintyvät luonnollisella alueellaan (menneellä tai nykyisellä) ja leviämispotentiaalissa (eli alueella, jota se luonnostaan voi käyttää tai jota asuttaa ilman ihmisten suoraa tai epäsuoraa tuontia tai hoitoa). (Lähde: Biologisen monimuotoisuuden yleissopimus (CBD)).

Ammattitauti (engl. *Occupational disease*): Sairaus, joka johtuu altistumisesta työssä esiintyville riskitekijöille (Lähde: Kansainvälinen työjärjestö (ILO)).

Asianmukainen korvaus (engl. *Fair compensation*): Korvaus, joka on oikeassa suhteessa toisen osapuolen suorittamien palvelujen suuruuteen ja tyyppiin tai ensimmäiselle osapuolelle aiheutuvaan vahinkoon.

Biologinen monimuotoisuus (engl. *Biological diversity*): Kaikkiin, kuten manner-, meri- tai muuhun vesiperäiseen ekosysteemiin tai ekologiseen kokonaisuuteen kuuluvien elävien eliöiden vaihtelevuus; tähän lasketaan myös lajin sisäinen ja lajien välinen sekä ekosysteemien monimuotoisuus (Lähde: Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus 1992, 2 artikla).

Biologinen torjuntamenetelmä (engl. *Biological control agent*): Organismit, joita käytetään eliminoimaan tai säätelemään muiden organismien populaatiota (Lähde: Perustuu FSC-STD-01-001 V4-0 ja Maailman luonnonsuojeluliiton (IUCN) määritelmään).

Edustavat osat (engl. *Representative sample areas*): Metsätalousyksikön osat jotka ovat luonnontilaisia, luonnontilaisen kaltaisia tai muuten ekologisesti erityisen arvokkaita.

Ekosysteemi (engl. *Ecosystem*): Dynaaminen kokonaisuus, jossa kasvi, eläin ja pieneliöyhteisöt toimivat elottomassa ympäristössään toiminnallisena yksikkönä (Lähde: Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus 1992, 2 artikla).

Ekosysteemipalvelu (engl. *Ecosystem service*): Ihmisen ekosysteemeistä saamat hyödyt. Nämä sisältävät:

- tuotantopalvelut, kuten ruoka, metsätuotteet ja vesi;
- säätelypalvelut, kuten tulvien, kuivuuden, maan huonontumisen, ilmanlaadun, ilmaston ja tautien säätely;
- ylläpitopalvelut, kuten maaperän muodostuminen ja ravinteiden kierto; ja
- kulttuuripalvelut ja kulttuuriarvot, kuten virkistys, henkiset, uskonnolliset ja muut aineettomat edut.

Elinympäristö (engl. *Habitat*): Paikka tai sijainti, jossa eliö tai populaatio luontaisesti esiintyy (Lähde: Perustuu biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen 2 artiklaan).

Ennallistaa / Ennallistaminen (engl. *Restore/Restoration*): Näitä sanoja käytetään eri tavoin kontekstin mukaan. Joissain tapauksissa 'ennallistaminen' tarkoittaa ympäristöarvoille tehtyjen vaurioiden korjaamista, jotka johtuvat metsätaloustoimista tai muista syistä. Muissa tapauksissa 'ennallistaminen' tarkoittaa luonnon omien säätelymekanismien palauttamista alueille, jotka ovat voimakkaasti heikentyneet tai muuntuneet muuhun maankäyttöön. (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2)

Organisaatio ei välttämättä ole velvollinen ennallistamaan niitä ympäristöarvoja, joihin ovat vaikuttaneet organisaation ulkopuoliset tekijät, kuten esimerkiksi luonnonkatastrofit, ilmastonmuutos tai kolmansien osapuolien toimet, kuten julkinen infrastruktuuri, kaivostoiminta, metsästys tai asutus. FSC-POL-20-003 kuvaa prosessit, joilla tällaiset alueet voidaan tarvittaessa erottaa sertifioidusta alueesta.

Organisaation ei myöskään tarvitse ennallistaa ympäristöarvoja, jotka ovat mahdollisesti olleet olemassa historiallisessa tai esihistoriallisessa menneisyydessä tai joihin aiemmat omistajat tai organisaatiot ovat vaikuttaneet negatiivisesti. Organisaation odotetaan kuitenkin toteuttavan kohtuulliset toimenpiteet metsätalousyksikössä tällaisten toimenpiteiden seurauksena jatkuvan ympäristön pilaantumisen lieventämiseksi, hallitsemiseksi ja estämiseksi.

Eteläisen, keskisen ja pohjoisen Suomen raja: Katso Liite 1.

Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettu alue (engl. *Area specifically intended for reindeer herding*): Poronhoitolaissa määritelty alue, kaikki valtion maat kartassa tummennetun rajan pohjoispuolisella alueella. Tällä alueella valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Maan luovuttaminen tai vuokraaminen tällä alueella saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamista vahingoista.

Erämaa-alueet (engl. *Wilderness area*): Erämaa-alueet ovat erämaalakiin perustuvia suojelualueita, jotka on muodostettu niiden erityisluonteen säilyttämiseksi sekä saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi.

Eteläisen, keskisen ja pohjoisen Suomen raja (engl. *Southern Central and Northern Finland*): Katso liite 1.

Geneettisesti muunneltu organismi (engl. *Genetically modified organism*): Organismi, jonka geenimateriaalia on muutettu tavalla, jota ei tapahdu luonnollisesti lisääntymällä ja/tai luonnollisella rekombinaatiolla (Lähde: Perustuu FSC-POL-30-602).

Harvinaiset lajit (engl. *Rare species*): Lajit, jotka ovat harvinaisia tai vähäisiä, mutta joita ei ole luokiteltu uhanalaisiksi. Nämä lajit sijaitsevat maantieteellisesti rajoitetuilla alueilla tai tietyillä elinympäristöillä tai ovat hajanaisesti levinneet laajalla alueella. Ne vastaavat suunnilleen IUCN (2001) silmälläpidettävät (NT) -luokkaa, mukaan lukien lajit, jotka ovat lähellä tai todennäköisesti luokiteltavissa uhanalaiseksi lähitulevaisuudessa. (Lähde: Perustuu IUCN (2001). IUCN:n punaisen listan luokat ja kriteerit: Versio 3.1. IUCN Species Survival Commission. IUCN. Gland, Sveitsi ja Cambridge, UK).

Havupuuvaltainen (engl. *Coniferous-dominant*): Havupuiden osuus runkoluvusta yli 75%

Hoitotavoite (engl. *Management objective*): Täsmälliset tavoitteet, käytännöt, tulokset ja lähestymistavat, jotka on luotu tämän standardin vaatimusten saavuttamiseksi.

Hyvin rajallinen osuus (engl. *Very limited portion*): Vaikutettava alue ei saa olla yli 0,5% metsätalouksikön pinta-alasta yhden vuoden aikana, eikä se saa vaikuttaa yhteensä yli 5% metsätalouksikön pinta-alasta (Lähde: FSC-STD-01-002).

ILO:n keskeiset yleissopimukset (engl. *ILO Core Fundamental Conventions*): Nämä ovat työelämän normeja, jotka kattavat perusperiaatteet ja -oikeudet työssä: yhdistymisvapaus ja työehtosopimusneuvotteluoikeuden tosiasiallinen tunnustaminen; kaikenlaisen pakkotyön tai pakollisen työn poistaminen; lapsityövoiman tosiasiallinen poistaminen; syrjinnän poistaminen työssä ja ammatissa.

Kahdeksan perussopimusta ovat:

Nro 29: Pakollinen työ (1930) ja sopimuksen lisäpöytäkirja (2014) (Forced Labour Convention, 1930 and its supplementing Protocol of 2014)

Nro 87: Ammatillinen järjestäytymisvapaus ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojeleminen (1948) (Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948)

Nro 98: Järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltaminen (1949) (Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949.)

Nro 100: Samanarvoisesta työstä miehille ja naisille maksettava sama palkka (1951) (Equal Remuneration Convention, 1951)

Nro 105: Pakkotyön poistaminen (1957) (Abolition of Forced Labour Convention, 1957)

Nro 111: Työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuva syrjintä (1958) (Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958)

Nro 138: Työhön pääsemiseksi vaadittava vähimmäisikä (1973) (Minimum Age Convention, 1973)

Nro 182: Lapsityön pahimpien muotojen kieltäminen ja välittömät toimet niiden poistamiseksi (1999) (Worst Forms of Child Labour Convention, 1999)

Indikaattori (engl. *Indicator*): Määrällinen tai laadullinen muuttuja, jota voidaan mitata tai kuvata ja joka tarjoaa keinon arvioida, täyttääkö metsätalouksikö FSC-kriteerin vaatimukset. Indikaattorit ja niihin liittyvät kynnysarvot määrittelevät siten vastuullisen metsänhoidon vaatimukset metsätalouksikön tasolla ja ovat metsien arvioinnin ensisijainen perusta (Lähde: FSC-STD-01-002 V1-0 FSC Glossary of Terms (2009)).

Intensiteetti (engl. *Intensity*): Mitta metsätaloustoimien kovuudesta tai voimakkuudesta tai muusta tapahtumasta, joka vaikuttaa toiminnan vaikutuksiin (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Jalot lehtipuut / jalopuut (engl. *Southern broadleaved trees*): Suomen jalot lehtipuut: metsälehmus (*Tilia cordata*), metsävaahtera (*Acer platanoides*), tammi (*Quercus robur*), saarni (*Fraxinus excelsior*), vuorijalava (*Ulmus glabra*), kynäjalava (*Ulmus laevis*), euroopanpähkinäpensas (*Corylus avellana*).

Jokamiehenoikeudet (engl. *Everyman's rights*): Jokamiehenoikeuksilla tarkoitetaan jokaisen Suomessa oleskelevan mahdollisuutta käyttää luontoa siitä riippumatta, kuka omistaa alueen tai on sen haltija. Niistä nauttimiseen ei tarvita maanomistajan lupaa eikä niistä tarvitse maksaa.

Jokamiehenoikeutta käyttämällä ei kuitenkaan saa aiheuttaa haittaa tai häiriötä.

Jokamiehenoikeuksilla saa:

- liikkua jalan, hiihtäen tai pyöräillen muualla kuin pihamaalla ja erityiseen käyttöön otetuilla alueilla (esimerkiksi viljelyksessä olevat pellot ja istutukset)
- oleskella tilapäisesti alueilla, missä liikkuminenkin on sallittua (esimerkiksi teltoilla riittävän etäällä asumuksista)
- poimia luonnonmarjoja, sieniä ja kukkia
- onkia ja pilkkiä
- kulkea vesistöissä ja jäällä

Jokamiehenoikeuksilla ei saa:

- aiheuttaa häiriötä tai haittaa toisille tai ympäristölle
- häiritä lintujen pesintää ja riistaeläimiä
- kaataa tai vahingoittaa puita
- ottaa sammalta, jäkälää, maa-ainesta tai puuta
- häiritä kotirauhaa
- sytyttää nuotiota ilman maanomistajan lupaa
- roskata
- tehdä tulta ilman maanomistajan lupaa
- ajaa moottoriajoneuvolla maastossa maalla ilman maanomistajan lupaa
- kalastaa ja metsästää ilman asianomaisia lupia

(Lähde: ympäristö.fi)

Joutomaa (engl. *Non-productive land*): Joutomaa on luontaisesti lähes puutonta aluetta ja sen puuntuotoskyky on alle 0,1 kuutiometriä hehtaaria kohden vuodessa.

Julkisesti saatavilla (oleva) (engl. *Pulicly available*): Yleisesti ihmisten saatavilla tai tarkasteltavissa oleva

Kansalliset lait (engl. *National laws*): Koko kansalliselle alueelle sovellettava primaari- ja johdettujen lakien (säädökset, määräykset, asetukset) sarja, samoin kuin toissijaiset määräykset ja hallinnolliset menettelyt (säännöt/vaatimukset), jotka johtavat viranomaisen toimivaltaan suoraan ja nimenomaisesti näistä primaari- ja johdetuista laeista (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Kasvatuslannoitus (engl. *Growth fertilization*): Puuston tarvitsemien ravinteiden lisäämistä metsään. Lannoituksen tarkoituksena on parantaa puuston kasvua

Kiinnostunut sidosryhmä (engl. *Interested stakeholder*): Mikä tahansa henkilö, henkilöryhmä tai yhteisö, joka on osoittanut kiinnostusta tai jonka tiedetään olevan kiinnostunut metsätalousyksikön toiminnasta. Seuraavat ovat esimerkkejä kiinnostuneista sidosryhmistä:

- Suojelujärjestöt, esimerkiksi ympäristöjärjestöt;
- Työväen (oikeuksien) järjestöt, esimerkiksi ammattiliitot;
- Ihmisoikeusjärjestöt;
- Paikalliset kehityshankkeet
- Kunnat ja maakunnat;
- FSC:n kansallinen toimisto;
- Tiettyjen kysymysten asiantuntijat, esimerkiksi korkeat suojeluarvot.

(Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Kiiista (engl. *Dispute*): Kenen tahansa tekemä valitus organisaation* metsätaloustoimista tai sen FSC:n periaatteiden ja kriteerien noudattamisesta, ja johon odotetaan vastausta. (Lähde: perustuu FSC-PRO-01-005 V3-0 Processing Appeals).

Kitumaa (engl. *Low-productive land*): Kitumaa on yleensä kivi- tai suoperäistä maata, jolla puuston keskikasvu on alle yhden kuutiometrin mutta vähintään 0,1 kuutiometriä hehtaaria kohden vuodessa.

Kohtuullinen (engl. *Reasonable*): Arvioidaan olevan oikeudenmukainen tai olosuhteisiin tai tarkoituksiin sopiva yleisen kokemuksen perusteella.

Kolttien kyläkokous (engl. *Skolt Sámi Siida Council*): Kolttien kyläkokous on kolttasaamelaisten perinteinen ja ikiaikainen itsehallintojärjestelmä. Kyläkokousjärjestelmä pitää sisällään kolttasaamelaisten kylien yhteiset kyläkokoukset, jotka ovat järjestelmän ylin päättävä elin, sekä kokouksissa kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittavat kyläkohtaiset kolttaneuvostot. Kyläkokousjärjestelmää johtaa kolmen vuoden välein vaalilla valittava kolttien luottamusmies.

Korkean suojeluarvon alueet (engl. *High conservation value areas*): Alueet, joilla on ja/tai joita tarvitaan tunnistettujen korkeiden suojeluarvojen olemassaoloon ja ylläpitämiseen. (Lähde: FSC-STD-60-004 V2-0)

Korkeat suojeluarvot (engl. *High Conservation Values*): Mikä tahansa seuraavista arvoista:

HCV 1 – Lajien monimuotoisuus. Biologisen monimuotoisuuden keskittymät mukaan lukien kotoperäiset lajit sekä harvinaiset, vaarantuneet tai uhanalaiset lajit, jotka ovat merkittäviä globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla.

HCV 2 – Maisematason ekosysteemit ja mosaiikit. Laajat koskemattomat metsäalueet (IFL) ja laajat maisematason ekosysteemit sekä ekosysteemien mosaiikit, jotka ovat merkittäviä globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla ja joilla elää suuri enemmistö alueella luontaisesti esiintyvistä lajeista elinkelpoisina populaatioina luontaisesti jakaantuneina ja luontaisella runsaudella.

HCV 3 – Ekosysteemit ja elinympäristöt. Harvinaiset, vaarantuneet tai uhanalaiset ekosysteemit, elinympäristöt tai refugiot.

HCV 4 – Kriittisen tärkeät ekosysteemipalvelut. Perusekosysteemipalvelut kriittisissä tilassa, mukaan lukien valuma-alueiden suojelu sekä haavoittuvan maaperän ja rinteiden eroosion hillintä.

HCV 5 – Yhteisön tarpeet. Paikat ja luonnonvarat, jotka ovat perustavanlaatuisia paikallisten yhteisöjen ja alkuperäiskansojen perustarpeiden tyydyttämiseksi (elinkeinoja, terveyttä, ravintoa, vettä jne. varten), ja jotka on tunnistettu osallistamalla näitä yhteisöjä tai alkuperäiskansoja.

HCV 6 – Kulttuuriset arvot. Paikat, luonnonvarat, elinympäristöt ja maisemat, joilla on globaalia tai kansallista kulttuurista, arkeologista tai historiallista merkitystä, ja/tai kriittistä kulttuurista, ekologista, taloudellista tai uskonnollista merkitystä tai jotka ovat pyhiä paikallisten yhteisöjen tai alkuperäiskansojen perinteisissä kulttuureissa, ja jotka on tunnistettu osallistamalla paikallisia yhteisöjä tai alkuperäiskansoja.

(Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Kotitarvepuu (engl. *Household wood*): Puutavara, jota ei myydä tulojen saamiseksi vaan on hakattu metsänomistajan omiin tarpeisiin, esimerkiksi poltto- tai rakennuspuuksi. (Lähde: Metsäsanasto, Mestäkeskus)

Kriittinen (engl. *Critical*): Kriittisyyden tai keskeisyyden käsite periaate 9:ssä ja HCV:ssä, joka liittyy korvaamattomuuteen ja tapauksiin, joissa korkeiden suojeluarvojen menetys tai merkittävä vahinko aiheuttaisi vakavia haittoja tai kärsimyksiä vaikutuspiiriin kuuluville sidosryhmille. Ekosysteemipalvelua pidetään kriittisenä (HCV 4), jos kyseisen palvelun häiriö aiheuttaa todennäköisesti vakavia kielteisiä vaikutuksia paikallisten yhteisöjen hyvinvointiin, terveyteen tai selviytymiseen, ympäristöön ja korkeisiin suojeluarvoihin, tai merkittävän infrastruktuurin (tiet, padot, rakennukset jne.) toimintaan. Kriittisyyden käsitteellä tarkoitetaan tässä luonnonvarojen sekä ympäristö- ja sosioekonomisten arvojen merkitystä ja riskejä (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Kriteeri (engl. *Criteria*): Tapa arvioida, onko jokin (metsänhoidon) periaate täytetty vai ei. (Lähde: FSC-STD-01-001 V4-0).

Kulotus (engl. *Prescribed burning*): Metsän uudistusalojen tai säästöpuuryhmien polttaminen suotuisissa sääolosuhteissa. Kulotuksella pyritään ennalta hyvin määriteltyihin metsänhoidollisiin ja -suojelellisiin tavoitteisiin.

Kulotuskelpoinen (engl. *Prescribed burning qualified*): Moreenimaiden tuoreet ja kuivahkot kankaat sekä säästöpuuryhmät, ei 1- ja 2-luokan pohjavesialueet. Sammutus- ja kasteluvesi on saatavilla ja turvallisuusyistä pelastuslaitokselle on oltava pääsy kohteen välittömään läheisyyteen. Kohde ei sijaitse asutuksen läheisyydessä.

Kunnostus- ja täydennysojitus (engl. *Ditch cleaning and supplementary ditching*): Vanhojen ojien puhdistus ja ojaverkkojen täydennys, joka yleensä tehdään kaivinkoneella.

Kuusivaltainen suppa (engl. *Spruce-dominant ridge-hollow and kettle hole*): Harjumuodostelmien painanteet/vajoamat, jotka ovat syntyneet jääkauden aikana suurten maahan hautautuneiden jäälohkareiden sulamisen seurauksena. Tässä standardissa, ne jotka kasvavat nykyään kuusia, on jätettävä koskemattomiksi.

Laaja koskematon metsäalue (engl. *Intact Forest Landscape, IFL*): Nykyisen maailmanlaajuisen metsän peittämän alueen sisällä oleva alue, joka sisältää metsäisiä ja ei-metsäisiä ekosysteemejä, joihin ihmisen taloudellinen toiminta on vaikuttanut vähäisesti, ja joiden pinta-ala on vähintään 500 km² (50 000 ha) ja vähimmäisleveys 10 km (mitattuna ympyrän halkaisijana, joka on sisältyy kokonaan alueen rajoihin) (Lähde: Intact Forests / Global Forest Watch. 2006-2014).

Laajuus (engl. *Scale*): Mitta sille, missä määrin metsätaloustoimet tai tietyt tapahtumat vaikuttavat ympäristöarvoon tai metsätaloustalouden alueeseen, ajassa tai tilassa. Toimenpide, jolla on pieni tai matala alueellinen laajuus vaikuttaa vain pieneen osaan metsästä vuosittain. Toimenpide, jolla on pieni tai matala ajallinen laajuus tapahtuu vain pitkillä aikaväleillä (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Laajuus, intensiteetti ja riski (engl. *Scale, Intensity and Risk*): Katso määritelmät termeille 'laajuus', 'intensiteetti' ja 'riski'.

Lahoaste (engl. *Decay grade*):

FSC-lahoasteluokka	Pystypuu	Maapuu	Vastaavuus 5-portaiseen maapuun lahoasteluokitukseen
1	Äskettäin kuollut puu, kaarna ja oksat eivät ole vielä karisseet.	Tuore tai kova; vasta kaadettu tai kaatunut puu jossa ainakin kuori jäljellä. (Puukko uppoaa puuhun vain muutamia millijä). HUOM! Tässä yhteydessä äskettäin kaadetulla puulla ei tarkoiteta ainespuuksi tai energiapuuksi kaadetun puun osia.	<u>Lahoasteluokka 1 a</u>): Vuoden sisällä kuollut puu. Neulaset tai lehdet ovat usein vielä kiinni oksissa. <u>Lahoasteluokka 1 b</u>): Puuaines kovaa, puukko uppoaa vain muutaman millimetrin. <u>Lahoasteluokka 2</u>): Puuaines on edelleen melko kovaa; puukko tunkeutuu puuhun keskimäärin 0,5 cm.
2	Puolilaho, havupuilla kaarna karissut osittain tai kokonaan (kaarnaa usein puiden tyvillä), lehtipuilla tuohi/kaarna jäljellä mutta puuaines alkanut lahota, oksat pääosin karisseet.	Hiukan laho tai puolilaho, kuori usein repeillyt ja paikoin pudonnut, rungolla usein epifyyttikasvustoja. (Puukko uppoaa runkoon yli 0,5cm). HUOM! Lisäksi kova kelomaapuu.	<u>Lahoasteluokka 1 b</u>): Kova kelomaapuu. <u>Lahoasteluokka 2</u>): Puuaines on ohuesti pintalaho; puukko tunkeutuu puuhun keskimäärin 0,5–2 cm. <u>Lahoasteluokka 3</u>): Puuaines melko pehmeää; puukko uppoaa keskimäärin n. puoleenväliin, 3–5 cm.
3	Havupuun kuivettunut runko. Lehtipuun runko pehmentynyt, pysyy pystyssä enää kaarnan/tuohen tukemana.	Läpilaho tai lähes maatunut; puuainekseltaan pehmeä, epifyyttien osittain tai kokonaan peittämä puu. (Puukko tunkeutuu puuainekseen helposti tai melko helposti kahvaa myöten).	<u>Lahoasteluokka 4</u>): Puukko on mahdollista painaa puuainekseen kahvaa myöten (vastusta on vielä). Runko on säilyttänyt muotonsa, tai kelomaapuilla voi olla jo joitakin aivan lahonneita kohtia (ympärysmitta vain osa alkuperäisestä, vaikka ydin voikin olla kova), joskin myös muotonsa säilyttäneitä rungonosia on. <u>Lahoasteluokka 5 a</u>): Pitkälle lahonnut runko; puukko uppoaa helposti kahvaa myöten (koivussa kuori voi olla vielä sitkeä). Puuaines on jo lahoa (mahdollista puristella sormissa massaksi). Runko usein jo ainakin osittain sammalen peittämä. <u>Lahoasteluokka 5 b</u>): Hyvin lahot,

			muotonsa menettäneet rungot (koivusta jäljellä vain kuori). Tähän laholuokkaan lasketaan myös rungot, joiden olemassaolon vielä tuntee esim. päällä kävelleen, vaikka niitä ei helposti (tottumaton havainnoija) näe metsäkuvassa. Selkeää puuainesta täytyy löytyä.
--	--	--	--

Lahopuu (engl. *Deadwood*): Lahopuuta on kaikki kuollut puu, paitsi ainespuuksi metsästä hakattu puu joka vielä välittömästi ennen hakkuuta on ollut elossa. Tässä standardissa mainittuihin lahopuumääriin luetaan mukaan kaikki sellainen kuollut runkopuu, joka rungon tyvestä 1,3 metrin korkeudella on läpimitaltaan vähintään 10 cm. Juurenniskasta alaspäin sijaitsevia kannonosia ei lueta runkopuiksi (pätee niin saha- kuin luonnonkantoihinkin).

Lahopuujatkumo (engl. *Deadwood continuum*):

Etelä-Suomi:

Kohteella esiintyy vähintään kahta FSC-lahoasteluokista 1-3 (kts. lahoasteen määritelmä) edustavaa lahopuuta. Muun kuin lahoasteluokan 1 lahopuun määrä on merkittävä (vähintään 80% runsalahopuustoiselta metsältä vaadittavasta kasvupaikkakohtaisesta lahopuun vähimmäismäärästä /ha).

Pohjois-Suomi:

Kohteella esiintyy vähintään keskilahoa (FSC-lahoasteluokka 2) sekä pitkälle lahonnutta (FSC-lahoasteluokka 3) kuollutta puuta. Näihin lahoasteluokkiin kuuluvan lahopuun määrä on merkittävä (vähintään 80% runsalahopuustoiselta metsältä vaadittavasta kasvupaikkakohtaisesta lahopuun vähimmäismäärästä /ha). Lisäksi voi esiintyä myös tuoretta kuollutta puuta (FSC-lahoasteluokka 1) jonka esiintymistä ei edellytetä ehtona lahopuujatkumon olemassaololle, mutta joka esiintyessään lasketaan mukaan lahopuun kokonaismäärään.

Laillinen (engl. *Legal*): Primaarioikeuden (kansallinen lainsäädäntö) tai johdetun lainsäädännön (toissijaiset määräykset, asetukset, jne.) mukainen. 'Laillinen' käsittää myös oikeudellisesti toimivaltaisten virastojen tekemät sääntöihin perustuvat päätökset, jos päätökset johtuvat suoraan ja loogisesti laeista ja säännöksistä. Oikeudellisesti toimivaltaisten virastojen päätökset eivät välttämättä ole laillisia, jos ne eivät johdu suoraan ja loogisesti laeista ja säännöksistä, ja jos ne eivät ole sääntöpohjaisia, vaan käyttävät harkintavaltaa (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Laillinen rekisteröinti (engl. *Legal registration*): Kansallinen tai paikallinen laillinen lisenssi tai lupa toimia yrityksenä, jolla on oikeus ostaa ja myydä tuotteita ja/tai palveluita kaupallisesti. Lisenssi tai luvat voivat koskea yksittäistä henkilöä, yksityisomistuksessa olevaa yritystä tai julkisessa omistuksessa olevaa yritysyritystä. Laillinen rekisteröinti koskee myös organisaatioita, jotka hallinnoivat metsätalousyksikköä ilman tuotteiden tai palveluiden myyntiä; esimerkiksi hinnoittelemattomaan virkistykseen tai biologisen monimuotoisuuden tai elinympäristön säilyttämiseen (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Lannoite (engl. *Fertilizer*): Mineraali tai orgaaninen aine, jota levitetään maaperään puuston kasvun edistämiseksi tai kasvuhäiriöiden poistamiseksi.

Luonnontilaisen kaltainen puustorakenne (engl. *Natural-like stand structure*): Metsän valtapuusto on vähintään varttunutta. Metsää on joskus hakattu, mutta nykytilassaan puuston tilajakauma on satunnainen, ja puusto on yleensä erirakenteista. Erirakenteiseksi tässä yhteydessä katsotaan puusto joka ei ole 1- tai 2-jaksoista.

Luonnontuhot (engl. *Natural hazards*): Häiriöt, jotka voivat aiheuttaa riskejä taloudellisille, sosiaalisille ja ympäristöarvoille metsätalouksyksikössä, mutta jotka voivat käsittää myös tärkeitä ekosysteemitointintoja; esimerkkejä ovat kuivuus, tulva, tulipalo, maanvyörymät, myrsky, lumivyöry jne.

Luonnontuotteet (engl. *Non-timber forest products (NTFP)*): Kaikki muut metsätalouksyksiköstä peräisin olevat tuotteet kuin puu (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2). Alla oleva luonnontuotelista ei ole kattava vaan esimerkinomainen.

Jokamiehenoikeudella kerättävät:

Marjat, sienet, ei-rauhoitettut kasvilajit esim. villiyrtilt, ei-rauhoitettut käävät (mikäli puu ei vahingoitu keräämisestä), maahan pudonneet puiden osat (risut, kävyt) (Huom! Lahopuun keruu on kielletty).

Maanomistajan tekemänä/luvalla kerättävät/viljeltävät:

Kääpien ympypäys (paikalliset kannat), ei-rauhoitettujen puiden osat ja tuotteet, kun ne ovat kasvavassa tai tuoreessa tuulen kaatamassa puussa (esim. kaarna, kuusenkerkät, pettu, mahla, pakuri, varvut, juuret, tuohi, kuoret, lehdet, niini, pihka, terhot, kävyt ja pähkinät), (Huom! Lahopuun keruu on kielletty), luonnonvaraisten sienten viljely metsässä, hunajan tuotanto.

Luottamuksellinen tieto (engl. *Confidential information*): Yksityiset tosiseikat, tiedot ja sisältö, jotka julkisesti saatavilla olevina saattavat vaarantaa organisaation, sen liiketoiminnan edut tai suhteet sidosryhmiin, asiakkaisiin ja kilpailijoihin.

Lähde (engl. *Spring*): Lähteellä tarkoitetaan pohjaveden geomorfologista muodostumaa, joka syntyy, kun pohjaveden pinta leikkaa maanpinnan tason. (Lähde: Vesilaki)

Maastotietokanta (engl. *Land information database*) : Maanmittauslaitoksen saatavilla olevat aineistot.

Maisemamosaiikki (engl. *Landscape*): Maantieteellinen mosaiikki, joka koostuu vuorovaikutuksessa olevista ekosysteemeistä, jotka ovat seurausta geologisen, topografisen, maaperän, ilmaston, biotillisen ja ihmisen vuorovaikutuksesta tietyllä alueella (Lähde: Perustuu maailman luonnonsuojeluliiton (IUCN) määritelmään).

Maiseman arvot (engl. *Landscape values*): Maiseman arvot voidaan visualisoida ihmisen kokemuksien kerroksina, jotka ovat päällekkäin fyysisen maiseman kanssa. Jotkut maisema-arvot, kuten taloudellinen, virkistysarvo tai visuaalinen laatu, liittyvät läheisesti fyysisiin maiseman ominaisuuksiin. Muut maisema-arvot, kuten luontainen tai henkinen arvo, ovat luonteeltaan symbolisempia, ja niihin vaikuttaa enemmän yksilöllinen kokemus tai sosiaalinen rakenne kuin fyysiset maiseman ominaisuudet (Lähde: Perustuu Landscape Value Institutin verkkosivustoon).

Metsälaji (engl. *Forest species*): Metsälajeilla tarkoitetaan lajeja, joiden yhdeksi elinympäristöksi on uhanalaisarvioinnissa määritelty metsä (sisältäen myös esimerkiksi rannoilla sijaitsevat metsäiset luontotyypit), puustoinen perinneympäristö, suo, kallio tai pienvesi.

Metsämaa (engl. *Forest land*): Tuottava metsämaa, puuston vuotuinen kasvu on vähintään yhden kuutiometrin hehtaaria kohden.

Metsänomistaja (engl. *Forest owner*): Metsänomistaja on luonnollinen henkilö, yhteisen hallinnon omaava ryhmä, yhtymä tai perikunta, jolla on laillinen ja rekisteröity metsämaan omistusoikeus. Hän voi vastata metsänhoidosta itse tai delegoida sen dokumentoidusti metsäpalvelujen tuottajalle.

Metsäsuunnitelma (engl. *Forest management plan*): Metsäsuunnitelma on metsätalouksikön metsien käyttöä ohjaava suunnitelma. Se on keskeinen osa yleissuunnitelmaa*. Metsäsuunnitelma sisältää tietoja mm. seuraavista asioista: metsän kasvupaikat, puustotiedot ja niiden kehitysluokat, hoitotyöt, hakkuut, puutavaralajien osuudet, tiedot arvokkaista luontokohteista, kartat ja kuviotiedot metsästä.

Metsätalousmaa (engl. *Forestry land*): Metsätalouden käytössä oleva maa, joka jaetaan puuntuotokkyvyn eli puuston kasvuedellytysten mukaan metsämaahan, kitumaahan ja joutomaahan. (Lähde: Metsäsanasto, Metsäkeskus)

Metsätaloustoimet (engl. *Management activities*): Toimenpiteet, joilla tähdätään puuston tai muiden metsän tuotteiden kasvun tai muun ominaisuuden parantamiseen tai muokkaamiseen.

Metsätalouslyksikkö (engl. *Management unit*): FSC-sertifioitavaksi tarkoitettu maantieteellinen alue tai alueet, joilla on selkeästi määritellyt rajat ja joita hoidetaan yleissuunnitelmassa esitettyjen täsmällisten pitkäaikaisten hoitotavoitteiden mukaan. (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Mukautuva suunnittelu (engl. *Adaptive management*): Järjestelmällinen prosessi toimintaperiaatteiden ja käytäntöjen jatkuvaksi parantamiseksi oppimalla toteutettujen toimenpiteiden tuloksista (Lähde: Perustuu maailman luonnonsuojeluliiton (IUCN) määritelmään).

Nuori kasvatusemetsä (engl. *Young thinning stand*): Vastaa kehitysluokkaa 02: Metsikkö, jonka keskiläpimitta rinnankorkeudelta on 8–16 cm. Havupuuvaltaisissa metsiköissä valtapituus on yli 7 metriä ja koivikossa yli 9 metriä. Rinnankorkeusikä on vähintään 11 vuotta, enintään 120 vuotta Etelä-Suomessa sekä 200 vuotta Pohjois-Suomessa. (Lähde: Metsänhoidon suositukset)

Oikeudellisesti toimivaltainen (engl. *Legally competent*): Lailla annettu toimivaltuus suorittaa tietty toiminto (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Organisaatio (engl. *Organization*): Henkilö, yhteisö tai yritys, jolla on tai joka hakee tai toteuttaa sertifikaattia ja on siten vastuussa FSC-sertifioinnin vaatimusten mukaisuuden osoittamisesta (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Osallistaminen (engl. *Engaging/Engagement*): Prosessi, jonka avulla organisaatio viestii, kuulee ja/tai tarjoaa kiinnostuneille ja/tai vaikutuspiiriin kuuluville sidosryhmille mahdollisuuden osallistumiseen varmistamalla, että heidän huolenaiheitaan, toiveitaan, odotuksiaan, tarpeitaan, oikeuksiaan ja mahdollisuuksiaan otetaan huomioon yleissuunnitelman laatimisessa, toteuttamisessa ja päivittämisessä (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Paikalliset yhteisöt (engl. *Local manties*): Minkä tahansa kokoiset yhteisöt, jotka ovat metsätalouslyksikön alueella tai sen vieressä, ja myös riittävän lähellä olevat yhteisöt, joilla on merkittävä vaikutus metsätalouslyksikön talouteen tai ympäristöarvoihin, tai yhteisöt joiden talous, oikeudet tai ympäristö voivat vaikuttaa merkittävästi metsätaloustoimiin (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Paliskunta (engl. *Reindeer herding co-operative*): Suomen poronhoitoalue on jaettu 54 paliskuntaan. Paliskunnat ovat pinta-aloiltaan ja poromääriltään erikokoisia poronhoitoyksiköitä. Jokainen paliskunta on osakkaidensa muodostama yhteisö, joka vastaa poronhoidosta alueellaan. Kukin poronhoitaja kuuluu vain yhteen paliskuntaan. Poronhoitolaki (848/1990) säätelee paliskunnan toimintaa ja organisaatiota. Paliskuntaa johtaa poroisäntä.

Palojatkokohde (engl. *Fire continuum site*): Ensisijaisesti alueita, joilla on palo-/kulotushistoriaa tai luontotyyppisiä, jotka hyötyvät kulotuksesta alueella varttunutta / uudistettavaa puustoa, jota voidaan kulottaa alueella kulotusta vähintään 5 vuoden välein erikoiskasvatuskohteiksi voidaan laskea: kulotetut ja palaneet alueet, kulotuskelpoiset metsämaakuviot .

Paras saatavilla oleva tieto (engl. *Best available information*): Tiedot, faktat, asiakirjat, asiantuntijalausunnat ja sidosryhmäkyselyt tai -neuvottelut, jotka ovat luotettavimpia, tarkimpia, täydellisimpiä ja/tai asiaankuuluvimpia, ja jotka voidaan saada kohtuullisin* ponnisteluin ja kustannuksin, suhteutettuna metsätaloustoimien laajuuteen ja intesiteettiin sekä varovaisuusperiaatteeseen.

Periaate (engl. *Principle*): Olennainen sääntö tai elementti; FSC:n tapauksessa, vastuullisen metsänhoidon periaate (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Perinteinen tieto (engl. *Traditional knowledge*): Tiedot, tietotaito, taidot ja käytännöt, joita kehitetään, ylläpidetään ja siirretään sukupolvelta toiselle yhteisössä ja jotka ovat usein osa sen kulttuurista tai henkistä identiteettiä (Lähde: perustuu Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) määritelmään).

Pitkäaikainen (engl. *Long-term*): Metsänomistajan tai hallinnoijan aikataulu, joka käy ilmi yleissuunnitelman tavoitteista, hakkuiden määrästä ja sitoumuksesta ylläpitää pysyvää metsäpeitetä. Ajan kesto vaihtelee kontekstin ja ekologisten olosuhteiden mukaan, ja se riippuu siitä, kuinka kauan tietyllä ekosysteemillä kuluu luonnollisen rakenteensa ja koostumuksensa palauttamiseen puunkorjuun tai häiriöiden jälkeen, tai kypsien tai primaaristen olosuhteiden tuottamiseksi (Lähde: FSC-STD-01-002 V1-0 FSC Glossary of Terms (2009)).

Plantaasi (engl. *Plantation*): Metsäalue, joka on perustettu istuttamalla tai kylvämällä joko vieraita tai alueella luontaisesti esiintyviä lajeja, joissa on usein yksi tai muutama laji, säännöllinen etäisyys ja tasainen ikä, ja josta puuttuu suurin osa luonnonmetsien pääominaisuuksista ja avaintekijöistä.

Boreaalisen ja pohjoisen lauhkean vyöhykkeen metsiä, jotka koostuvat luontaisesti vain yhdestä tai muutamasta puulajista ja joissa metsä uudistetaan samalla alkuperäislajilla, ei sinänsä voida pitää plantaasina.

Suomen oloissa plantaasilla tarkoitetaan alueita, joilla tavoitteena on kasvattaa nopeakasvuisia, vierasperäisiä puita (mukaan lukien hybridihaapa-, joulukuusi- ja energiapajuviljelmiä) tavanomaista lyhyemmällä kiertojalla. Nämä perustetaan muussa kuin tavanomaisessa metsätalouksikäytössä olevalle alueelle.

Poronhoitoalue (engl. *Reindeer herding area*): Poronhoitoalue on Suomen laissa määritelty alue, jossa harjoitetaan poronhoitoa. Suomen poronhoitoalueeseen kuuluvat Lapin maakunta lukuun ottamatta Kemiä, Keminmaata ja Torniota sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnista seuraavat kunnat kokonaan tai osittain:

- Kuusamo, Taivalkoski, Pudasjärvi, Hyrynsalmi ja Suomussalmi kokonaan,
- Oulusta Yli-Iin suuralue eli entisen Yli-Iin kunnan alue sekä Kiiminkijoen pohjoispuolinen osa Ylikiimingin suuraluetta eli entisen Ylikiimingin kunnan aluetta,
- listä entisen Kuivaniemen alue sekä
- Puolangasta ja Utajärvestä seututie 891:n (Hyrynsalmi-Puolanka) ja Kiiminkijoen pohjoispuolinen alue.

Puro (engl. *Brook*): Puro on jokea pienempi virtaavan veden vesistö, jonka valuma-alue on vähintään 10 neliökilometriä, mutta pienempi kuin 100 neliökilometriä. (Lähde: Vesilaki)

Refugio (engl. *Refugia*): Eristynyt alue, jolla ei ole tapahtunut laajoja muutoksia, tyypillisesti muuttuvan ilmaston tai ihmisten aiheuttamien häiriöiden vuoksi, ja jossa alueelle tyypillisiä kasveja ja eläimiä voi säilyä hengissä (Lähde: Glen Canyon Dam, Adaptive Management Program Glossary).

Rinnankorkeusläpimitta (engl. *Diameter at breast height, DBH*): Rinnankorkeusläpimitta on puun läpimitta. Se mitataan 1,3 metrin (130 cm:n) korkeudelta lähtöpisteestä, joka on ylin tyveä laajentavan, katkaisua haittaavan juurensa niska tai ellei sellaista ole, maanpinnan raja puun tyveä vasten. Mittaus suoritetaan eteen sattuvalla puolelta kuoren päältä yleensä 1 cm:n tasaavin luokin. Poikkeustapauksissa voidaan käyttää 2 cm:n tasaavaa luokitusta.

Riski (engl. *Risk*): Todennäköisyys hyväksyttömälle kielteiselle vaikutukselle, joka aiheutuu mistä tahansa metsäyksikössä tapahtuvasta toiminnasta yhdistettynä sen seurausten vakavuuteen (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Saamelaiskäräjät (engl. *Sámi Parliament, the*): Saamelaiskäräjät (Sámediggi) on saamelaisten itsehallintoelin. Sen tärkein tehtävä on suunnitella ja toteuttaa Suomen perustuslaissa saamelaisille alkuperäiskansana turvattua kulttuuri-itsehallintoa. Saamelaiskäräjät on Suomen saamelaisten korkein poliittinen elin.

Saamelaisten kotiseutualue (engl. Sámi Homeland, the): Saamelaisten kotiseutualue on Suomen perustuslaissa edellytetty ja saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkemmin määritelty saamelaisten kulttuurillinen ja kielellinen autonominen alue, joka sijaitsee Lapin läänin pohjoisosassa.

Saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluvat Enontekiön, Utsjoen ja Inarin kunnat sekä Sodankylän pohjoisosassa sijaitseva Lapin paliskunnan alue.

Sekapuustoinen (engl. *Mixed-tree*): Vallitsevan puulajin osuus runkoluvusta on enintään 75%

Sidosryhmä (engl. *Stakeholder*): Katso määritelmät termeille 'vaikutuspiiriin kuuluva sidosryhmä' ja 'kiinnostunut sidosryhmä'.

Sovellettava laki (engl. *Applicable law*): Organisaatioon oikeushenkilönä tai yrityksenä sovellettavat keinot metsätalousyksikössä sekä ne lait, jotka vaikuttavat FSC:n periaatteiden ja kriteerien täytäntöönpanoon. Tähän sisältyy kaikkine yhdistelmineen lakisääteiset lait (parlamentin hyväksymä) ja oikeuskäytännöt (tuomioistuinten tulkinnat), toissijaiset määräykset ja näihin liittyvät hallinnolliset menettelyt sekä kansallinen perustuslaki, joka on aina etusijalla kaikkiin muihin oikeudellisiin instrumentteihin nähden (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2)

Suojavyöhyke (engl. *Buffer zone*): Vesistön tai luontokohteen ja metsätalouden toimenpidealueen väliin jätettävä alue, jonka tavoitteena on vesistön tai luontokohteen suojelu toimenpiteen vaikutuksilta. Suojavyöhyke voi olla käsittelemätön tai erityisohjein käsiteltävä.

Suojelu (engl. *Conservation/Protection*): Sanaa käytetään viittaamaan metsätaloustoimiin, joiden tarkoituksena on ylläpitää tunnistettuja ympäristö- tai kulttuuriarvoja pitkällä aikavälillä. Metsätaloustoimet voivat vaihdella nollassa tai minimaalisista toimista määriteltyyn alueeseen sopiviin toimiin, jotka on suunniteltu ylläpitämään näitä tunnistettuja arvoja tai ovat yhteensopivia niiden ylläpitämisen kanssa (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2)

Taloudellinen elinvoimaisuus (engl. *Economic viability*): Kyky kehittyä ja selviytyä suhteellisen itsenäisenä sosiaalisena, taloudellisena tai poliittisena kokonaisuutena. Taloudellinen elinvoimaisuus voi vaatia, mutta se ei ole synonyymi kannattavuudelle (Lähde: Perustuu Euroopan ympäristökeskuksen verkkosivustolla olevaan määritelmään).

Tapaoikeus (engl. *Customary law*): Oikeudet, jotka juontuvat pitkän ajan toistuvista tavoista tai tavanomaisista toimista, jotka ovat toistumisellaan ja keskeytymättömyydellään saavuttaneet lain voiman maantieteellisessä tai sosiologisessa yksikössä.

Terveyslannoitus (engl. *Health fertilization*): Maaperän ravinne-epätasapainosta johtuvien puuston kasvuhäiriöiden korjaamiseksi tehtävä lannoitus

Tiedossa oleva (engl. *On record*): Tiedossa olevalla esiintymätiedolla tarkoitetaan koordinaattipistettä ja/tai kuvausta esiintymästä, siten että kohde voidaan tunnistaa maastossa, esim. valokuva, maastomerkintä. Esiintymätietoa käsiteltäessä on huomioitava mahdollinen GPS:n mittavirhe.

Todennettava tavoite (engl. *Verifiable target*): Täsmälliset tavoitteet, kuten toivotut tulevat metsäolosuhteet, jotka on asetettu arvioimaan edistymistä kohti kunkin hoitotavoitteen saavuttamista. Nämä tavoitteet ilmaistaan selkeinä tuloksina, niin että niiden saavuttaminen voidaan varmistaa ja on mahdollista selvittää, onko ne saavutettu.

Torjunta-aine (engl. *Pesticide*): Mikä tahansa aine tai valmiste, jota on valmistettu tai käytetty suojaamaan kasveja, puuta tai muita kasvituotteita tuholaisilta; tuholaisen torjunnassa; tai tekemällä tällaisista tuholaisista vaarattomia. Tämä määritelmä sisältää hyönteismyrkyt, jyräjien torjunta-aineet, nilviäisten torjunta-aineet, toukkamyrkyt, sienimyrkyt ja rikkakasvien torjunta-aineet (Lähde: FSC-POL-30-001 FSC Pesticides Policy (2005)).

Tulvametsä (engl. *Flood plain forest*): Säännöllisesti toistuvien tulvien alainen kivennäismaan metsä

Työnantaja (engl. *Employer*): Työnantaja on juridinen taho tai henkilö, joka solmii työsopimuksen työntekijän kanssa saadakseen tältä työsuorituksen.

Työntekijä (engl. *Worker*): Kaikki palkatut työntekijät mukaan lukien julkiset työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat. Tähän sisältyy osa-aikaiset ja kausityöntekijät kaikista luokista ja ryhmistä, mukaan lukien suorittavat työntekijät, hallinnon työntekijät, esimiehet, johtajat, urakoitsijat ja itsenäiset urakoitsijat ja alihankkijat (Lähde: ILO:n yleissopimus 155, 1981).

Työperäinen vamma (engl. *Occupational injury*): Tapahtuma, joka johtuu työstä tai tapahtuu työn aikana ja joka johtaa vammaan (Lähde: Kansainvälinen työjärjestö (ILO)).

Uhanalainen eliölaji (engl. *Threatened species*): Lajit, jotka täyttävät IUCN:n (2001) vaarantuneet (VU), erittäin uhanalaisen (EN) tai äärimmäisen uhanalaisen (CR) lajin kriteerit ja joilla on suuri, erittäin suuri tai äärimmäisen suuri riski hävitä luonnosta. (Lähde: Perustuu IUCN (2001). IUCN:n punaisen listan luokat ja kriteerit: Versio 3.1. IUCN Species Survival Commission. IUCN. Gland, Sveitsi ja Cambridge, UK.).

Ulkoisvaikutukset (engl. *Externalities*): Toiminnan positiiviset ja negatiiviset vaikutukset sidosryhmiin, jotka eivät ole suoraan mukana kyseisessä toiminnassa, tai vaikutukset luonnonvaroihin tai ympäristöön, mitkä eivät yleensä sisälly tavanomaisiin vaikutuksiin (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Uomaltaan luonnontilainen (joki tai puro) (engl. *In its natural state (river or brook)*): Joen tai puron osuus, jota ei ole perattu tai suoristettu

Uomaltaan luonnontilaisen kaltainen (joki tai puro) (engl. *In its natural-like state (river or brook)*): Joen tai puron osuus, jota on vähäisessä määrin perattu ja/tai suoristettu.

Uudistushakkuu (engl. *Regeneration felling*): Täysikasvuisuuden saavuttaneen metsän hakkuu metsän uudistamista varten, esimerkiksi avohakkuu, suojuspuuhakkuu, siemenpuuhakkuu tai kaistalehakkuu.

Uudistuskypsä metsä (engl. *Regeneration mature stand*): Vastaa kehitysluokkaa 04: Metsikkö on uudistuskypsä, kun metsänomistaja saa enemmän hyötyä sen uudistamisesta kuin sen edelleen kasvattamisesta. Uudistuskypsyyttä voidaan arvioida esimerkiksi metsänhoidon suositusten taulukoiden (uudistamiskeskiläpimitat ja -keski-iat, taulukot 6–8) avulla. (Lähde: Metsänhoidon suositukset)

Vaikutuspiiriin kuuluva sidosryhmä (engl. *Affected stakeholder*): Mikä tahansa henkilö, henkilöryhmä tai yhteisö, johon kohdistuu tai todennäköisesti kohdistuu metsätalousyksikön toiminnan vaikutuksia. Esimerkkejä ovat muun muassa henkilöt, henkilöryhmät tai yhteisöt, jotka sijaitsevat hallintoyksikön naapurissa. Seuraavat ovat esimerkkejä vaikutuspiiriin kuuluvista sidosryhmistä:

- Paikalliset yhteisöt
- Alkuperäiskansat
- Työntekijät
- Metsän asukkaat
- Naapurit
- Alajuoksun maanomistajat
- Paikalliset jalostajat
- Paikalliset yritykset
- Hallinnointi- ja käyttöoikeuksien haltijat, mukaan lukien maanomistajat
- Organisaatiot, joilla on valtuudet tai joiden tiedetään toimivan vaikutuspiiriin kuuluvien sidosryhmien puolesta, esimerkiksi sosiaaliset ja ympäristöjärjestöt, ammattiliitot jne.

(Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2)

Vanha pähkinäpensas:

Vapaa ja tietoon perustuva ennakkosuostumus (engl. *Free, prior and informed consent*):

Oikeudellinen edellytys, jonka mukaan henkilön tai yhteisön voidaan sanoa antaneen suostumuksensa toimintaan ennen sen aloittamista, joka perustuu tosiseikkojen, toimenpiteen seurausten ja tulevien seurausten selkeään arviointiin ja ymmärtämiseen sekä kaikkien asiaankuuluvien tosiasioiden hallintaan silloin, kun suostumus annetaan. Vapaa ja tietoon perustuva ennakkosuostumus sisältää oikeuden myöntää, muuttaa, pidättää tai peruuttaa hyväksyntä (Lähde: Preliminary working paper on the principle of Free, Prior and Informed Consent of Indigenous Peoples (...) (E/CN.4/Sub.2/AC.4/2004/4 8 July 2004), YK:n ihmisoikeuskomission 22. istunto, Ihmisoikeuksien edistämisen ja suojelemisen alakomitea, Alkuperäiskansojen työryhmä, 19.–23. Heinäkuuta 2004).

Varovaisuusperiaate (engl. *Precautionary approach*): Lähestymistapa, joka edellyttää, että kun käytettävissä olevat tiedot osoittavat metsätaloustoimien aiheuttavan vakavan tai peruuttamattoman vahingon ympäristölle tai uhan ihmisten hyvinvoinnille, organisaatio ryhtyy selkeisiin ja tehokkaisiin toimenpiteisiin vaurioiden estämiseksi ja riskien välttämiseksi, jopa silloin, kun tieteellinen tieto on epätäydellistä tai epäselvää, ja kun ympäristöarvojen haavoittuvuus ja herkkyys ovat epävarmoja (Lähde: Perustuu Rion ympäristön ja kehityksen julistuksen periaatteeseen 15, 1992).

Varttunut metsä (engl. *Stand with advanced tree storey*): Vastaa kehitysluokkaa 03: Metsikkö, jonka keskiläpimitta rinnankorkeudella on yli 16 cm, mutta jota ei vielä luokitella uudistuskypsäksi. Metsiköillä, joilla esimerkiksi puulajin tai kasvupaikan karuuden vuoksi puusto ei voi kehittyä koskaan tukkipuukokoon, kehitysluokka määritetään iän perusteella. Puuston rinnankorkeusikä on vähintään 25 vuotta. (Lähde: Metsänhoidon suositukset)

Vesistö (engl. *Water system*): Vesistöllä tarkoitetaan järveä, lampea, jokea, puroa ja muuta luonnollista vesialuetta sekä tekojärveä, kanavaa ja muuta vastaavaa keinotekoista vesialuetta; vesistönä ei kuitenkaan pidetä noroa, ojaa ja lähdettä

Vesitalouden järjestelytoimenpiteet (engl. *Water management measures*): Naveromätästys tai ojitusmätästys sekä kunnostus- tai täydennysojitus.

Vierasperäinen laji (engl. *Alien species*): Laji, alalaji tai alempi taksoni, joka on tuotu luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle; sisältää kaikki sellaisten lajien osat, sukusolut, siemenet, munat tai lisäykset, jotka saattavat selviytyä ja myöhemmin lisääntyä (Lähde: Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (CBD), Invasive Alien Species Program. Sanasto CBD:n verkkosivustolla).

Viivyttelämättä (engl. *Timely manner*): Niin täsmällisesti kuin olosuhteet kohtuudella sallivat; organisaatio ei ole tarkoituksella lykännyt. (Lähde: FSC-STD-60-004 V2-0)

Viranomais määräys (engl. *Obligatory code of practice*): Ohje tai käsikirja tai muu tekninen ohje, joka organisaation on toimeenpantava lain mukaan (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Virkistysalue: Virkistykseen ja ulkoiluun kaavoitettu alue, jonka käyttö perustuu jokamiehenoikeuteen.

Yleissuunnitelma (engl. *Management plan*): Dokumenttien, raporttien, kirjanpidon ja karttojen kokoelma, joka kuvaa, perustelee ja sääntelee hallinnoijan, henkilöstön tai organisaation toimintaa metsätalousyksikössä tai suhteessa siihen, mukaan lukien lausunnot tavoitteista ja toimintaperiaatteista (Lähde: FSC-STD-01 -001 V5-2).

LUONNOS